

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności podjętych r. 1896/7 w zakresie robót melioracyjnych wraz z uzasadnieniem wydatków w rubr. XIII które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

II. Załatwienie petycji.

III. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych w r. 1896 wraz z wnioskiem na podwyższenie zasiłków z funduszu kraj. i państwowego melioracyjnego na osuszenie bagien Oleskich.

IV. Uzasadnienie rubryki XIII-tej preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1898.

V. Wykaz czynności krajowego biura melioracyjnego za r. 1896/7, zmiany w personalu technicznym i służby dozorców, oraz wnioski w sprawie zmiany etatu osób i płac tego biura.

VI. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

Ustawa o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy. Wedle odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 27 kwietnia 1897 L. 4.485/pr. otrzymał Najwyższą sankcję uchwalony przez Wysoki Sejm d. 4 lutego 1895 projekt ustawy o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy pod d. 19 marca 1897.

Odezwą z d. 2 maja 1897 L. 26.563 przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu projekt rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, który też zatwierdzony został reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 22 czerwca 1897 l. 13.784. Projekt statutu spółki wodnej wraz z katastrem konkurencyjnym przesłaliśmy odezwą z d. 30 czerwca 1897 l. 30.093 c. k. Starostwu w Rohatynie celem sprawdzenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej, d. 22 listopada 1897 zaś otrzymaliśmy zawiadomienie o rozpisaniu wyboru Wydziału spółki na dzień 1 grudnia 1897.

Ponieważ Wydział krajowy postanowił tak długo nie rozpoczynać budowy przy publicznych robotach melioracyjnych, dopóki spółki wodne nie zostaną zawiązane i spłata datków konkurencyjnych nie będzie zapewnioną, a odnośne postanowienie Wydziału krajowego (zamieszczone w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym pag. 28 i 29). Wysoki Sejm uchwałą z d. 5 lutego 1897, l. S. 1.769, przyjął do wiadomości, zatem mimo udzielonego już w r. 1896, konsensu na budowę Wydział krajowy nie zarządził dotychczas rozpoczęcia robót, przydzielając technika przeznaczzonego na kierownika budowy do opracowania projektu regulacji Pełtwi.

Ustawa o uzupełnieniu regulacji Krzemienicy Babulówki z dopływami. Odezwa z d. 7 kwietnia 1897, l. 4.200/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa, że uchwalony przez Wysoki Sejm d. 30 stycznia 1896, projekt ustawy o uzupełnieniu regulacji Krzemienicy i Babulówki z dopływami uzyskał sankcyę Cesarską Najwyższem postanowieniem z d. 7 marca 1897.

Gdy spółka wodna dla tego przedsiębiorstwa już istnieje, a co do prowadzenia budowy obowiązuje instrukcja techniczno-administracyjna z d. 28 września 1888. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 94, zarządziliśmy reskrytem z d. 21 kwietnia 1897, l. 22.470 rozpoczęcie robót, poruczając techniczne kierownictwo inżynierowi biura melioracyjnego Janowi Haładejowi, a administracyą dotychczasowemu delegatowi i prezesowi spółki p. Janowi hr. Tarnowskiem w Maliniu.

W myśl § 4. powołanej ustawy zaproponowaliśmy Rządowi ustanowienie pięcioletniego okresu budowy od r. 1897 do r. 1901 włącznie, na które to wniosek zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z d. 4 czerwca 1897, l. 12.247 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 16 lipca 1897 l. 54.116.

Wreszcie z uwagi, że stosownie do postanowienia § 3. ustępu c) ustawy okręg spółki wodnej ma być rozszerzony na grunta i zakłady położone w perymetrze kanału Tuszowskiego, które początkowo wciągnięte do związku spółki, orzeczeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 20 marca, 1895, l. 24.466 zostały wyłączone, oraz że właściciel obszaru dworskiego Cyranka ma być zobowiązany do uiszczenia datku 3.186 złr. w. a. z powodu przedłużenia potoku Rów w jego lasach,— odnieśliśmy się na żądanie c. k. Namiestnictwa wyrażone w odezwie z d. 16 lipca 1897 l. 51.987 do c. k. Starostwa w Mielcu o przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego i rozszerzenie okręgu spółki, aby mogła być przeprowadzoną, nowa repartycya datków konkurencyjnych. O zarządzaniu c. k. Starostwa w tej sprawie nie otrzymaliśmy dotychczas zawiadomienia.

Projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

W sprawie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 30 stycznia 1896, projektu ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, dla którego to przedsiębiorstwa c. k. Namiestnictwo przeprowadziło już reambulacyą techniczną w r. 1895, zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo (odezwą z d. 1 czerwca 1897, l. 45.697) obszerny reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16 maja 1897, l. 10.823, w którym to Ministerstwo ze względu na wprowadzone w międzyczasie (w r. 1896) przez komisyyą międzynarodową dla regulacji Wisły zmiany trasy i niwelety wału nadwiślańskiego żąda podwyższenia niwelety wału i przesunięcia go ku Wiśle.

Zmiany te wymagają wedle obliczenia ministeryalnego departamentu wodnego większego nakładu o 107.000 złr. w. a. wedle obliczenia zaś kraj. biura melioracyjnego o 121.900 złr. w. a., tak iż przyjęta w projekcie ustawy suma kosztorysowa 897 400 złr. w. a. podwyższyłaby się na 1,019.300 złr. w. a.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa mimo to oświadczyło się za zatrzymaniem pierwotnej sumy kosztorysowej, spodziewając się zaoszczędzenia w robotach ziemnych, budowie obiektów i wykupnie gruntów, Wydział krajowy zaś opierając się na doświadczeniach zebranych przy tego rodzaju robotach na Powiślu nie podziela zapatrywania co do możliwości tego zaoszczędzenia, wnieśliśmy przeciw tej decyzji za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa załą-

czoną % odezwy z d. 15 listopada 1897 l. 35.236, a skoro otrzymamy odpowiadającą wiedzę, nie omisszamy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi jeszcze na tej sesji projektu ustawy ze zmianą terminu rozpoczęcia robót, okresu budowy i sumy kosztorysowej.

Alegat 1.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 5 lutego 1897 projekty ustaw o systematycznej regulacji dwóch rzek karpackich Soły i Łomnicy przedłożone zostaną do Najwyższej sankcyi dopiero w r. 1898, gdyż wedle reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 15 stycznia 1897 l. 948 pierwsze raty 40% zasiłków z państwowej dotacyi budowli wodnych i 20% zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego wstawione zostaną do budżetu państwowego na r. 1898.

Projekty
ustaw o re-
gulacji rzek
Soły i Ło-
mnicy.

Co do zrewidowanych przez ministeryalnego nadinżyniera p. Artura Herbsta projektów technicznych, które nam nadesłało c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 26 stycznia 1897 l. 7382 zażądaliśmy w załączonej w odpisie % odezwie z d. 13 maja 1897 l. 6911 pewnych modyfikacyj trasy, normalnych przekrojów poprzecznych i dyspozycyi budowli, oraz obniżenia kosztów zarządu z 10 względnie 9% na 5%.

Alegat 2.

Wskutek tej odezwy wydelegowało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskrytem z d. 14 sierpnia 1897 l. 23.582 do Galicyi c. k. radcę sekcyjnego, szefa departamentu drogowego i referenta galicyjskich spraw wodnych p. Romualda Iszkowskiego, który przy udziale szefa departamentu wodnego w c. k. Namiestnictwie, c. k. nadradcy budownictwa p. Jana Matuli i dyrektora kraj. biura melioracyjnego, zbadał w czasie od 27 do 29 sierpnia 1897 wykonaną na pewnej przestrzeni powyżej Żywca regulację systematyczną Soły, a następnie w protokóle z d. 6 września 1897 ustalił zasady obu technicznych projektów.

Celem unormowania przekrojów poprzecznych rzek Soły i Łomnicy, od czego powodzenie całej regulacyi zawisło, odnieśliśmy się odezwą z d. 27 kwietnia 1897 l. 15.539 do c. k. Namiestnictwa o zarządzenie pomiarów hydrometrycznych za pośrednictwem galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego; wedle odezwy jednak c. k. Namiestnictwa z d. 29 września 1897 l. 71.890 studia te zarządzane zostaną dopiero w r. 1898, gdyż niedostateczny i z braku kandydatów niekompletny personal techniczny budownictwa państwowego zajęty jest zarządzanymi przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych pomiarami dla generalnych projektów regulacyi Sanu, Dunajca i Wisłoki.

W sprawie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 5 lutego 1897 projektu ustawy o zabudowaniu potoku Bystry w Zakopanem oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z d. 31 marca 1897 l. 7116 (intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 10 kwietnia 1897 l. 30.275), że projekt ten może być przedłożony do Najwyższej sankcyi dopiero po konstytucyjnem zezwoleniu pierwszej raty datku państwowego, która zostanie wstawioną do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1898.

Projekt
ustawy o za-
budowaniu
potoku By-
stry w Zako-
panem.

Gdy zaś w poprzednim reskrypcie z d. 4 lutego 1897 l. 1406, który jednak nadszedł po zamknięciu ostatniej sesyi sejmowej, c. k. Ministerstwo rolnictwa wyraziło życzenie, aby czas budowy z sześciu lat został skrócony na cztery, wskutek czego coroczna rata zasiłków krajowego i państwowego wynosić będzie po 15.000 zkr., pozwoliliśmy sobie wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1898 tytułem uzupełnienia pierwszej raty zasiłku krajowego (uchwalonego d. 5 lutego 1897 w kwocie 10.000 zkr.) dotację 5000 zkr., o której uchwalenie Wys. Sejm upraszamy.

Projekt usta-
wy o uzupeł-
nieniu regu-
lacyi Nowego
Brnia z do-
pływami.

Projekt ten uchwalony przez Wys. Sejm d. 5 lutego 1897, nie otrzymał dotąd sankcyi, a o powodzie zwłoki nie otrzymał Wydział krajowy za wiadomienia, jakkolwiek reambulacya techniczna przeprowadzoną została przez c. k. Namiestnictwo w r. 1896.

Projekt ustawy o uzupełnieniu obywatelstwa lewego brzegu Wisły między Krajkowem a granicą państwa. Według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 7 maja 1897 l. 35.264 przyrzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 10 kwietnia 1897 Nr. 2303 zasiłek państwowy w wysokości 30% dla tego przedsiębiorstwa. Ustawa wszakże nie otrzymała jeszcze sankcyi, a stanie się to dopiero po zawiązaniu spółki wodnej.

W tym celu zarządził Wydział krajowy zdjęcia okręgu konkurencyjnego, a gdy potrzebne pomiary już wykonane zostały, zestawienie katastru, ułożenie statutu spółki wodnej i wydanie rozporządzenia wykonawczego będzie kwestyą krótkiego czasu tak, że rozpoczęcie robót zależnem będzie od przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego i zawiązania spółki wodnej.

Projekt ustawy o regulacji górnego Dniestru z dopływami. W sprawie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 9 lutego 1897 projektu ustawy o regulacji górnego Dniestru z dopływami Wydział krajowy nie otrzymał ze strony c. k. Rządu żadnej urzędowej wiadomości, pomimo odwołania się osobnymi pismami do JE. Pana Ministra spraw wewnętrznych i Ministra rolnictwa, w których wskazując na potrzebę rychłego rozpoczęcia tego dzieła, upraszał o zasiłek państwowy z tegorocznej nadzwyczajnej dotacyi dla regulacyi Dniestru w kwocie 20.000 złr. i o wstawienie do budżetu państwowego na r. 1898 pierwszej raty 40% zasiłku w kwocie 72.000 złr.

Roboty więc nie mogły być w roku bieżącym rozpoczęte i przyzwolony przez Wys. Sejm na ten cel kredyt w kwocie 20.000 złr. nie został zużytym.

Systematyczna regulacja rzek karpackich. W myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13 lutego 1894 ma być przeprowadzona systematyczna regulacja rzek karpackich stopniowo w następującym porządku:

- 1) Soła i Łomnica,
- 2) Raba i Świca,
- 3) Wisłoka i Bystrzyca nadwórniańska,
- 4) Skawa i Stryj,
- 5) Wisłok i Bystrzyca sołotwińska,
- 6) San i Prut,
- 7) Dunajec i Czeremosz.

Gdy uchwalonymi przez Wys. Sejm d. 5 lutego 1897 projektami ustaw zapewnioną została regulacja Soły i Łomnicy, odnieśliśmy się odezwą z d. 13 kwietnia 1897 l. 22.329 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zarządzenia rewizyi generalnych projektów regulacyi Raby i Świcy z r. 1886, tak ażeby projekty ustaw dotyczące regulacyi tych dalszych dwóch rzek karpackich mogły być jak najrychlej przedłożone Wys. Sejmowi.

Na powyższą odezwę, tudzież dalsze dwa przypomnienia sprawy (z d. 10 lipca 1897 l. 41.552 i z d. 3 listopada 1897 l. 60.668) zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo pismem z d. 23 listopada 1897 l. 98.393, że dotychczas nie nadeszła decyzya c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych co do rewizyi projektów dla regulacyi Raby i Świcy.

Regulacja potoku Ciszówki-Olszanki. Uchwałą z 12 lutego 1897 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby niezależnie od uchwalonego programu regulacyi wód w całym kraju, przedłożył w swoim czasie projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Uchwałą tę, od której zależnem jest zarządzenie opracowania projektu technicznego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, zakomunikował Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu i zawiadomił o niej interesowany powiat przemyski.

Uchwała w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi. W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie regulacyi rzeki Pełtwi powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 12 lutego 1897 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w roku bieżącym zarządził ukończenie projektu regulacji rzeki Pełtwi, postarał się o przeprowadzenie reambulacji tego projektu przez techniczne organa państwowe i odnośny projekt ustawy przedłożył Sejmowi na najbliższej sesji“.

W wykonaniu tej uchwały polecił Wydział krajowy starszemu inżynierowi biura melioracyjnego, Tadeuszowi Sikorskiemu, który zajmuje się wyłącznie uzupełnieniem projektu regulacji Pełtwi z uwzględnieniem nawodnienia, przyspieszyć wypracowanie projektu i przydzielił mu dwóch inżynierów (Howartha i Pizsa), trzech inżynierów-adjunktów (Strzelbickiego, Misiakiewicza i Brodowicza), jednego elewa technicznego i dwóch rysowników, tak iż dziegięciu techników zajmuje się wyłącznie opracowaniem tego projektu, który obejmuje:

- 1) regulację Pełtwi na długości 61,35 kilometrów;
- 2) regulację dopływów Pełtwi (Gołogórki 8,43 klm., Jaryczówki 2,774 klm., potoku Kutkorskiego 1,0 klm., Przegnojówki poniżej młyna w Żeniowie 1,958 klm., Białki 1,06 klm., młynówki Białki 1,224 klm., Mikłaszówki 3,832 klm., potoku Lesienickiego i Podborskiego 4,9 klm., potoku na Zniesieniu 1,307 klm., Malechówki 7,046 klm., potoku w Zboiskach 2.787 klm., potoków w Hołosku wielkim i małym 1,663 klm. i potoku Kleparowskiego 1,2 klm.) łącznej długości 34,2 klm.;
- 3) kanały osuszające na długości 102,69 klm.;
- 4) kanały nawodniające na długości 71,083 klm.;
- 5) wreszcie cały szereg obiektów murowanych, żelaznych i drewnianych (mostów, szluz, akwaduktów i syfonów).

Stan projektu w połowie listopada 1897 przedstawia się następnie: Ukończono plany sytuacyjne, profile podłużne i poprzeczne, które także już obliczono, a projektowanie obiektów znajduje się w stadium opracowania. Obliczenie bryłowatości robót ziemnych jest w toku. Pozostają jeszcze do wykończenia projekty i obliczenia szczegółowe obiektów, oraz do opracowania analiza cen jednostkowych, kosztorysy i sprawozdanie techniczne.

Skoro część graficzna projektu zostanie ukończoną, czego oczekiwać należy z końcem listopada 1897, poruczy Wydział krajowy obliczenie kosztorysów dalszym dwóm inżynierom, którzy się zajmują przeważnie projektowaniem, aby cały operat z końcem grudnia 1897 mógł być wygotowanym. W ciągu miesiąca stycznia 1898 przedłoży Wydział krajowy Wys. Sejmowi odnośny projekt ustawy.

Oprócz wspomnianej na wstępie spółki wodnej dla regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy nie zostały dotychczas zawiązane przez władze polityczne spółki wodne dla następujących przedsięwzięć melioracyjnych, mimo że Wydział krajowy dostarczył tym władzom katastrów konkurencyjnych i projektów statutów, a postępowanie wodno-prawne przeważnie już zostało przeprowadzone:

- 1) dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami w myśl ustawy z d. 19 października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77;
- 2) dla obwałowania lewego brzegu Dunajca w myśl ustawy z d. 2 września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 69.
- 3) dla osuszenia bagien łańcucko-jarosławskich w myśl ustawy z d. 26 kwietnia 1893 Dz. u. kraj. Nr. 28;
- 4) dla regulacji Bugu w myśl ustawy z d. 9 lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 69;
- 5) dla osuszenia bagien Stojanowskich w myśl ustawy z d. 3 września 1895 Dz. u. kraj. Nr. 68;
- 6) dla regulacji Przegnojówki w myśl ustawy z d. 16 października 1895 Dz. u. kraj. Nr. 75;
- 7) wreszcie dla regulacji Złotej Lipy w myśl ustawy z d. 10 maja 1898 Dz. u. kraj. Nr. 30.

Organizacja
spółek wodnych.

Zwłoka w zawiązaniu tych spółek, a tem samem w uiszczeniu datków konkurencyjnych wpływa ujemnie na postęp robót, a nawet pociąga za sobą zastanowienie budowy z powodu braku funduszków ze szkodą dla całego przedsiębiorstwa. I tak z powodu wyczerpania funduszków musiała być w r. 1897 zasystowaną budowa przy osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich i regulacyi Złotej Lipy, z początkiem zaś r. 1898 muszą być zastanowione z tego powodu roboty przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami i przy regulacyi Przegnojówk.

Referent fachowy dla spraw rybactwa.

Na posiedzeniu z d. 5 lutego 1897 powziął Wysoki Sejm zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego następującą uchwałę:

„Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnym posadę stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II klasy i otwiera Wydziałowi krajowemu na r. 1897 kredyt w kwocie 1500 złr. na utrzymanie tego referenta“.

Posadę powyższą nadał Wydział krajowy dekretem z d. 13 kwietnia 1897 l. 21.281 inżynierowi-asystentowi biura drogowego Tadenszowi Rozwadowskiemu, mianując go na razie ze względów służbowych inżynierem-adjunktem.

Kształcenie techników melioracyjnych.

Rozpisany w tym roku po raz trzeci konkurs na rządowe stypendyum o rocznych 1000 złr. dla ukończonych słuchaczy inżynierii, chcących się wykształcić na inżyniera kultury, pozostał i w tym roku bez skutku dla braku kandydatów.

Wobec tego oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, iż na razie nie reflektuje na przyznanie tego stypendyum ze skarbu państwowego na dalszy rok szkolny.

Stypendya dla słuchaczy inżynierii.

Jednemu ze słuchaczy wydziału inżynierii, który miał nadane z kredytu uchwałą Wys. Sejmu z 30 stycznia 1896 przyzwołonego, stypendyum o rocznych 200 złr. podwyższył Wydział krajowy z początkiem roku szkolnego 1897/98 na 300 złr. rocznie.

Podwyższenie to nie wymagało osobnego kredytu, gdyż jeden z obdanych z r. 1895 stypendyum o rocznych 200 złr., zaprzestał zgłaszać się o wypłatę w r. 1896.

Budowa skrzydła gmachu Sejmowego na pomieszczenie biura melioracyjnego.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania budynek został tylko częściowo oddany do użytku biura; nie są jeszcze bowiem wykończone niektóre wewnętrzne roboty na pierwszym piętrze, parterze i w suterrenach.

Jakkolwiek roboty wykonane, nie zostały jeszcze odebrane i przedsiębiorcy w zupełności wypłaćeni, stwierdzić wszakże można, iż przeznaczony uchwałą Wys. Sejmu z 30 stycznia 1896 na ten cel fundusz w kwocie nominalnej 80.000 złr. przekroczonym nie zostanie, lecz owszem jak to zapowiedzieliśmy w poprzednim sprawozdaniu, pozostanie pewna oszczędność, która posłuży na sprawienie mebli i sprzętów do nowego budynku.

Subwencje dla fabryk drenarskich.

W roku bieżącym przyznał Wydział krajowy subwencje dla następujących fabryk drenarskich:

- 1) w Pawełczu, majątku p. Karola Mencla;
- 2) w Czarnołożcach, majątku p. Róży z Ryłskich kn. Puzyniny;
- 3) w Szumlanych, majątku p. Kazimierza Gołębskiego;
- 4) w Weryni, majątku p. Janusza hr. Tyszkiewicza;
- 5) w Zassowie, majątku p. Tadeusza hr. Żubińskiego;
- 6) w Niemstowie, majątku p. Ludwika br. Wattmana;
- 7) w Podlipcach, majątku p. Romana Trettera;
- 8) w Dobrzechowie, majątku p. Romana hr. Michałowskiego;
- 9) w Komarowicach, majątku p. Aleksandra Pragłowskiego;

- 10) w Cewkowie, majątku p. Stanisława Jędrzejowicza,
- 11) w Streptowie, majątku p. Jana Paygerta, wreszcie
- 12) w Pełkiniach, majątku ks. Witolda Czartoryskiego.

Wymienionym właścicielom dostarczone zostały bezpłatnie podwójnie działające prasy drenarskie z krajaczem do gliny i innymi potrzebnymi przyrządami kosztem około 800 zł. pod warunkami znanymi z poprzednich sprawozdań Wydziału krajowego.

Przy pomocy subwencji z krajowego jak i państwowego funduszu w okresie pięciu lat od r. 1892 do 1897 włącznie powstały fabryki drenarskie oprócz powyżej wymienionych w następujących miejscowościach :

- 13) Podwysokiem majątku p. Józefa Gizowskiego,
- 14) Piadykach, majątku Romana kn. Puzyny,
- 15) Żurawcach, majątku p. Franciszka Jędrzejowicza,
- 16) Byszowie, majątku p. Edwina Hohendorfa,
- 17) w Leszczowatym, majątku p. Dra Wincentego Kraińskiego,
- 18) Wierchni polnej, majątku p. Dra Stanisława Bielińskiego,
- 19) Kostarowcach, majątku ś. p. Duklana Słoneckiego,
- 20) Osieku, majątku p. Oskara Rudno Rudzińskiego,
- 21) Krzywaczce, majątku p. Wincentego Schmidta,
- 22) Potoku złotym, majątku p. Włodzimierza Gniewosza,
- 23) Hujczu, majątku p. Zdzisława Obertyńskiego,
- 24) Dydiatyczach, majątku p. Stanisława Brykczyńskiego,
- 25) Harcie, majątku p. Zdzisława Skrzyńskiego,
- 26) Oblaszkach, majątku spadkobierców ś. p. Dra Józefa Rettingera,
- 27) Załuczu, majątku p. Dra Mikołaja Krzysztofowicza,
- 28) Borkach, majątku p. Józefa Michałowskiego,
- 29) Kalnikowie, majątku p. Bolesława Orzechowicza,
- 30) Łętowni, majątku ś. p. Ferdynanda hr. Hompescha,
- 31) Dołpotowie, majątku p. Franciszka Rozwadowskiego,
- 32) Bereźnicy królewskiej, majątku p. Stanisława Pawlikowskiego,
- 33) Rogóznem, majątku p. Franciszka Collony - Czosnowskiego,
- 34) Stubnie, majątku p. Józefa Myszkowskiego,
- 35) Nadybach, majątku p. Władysława Tchórznickiego,
- 36) Hroszowie, majątku p. Ludomiła Morawskiego,
- 37) Glinianach, majątku p. Franciszka hr. Potulickiego,
- 38) Czyżkach, majątku p. Marjana hr. Łosia, wreszcie w
- 39) Bierzanowie, majątku p. Karola Czecha.

Mimo dostarczonych pras drenarskich nie założono dotąd fabryk w

- 40) Siarach, majątku p. Władysława Dembowskiego,
- 41) Dubowicy, majątku p. Henryka Mierzwińskiego i
- 41) Kopytowy, majątku p. Bolesława Rozwadowskiego.

Wydział krajowy czuwa nad tem, ażeby właściciele ci w najbliższym czasie przystąpili do założenia fabryk, w przeciwnym razie przeznaczy prasy dla innych miejscowości.

Nadmienia się przytem, że właściciel fabryki w Osieku urządziwszy zakład drenarski poruszony zapomocą pary, oddał Wydziałowi krajowemu dostarczoną mu w r. 1895 prasę drenarską do dyspozycji. Wydział krajowy postanowił prasę tę odstąpić p. Hermanowi Czechowi w Kozach, który zamierza w r. 1898 założyć fabrykę drenarską. Z uwagi, iż uchwalona na r. 1897 dotacja w kwocie 5000 zł. była stosownie do uchwały Wys. Sejmu z 6 kwietnia 1892 ostatnią, Wydział krajowy uważał za wskazane podać do wiadomości Wys. Sejmu wyniki podjętej na tem polu akcji.

Na podstawie poczynionych spostrzeżeń przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że dalszą akcją popierania doświadczeń z kulturą torfowisk należy oprzeć na innych zasadach, aniżeli to dotychczas miało miejsce. Przede wszystkim, iż należy rozszerzyć doświadczenia na więcej pól w kraju, że pola wzorowe ograniczyć należy do najmniejszych potrzebnych przestrzeni i że takie stacye doświadczalne zakładać należy szczególnie w tych miejscowościach, gdzie kultura torfowisk ma największe znaczenie.

Stacye doświadczalne dla kultury i eksploatacji torfowisk.

wościach, gdzie nietylko znajdują się odpowiednie warunki do czynienia doświadczeń, ale gdzie założona stacya oddziałać może zachęcająco na właścicieli sąsiednich obszarów torfowych i pobudzać ich do naśladowania wypróbowanych na stacyi sposobów zagospodarowania i eksploatacyi tych nieużytków.

Wydział krajowy sądząc, iż przy tych warunkach nadają się szczególnie do założenia pól doświadczalnych te obszary, na których wykonano melioracye pierwszorzędne bądź to na podstawie ustaw krajowych, bądź też nakładem samego właściciela przy technicznej pomocy kraj. biura melioracyjnego, przedstawił c. k. Rządowi wniosek na utworzenie w takich miejscowościach kilkunastu stacyi tymi samymi środkami, jakimi dotychczasowe pięć stacyi były subwencyonowane. Natomiast zaproponował Wydział krajowy zwinięcie a względnie zaniechanie dalszego subwencyonowania stacyi w Rudniku, Korsowie i Chorostkowie. W pierwszych dwóch bowiem miejscowościach gospodarstwo torfowe rozwinięte na wielką skalę może się już bez dalszej pomocy kraju i państwa obejść i dalej o własnych siłach rozwijać; w Chorostkowie zaś doświadczenia dotychczasowe nie doprowadziły do żadnego rezultatu i nie ma nadzieji, ażeby i w przyszłości stacya ta zadaniu swojemu odpowiedzieć mogła. Z tego powodu nawet uchwalony dla tej stacyi na r. 1897 kredyt w kwocie 500 zł. jak i państwowy zasiłek w tej samej wysokości przeznaczyć musiał Wydział krajowy po porozumieniu się c. k. Namiestnictwa dla założonej w tym roku stacyi w Ożomli.

Z poprzednich pięciu stacyi nadają się tedy do dalszych doświadczeń przy pomocy kraju i państwa:

1) Stacye w Olesku i Kontach z dotychczasowym zasiłkiem 2.000 zł. (1.000 zł. z funduszu krajowego i 1.000 zł. z funduszu państwowego) oraz

2) stacya w Nowym Targu z dotychczasowym zasiłkiem po połowie ze skarbu krajowego i państwowego w kwocie 1.000 zł. dalej założone w roku bieżącym stacye.

3) i 4) w Stojanowie i Wolicy baryłowej tudzież,

5) Ożomli, majątku Juliana kn. Puzyny, dla której jak zwyż nadmieniono użyty został w tym roku przeznaczony dla Chorostkowa zasiłek krajowy i państwowy.

W miejsce zaś zwiniętych stacyi zaproponował Wydział krajowy pozakładać i utrzymywać pola doświadczalne w następujących miejscowościach:

6) Hnilicach wielkich, powiecie zbaraskim, majątku ks. Adama Sapięhy, gdzie torf może być z pożytkiem eksploatowanym także na opał;

7) Ubiniu, majątku p. Stanisława Polanowskiego, nad uregulowanym w drodze przedsiębiorstwa krajowego potokiem Dumnym;

8) Glinianach, majątku p. Franciszka hr. Potulickiego, nad uregulowanym potokiem Przegnojówką;

9) Grębowie, majątku p. Henryka Dolańskiego, nad uregulowanym potokiem Żupawa;

10) Dublinach na torfowiskach będących własnością kraju;

11) Janowie na gruntach probostwa łać. lub dworskich;

12) Strutynie, pow. Dolina, na gruntach dworskich,

13) Nowicy, pow. Kałusz, na gruntach włościańskich;

14) Żukowie, pow. Cieszanów na gruntach włościańskich;

15) Jaworznie, pow. Chrzanów, na gruntach włościańskich wreszcie;

16) Czernicy, pow. Żydaczów, na gruntach dworskich.

Propozycya ta co do wyboru miejscowości po porozumieniu się z c. k. Rządem uledez może pewnym zmianom, co wszakże nie wpłynie ani na wysokość przyznać się mającej subwencyi ani też na ograniczenie akcyi do mniejszej ilości pól wzorowych.

Zasiłek dla stacyi w Kontach i Olesku rocznie 2000 złr. tudzież dla stacyi w Stojanowie i Wolicy baryłowej rocznie 1000 złr. płatny po połowie z funduszu krajowego i państwowego został już przez Wys. Sejm jako też przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zapewnionym na lat trzy począwszy od roku 1897.

Rozchodziło się więc o wyjednanie zasiłku dla reszty żywych wymienionych stacyi.

Wydział krajowy odniósł się tedy odezwaniami z 11 czerwca 1897 l. 20286. i z 17 września 1897 l. 54787. do c. k. Rządu o zapewnienie zasiłku dla stacyi w Nowym Targu w kwocie 500 złr. i dla Ożomli w kwocie 500 złr. tudzież dla reszty wyżej wymienionych stacyi w kwocie 2000 złr. rocznie wstawił zaś do preliminarza budżetu krajowego na rok 1898 na ten cel łącznie 4500 złr. t. j. tę samą kwotę jak w poprzednich latach mianowicie dla stacyi w Kontach i Olesku 1000 zł., w Nowym Targu 500 zł., w Stojanowie i Wolicy baryłowej 500 zł., w Ożomli 500 zł. i dla innych miejscowości 2000 złr. a niniejszem uprasza Wysoki Sejm o przyjęcie tych wniosków i uchwalenie preliminowanych pozycyi.

Zainteresowanie się kulturą i eksploatacją torfowisk w kraju coraz więcej się wzmacnia tak, iż nawet właściciele drobnych posiadłości starają się o zaprowadzenie racjonalnej gospodarki na tych nieużytkach. Nauczyciel wędrowny dla kultury torfowisk.

Ażeby usiłowania te poprzeć i akcyę kultury torfowisk jak najbardziej rozszerzyć Wydział krajowy miał zaszczyt przedstawić powyższy plan akcyi mającej na celu urządzenie możliwie największej ilości pól wzorowych w różnych częściach kraju. — Obok tego zachodzi zdaniem Wydziału krajowego potrzeba także pouczenia właścicieli torfowisk tak o korzyściach jak i o sposobach uprawy i eksploatacyi tych dotąd za nieużytki uważanych gruntów, a w ten sposób poprowadzona akcyja spowodować może zdaniem Wydziału krajowego szybsze tempo w poprawie stosunków w tej gałęzi gospodarstwa rolnego.

Z tego stanowiska wychodząc postanowił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na ustanowienie posady nauczyciela wędrownego do kultury torfowisk, którego obowiązkiem by było objeżdżać miejscowości w torfowiska obfitujące i tam zachęcać ludność żywym słowem do uprawy i pouczać o sposobach zagospodarowania.

Do spełnienia tego zadania nadaje się dotychczasowy inspektor stacyi doświadczalnych Juliusz Koppens, który wykonując od r. 1895 nadzór nad temi stacyami okazał się praktycznie wykształcony i rutynowaną siłą w tym dziale kultury. Gdy obecnie kierownictwo doświadczeniami z kulturą i eksploatacją torfowisk obejmie w myśl uchwały Wys. Sejmu z 7 lutego 1894 inżynier fachowy Andrzej Kornella — p. Koppens użyty być może z pożytkiem dla sprawy kultury torfowisk jako nauczyciel wędrowny. Pobory tegoż wynosiłyby tyle, jak innych nauczycieli wędrownych — mianowicie tytułem płacy 1500 zł. i na objazdy 500 zł.

Odezwą z 17 września 1897 l. 54787 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa pokrywania połowy tych poborów t. j. 1000 zł. jak to dotychczas miało miejsce z powodu poruczenia p. Koppensowi nadzoru nad stacyami doświadczalnemi. Niniejszem zaś uprasza Wydział krajowy, iżby Wysoki Sejm wniosek niniejszy przyjąć i wstawił do preliminarza budżetu krajowego w rubr. XIII. kredyt na ten cel w kwocie 1000 zł. zawotować raczył.

Nadmieniamy przy tem, że kredyt ten nie powiększa dotacyi na kulturę torfowisk, gdyż już w latach poprzednich wstawiana była do budżetów krajowych ta sama kwota 1000 zł. na pokrycie połowy remuneracyi p. Koppensa, jako zarządcy stacyj doświadczalnych.

W wykonaniu ustawy o rybołostwie z dnia 31 Października 1887 Dz. u. k. Nr. 37 z r. 1890 — przeprowadziło c. k. Namiestnictwo w roku 1897 wydzierżawienie prawa rybołostwa na Dunajcu, Wiśle i Bugu — tak że obecnie wydzierżawiono prawo rybołostwa już na 116 rewirach (licząc w to wydziałów rewirów w roku 1895 i 1896 rewiry na Skawie i Rabie). Obowiązki wydziałów rewirów rybackich pełni na wszystkich wydzierżawionych rewirach Wydział krajowy w myśl § 30 ustawy. Wykonanie ustawy o rybołostwie.

Rewirów rybackich utworzonych na Stryju i Sole w roku 1896 dotąd nie wydzierżawiono, jako też nie ukończono podziału Wisłoki na rewiry rybackie. Wogóle tworzenie rewirów rybackich na innych rzekach nie postąpiło w tym roku naprzód, c. k. Namiestnictwo bowiem, które w myśl ustawy czynności te 'ma przeprowadzać, nie wydało w tym roku ani jednego edyktu rozgraniczającego dorzecza krajowe na rewiry rybackie. — Ta powolna akcja wprowadzania w życie ustawy o rybołóstwie skłoniła Wydział krajowy do zaproponowania c. k. Namiestnictwu, iżby Wydział krajowy przyjął na siebie przeprowadzenie podziału rzek na rewiry rybackie t. j. czynności techniczno gospodarcze tego podziału; — jednakże rokowań w tej sprawie jeszcze nie ukończono.

II. Załatwienie petycji.

Petycja gminy Maków o regulację rzeki Skawy. C. k. Namiestnictwo, na którego ręce petycja ta uchwałą Wys. Sejmu z 3 Lutego 1897 c. k. Rządowi do zbadania i ewentualnego zarządzenia robót odstąpioną została, zawiadomiło Wydział krajowy odezwą z 3 września 1897 l. 71 222, iż projekt techniczny jest już sporządzonym i zarządzonem zostało przeprowadzenie rozprawy konkurencyjnej celem zapewnienia udziału w kosztach robót stron interesowanych.

O tym stanie rzeczy Wydział krajowy zawiadomił Wydział powiat. w Myslenicach.

Petycja gminy Mnikowa o przeprowadzenie melioracji łąk i gruntów. W skutek tej prośby, przez Wys. Sejm nie załatwionej, polecił Wydział krajowy jednemu ze swoich techników biura melioracyjnego wykonać potrzebne pomiary dla osuszenia i nawodnienia 150 morgów łąk włościańskich przy sposobności zdjęcia łąk nad Sanką i Morawicą w powiecie krakowskim i przedłożyć plany i kosztorys.

Po sporządzeniu operatu technicznego, poweźmie Wydział krajowy decyzję w udziału w kosztach tej melioracji z dotacyi dyspozycyjnej dla drobnych melioracji.

Petycja gmin i obszarów dworskich powyżej Podgórze o obwałowanie Wisły i regulację Wilgi i Skawinki. Petycję tę przekazał Wys. Sejm uchwałą z d. 6 lutego 1897 Wydziałowi krajowemu dla zarządzenia zdjęć i projektów w myśl programu regulacji wód z r. 1894.

O tej uchwale zawiadomił Wydz. kraj. interesowane gminy i obszary dworskie za pośrednictwem Wydziału pow. w Wieliczce z uwagą, że w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 13 lutego 1894 programu regulacji wód w kraju żądane roboty publiczne będą mogły być podjęte dopiero po wykonaniu obwałowania Wisły między Krakowem a Zawichostem, (Popowicami).

Petycja gminy Mikluszowice o obwałowanie rzeki Raby. Wys. Sejm polecił na skutek tej petycji Wydziałowi krajowemu przyspieszenie projektu obwałowania Wisły i lewego brzegu Raby w powiecie bocheńskim wraz z regulacją Drwinki.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Bochni i zarazem reskrytem z 3 maja b. r. l. 27381 wydelegował dwóch techników biura melioracyjnego tak do wykonania zdjęć dla regulacji Uszwicy z dopływami jak i zdjęć dla obwałowania Wisły i Raby.

Czynność ta została wykonaną i obecnie rozpoczętą została praca około sporządzenia operatów technicznych.

Petycja obszarów dworskich i gmin powiatu Nowotarskiego o częściowym Targu, że wedle uchwalonego przez Wys. Sejm d. 13 lutego 1894 programu regulacji wód w całym kraju regulacja Czarnego i Białego Dunajca wraz z zabudowaniem potoków tatrzańskich należy do pierwszorzędných robót

melioracyjnych i że po wykonaniu już przez Wys. Sejm poleconych projektów regulacyjnych większych robót publicznych nie omieszkają Wydział krajowy zarządzić studjów dla regulacji Dunajca powyżej ujścia Białki tatrzańskiej.

regulację Czarnego Dunajca.

Gdy na cel lokalnej regulacji Dunajca pod Stadłem przyznanym już był na wniosek c. k. Namiestnictwa zasiłek w kwocie 4.000 zł. w budżecie funduszu krajowego na r. 1896 i 1897 Wydział kraj. na skutek tej petycji przez Wys. Sejm niezadowolonej, odniósł się do c. k. Namiestnictwa o załatwienie tej sprawy. Odezwą z 23 kwietnia 1897 l. 39815 otrzymał Wydział krajowy odpowiedź, iż sporządzony już operat techniczny znacznych rozmiarów jest w toku badania i sprawdzenia, a skoro to dokonane zostanie, operat będzie udzielonym Wydziałowi krajowemu celem oświadczenia się co do udziału w kosztach budowy. Nadesłany odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 3 maja 1897 l. 31.199 obejmuje regulację znaczniejszej przestrzeni Dunajca od Gołkowic do ujścia Popradu kosztem 135.706 zł. 77 ct. w. a., z czego na fundusz krajowy przypada 45.235 zł. 59 ct. w. a.

Petycja osady Stadłopolskiej o subwencję na budowę tam ochronnych na Dunajcu.

Tytułem uzupełnienia I. raty zasiłku krajowego wstawiono też do preliminarza funduszu krajowego na r. 1898 dotację 2.297 zł. (Rubryka XIII. poz. 191. c. 1.).

Petycję gmin Łącko i Łączki o regulację tych potoków przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zaprojektowania lokalnej regulacji ewentualnie do wyjednania wypracowania projektu zabudowań potoków górskich przez organa rządowe.

Regulacja potoków Czarnawoda i Lichnia.

Opierając się na sprawozdaniu inżyniera dróg krajowych w Nowym Sączu według którego uchylenie szkód wyrządzanych przez wymienione potoki da się osiągnąć głównie przez ich zabudowanie i zalesienie odniósł się Wydział krajowy odezwą z 21 kwietnia 1897 l. 23.784 do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Minist. rolnictwa zarządzenia, ażeby sekcya przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego zajęła się wypracowaniem projektu technicznego.

Żądaniu temu stało się zadość i pominiona sekcya otrzymała już polecenie zbadania sprawy na miejscu i przedłożenia temuż Ministerstwu sprawozdania wraz ze szczegółowym projektem.

W załatwieniu rezolucji Wys. Sejmu z 30 Stycznia 1897, którą petycja gmin ta odstąpiona została c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, odpowiedziało c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 12 Maja 1897 l. 4.928, iż żądane odsypiska po obu brzegach Wisłoki położone objął c. k. fundusz budowli wodnych w posiadanie na mocy § 47. kraj. ustawy wodnej, i że koszta wyprodukowania na nich kęp wynoszą w Kliszowach od jednego morga 870 zł. i 936 zł. zaś w Gawłuszowicach po 1.300 zł., 1.700 zł., 710 zł. i 300 zł.

Petycja gmin Gawłuszowice i Kliszowa o zwrot odsypiska Wisłoki.

Pominąwszy, że ofiarowana przez petycjonujące gminy kwota 10 zł. nie odpowiada wartości i wyłożonym kosztom wyprodukowania wikliny, kępy te nie mogą być na razie odstąpione, gdyż są niezbędnie potrzebne dla lepszego zabezpieczenia i umocnienia brzegów. — Skoro potrzeba ta ustanie, gotów jest c. k. Rząd wziąć żądanie gmin pod rozwagę za zaofiarowaniem odpowiedniej ceny kupna.

Na skutek petycji właścicieli obszarów dw.: Baranów, Dąbrowica, Tuszów i Chmielów o regulację górnego biegu Trześniówki polecił Wys. Sejm uchwałą z 15 Lutego 1897 Wydziałowi krajowemu, ażeby po ukończeniu rozpoczętych studyów dla regulacji Styru i Uswicy, zarządził zdjęcia i opracowanie projektu regulacji tej rzeki.

Regulacja górnej Trześniówki.

O tej uchwale zawiadomił Wydział krajowy petycjonujące strony za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Tarnobrzegu i Mielcu.

Do wykonania zaś powyższego polecenia Wydział krajowy w bieżącym roku przystąpić nie mógł, albowiem zdjęcia dwóch wyżej wymienionych rzek nie są jeszcze ukończone.

Petycja gminy Skowierzyn o wyłączenie z okręgu konkurencyjnego dla wodnej regulacji Łęgu. O niezafatwieniu tej petycji przez Wys. Sejm zawiadomił Wydział krajowy gminę przez Wydział pow. w Tarnobrzegu z tą uwagą, iż żądanie jej jako sprzeczne z postanowieniami ustawy o uzupełnieniu regulacji Łęgu z 7 Listopada 1895 Nr. 81 Dz. u. k. jako też z postanowieniami statutu spółki uzupełnienia regulacji Łęgu.

Petycja gminy Wrzawy o zasilek na krycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacji Łęgu. W zadość uczynieniu poleceniu Wys. Sejmu wyrażonemu uchwałą z 15 lutego 1897 Wydział krajowy zarządził zbadanie stosunków majątkowych członków gminy Wrzawy za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu. Ponieważ tenże Wydział powiatowy poświadczył i sprawdził, iż gmina Wrzawy w latach 1889, 1890 i 1891 dotknięta została różnemi klęskami elementarnymi jak posuchą, gradobiciem i wylewem potoku Osy, w skutek czego c. k. krajowa Dyrekcyja skarbu zarządziła odpisanie podatków w znacznej wysokości ze przeto wskutek tych klęsk gmina bardzo majątkowo podupadła, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie tej gminie pomocy w spłaceniu datku konkurencyjnego na regulację Łęgu w kwocie 4.320 zł. 46 ct. w. a. zaległego przez przyjęcie $\frac{1}{3}$ części tego datku na fundusz krajowy.

W tym celu wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu krajowego na r. 1898 w rubr. XIII. poz. 194 lit. h. kwotę 1440 zł. a. w. i tem też wydatek ten usprawiedliwia.

Petycja gmin Brandwica, Wola rzeczicka i Jastkowice o złagodzenie kar za uszkodzenie urzędzeń wodnych. W zafatwienie tej petycji przez Wys. Sejm niezafatwionej powiadomił Wydział krajowy interesowane gminy, iż prośba ich, jako sprzeczna z postanowieniem § 5. rozp. minist. z d. 31 stycznia 1860 Nr. 31. Dz. p. p. uwzględnioną być nie może.

Petycja trzydziestu właścicieli gruntów w Białobrzegach o zapoznanie na budowę tam ochronnych na Wisłoku. W skutek tej petycji przez Wys. Sejm niezafatwionej polecił Wydział krajowy kierownikowi ekspozytury biura mel. w Jaśle, opracować projekt lokalnej regulacji Wisłoka w tej gminie w roku bieżącym i przedłożyć wraz z kosztorysem Wydziałowi krajowemu. Po przedłożeniu operatu technicznego Wydział krajowy zarządzi, co potrzeba, celem wykonania robót.

Petycja gm. Barycz i Stubińko w sprawie przepływu Sanu. Wydział krajowy zawiadomił strony interesowane, że c. k. Namiestnictwo zarządziło opracowanie projektu lokalnej regulacji Sanu pod Sośnicą i Dusowcami, której koszt obliczono na 75.000 zł., że dalej jedną trzecią część kosztów postanowił Wydział krajowy przyjąć na fundusz krajowy zaś $\frac{2}{3}$ części pokryć ma skarb państwa.

Petycja powiatu Dobromilskiego o regulację potoków górskich w Wiarze i Wyrwy. Wydział krajowy zawiadomił Wydział powiatowy, iż obok wyrażona petycja nie została przez Wys. Sejm zafatwioną, zaś na następne podanie z czerwca b. r. do Wydziału krajowego wniesione dodał, że regulacja podgórskich dopływów rzek karpackich, do których należy Wiar z Wyrwą, ma być podjęta w myśl programu przez Wys. Sejm uchwalonego dopiero po uregulowaniu nizinnych dopływów Wisły, Bugu i Styru z dopływami, wobec czego prośba Wydziału powiat. na razie nie może być uwzględniona.

Pierwszą z tych petycyi przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia przez udzielenie 33 1/3 % zasiłku z krajowej dotacyi melioracyjnej i wyjednanie rządowego zasiłku w tej samej wysokości.

W skutek tej uchwały postanowił Wydział krajowy udzielić na wykupno młyna w Kędzierzawcach z funduszu krajowego zasiłku bezwrotnego w kwocie 4.000 zł. oraz wyjednać u c. k. Ministerstwa rolnictwa taki sam zasiłek, skoro strony interesowane złożą datek konkurencyjny w kwocie 4.000 zł, który ma być uiszczonym na podstawie założonego katastru konkurencyjnego w stosunku do powierzchni gruntów interesowanych.

O tem postanowieniu zostały strony interesowane zawiadomione. Za interwencją Wydziału pow. w Kamionce Strumiłowej i przy współdziałaniu technicznego delegata Wydziału krajowego zostało przeprowadzono b. r. postępowanie wodno-prawne w celu udzielenia krosensu na wykonanie zaprojektowanych robót, oznaczenie okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej.

Dla braku niektórych danych, których uzupełnienie jest w toku orzeczenie ze strony władzy politycznej nie zostało jeszcze wydanem; stanie się to jednak w najbliższej przyszłości tak, iż zdaniem Wydziału krajowego w ciągu roku przyszłego będzie można przystąpić do wykupna i zniesienia młyna w Kędzierzawcach jeżeli interesowani uiszczą przypadający na nich datek konkurencyjny.

Drugą petycję obszarów dworskich o regulację dolnej części potoku Dumnego od Liska do Kędzierzawic konkurencyjnych do regulacji górnego i dolnego biegu tego potoku odstąpił Wys. Sejm c. k. Rządowi do załatwienia.

O ile się rozchodzi o regulację dolnego biegu potoku Dumnego, spełnienie tej części żądania obszarów dworskich zależnem jest od prawomocnego zakończenia postępowania wodno-prawnego. W jakim zaś stadium znajduje się ta sprawa, wykazuje przedstawiony powyżej stan rzeczy.

W skutek uchwały Wys. Sejmu przekazującej Wydziałowi kraj. petycję obok wymienionych gmin do możliwego uwzględnienia, polecił Wydział krajowy sekcji Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich, ażeby przedłożyła szczegółowy projekt regulacji Dniestru w Żukotyńcu publicznej.

Pomieniona sekcya nie uznając koniecznej potrzeby systematycznej regulacji Dniestru w powyższych gminach, gdyż koryto rzeki w tem miejscu jest dobrze wyrobione i posiada skaliste brzegi, nie sporządził szczegółowego projektu regulacji lecz wciągnął do ogólnego projektu zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru tylko te partye rzeki, których regulacja ze względu na szkody rok rocznie na sąsiednich gruntach i drogach powiatowych wyrażane jest niezbędną i przedłożył kosztorys tych robót na 29.474 zł 71 ct. obliczony.

Wydział krajowy polecił tedy kierownikowi sekcji, ażeby roboty te włączył do programu robót na rok 1898 i o tem zawiadomił Wydział powiatowy w Turce.

Petycja gmin Nowosiółki, Lisko i Kędzierzawce o zniesienie młyna na potoku Dumnym w Kędzierzawcach tudzież obszarów dworskich tych samych miejscowości; o przedłużeniu regulacji Dumnego.

Regulacja Dniestru w gminach Żukotyń, Wołcze i Łomna.

Petycja kilku gmin powiatu Turczańskiego o regulację Stryja. Petycja właścicieli gruntów w Łopatynie o wyłączenie ich gruntów z projektu regulacji dopływów Stryu.

Petycja gm.
Bałicze po-
dróżne o osu-
szenie ba-
gnisk.

Petycja gmi-
ny Lisowice
o subwencje
na obwałowa-
nie Sukielu.

Wydział krajowy zawiadomił interesowane strony, że Wys. Sejm obok wymienionych petycji nie załatwił.

Petycja gmi-
ny m. Żyda-
czowa o lo-
kalną regula-
cję Stryja.

Petycję tę odstąpił Wys. Sejm uchwałą z 6 lutego 1897 c. k. Rządowi do zbadania i zarządzenia lokalnych robót ochronnych.

Odezwą z 8 sierpnia 1897 l. 49291 Wydział krajowy przypomniał c. k. Namiestnictwu załatwienie tej sprawy, na co otrzymał odpowiedź pod dniem 18 sierpnia 1897 l. 71.225, że projekt na uregulowanie Stryja od Żydaczowa do ujścia do Dniestru z powodu innych naglejszych czynności nie został ukończony, lecz w miarę możności zostanie opracowany.

Petycja ob-
szaru dwor-
skiego i gm.
Tenerowce
o lokalną re-
gulację Ło-
mnicy.

Petycję tę przez Wys. Sejm niezadowoloną odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odnośnie do uchwalonych na wniosek tegoż c. k. Namiestnictwa kredytów na cel tej regulacji w latach 1896 i 1897 łącznie w kwocie 2500 zł.

Odezwą z 26 czerwca 1897 l. 48.838 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że gdy regulacja Łomnicy jest w zasadzie zatwierdzoną i roboty mają być rozpoczęte w r. 1898, nie zachodzi potrzeba sporządzenia projektu tej lokalnej regulacji i że byłoby wskazaniem, aby przy zarządzeniu robót regulacyjnych o ile możliwości uwzględniono przedewszystkiem tę przestrzeń rzeki.

O tym stanie rzeczy zostały strony interesowane powiadomione przez Wydz. powiat. w Stanisławowie.

Petycja oś-
miu gmin po-
wiatu Doliu-
skiego i Ka-
łuskiego o re-
gulację Ło-
mnicy.

Petycja ta została załatwioną uchwalonym przez Wys. Sejm dnia 5 lutego, 1897 projektem ustawy o regulacji rzeki Łomnicy z dopływami, o czym zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z d. 13 kwietnia, 1897 l. 11.127 za pośrednictwem właściwych Wydziałów powiatowych.

Regulacja
Bystrzycy so-
łotwińskiej i
nadworniań-
skiej.

Petycję Wydziału powiatowego w Bohorodczanach o regulację Bystrzycy solotwińskiej i Bystrzycy nadworniańskiej odstąpił Wys. Sejm uchwałą z 15 lutego 1897 c. k. Rządowi z wezwaniem do rychłego przeprowadzenia potrzebnych robót ochronnych oraz do udzielenia na te roboty zasiłku z państwowej dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

W załatwieniu tej rezolucji zawiadomiło c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 14 czerwca 1897 l. 2375 pr., że c. k. rząd nie może temu wezwaniu zadość uczynić, gdyż aby złe stanowczo usunąć, musiano by przeprowadzić systematyczną regulację obu rzek na dłuższej przestrzeni, której koszt wynosiłyby krocie tysięcy. Zwykle zaś lokalne zabezpieczenia nie prowadzą do celu, ulegają bowiem w krótkim stosunkowo czasie zniszczeniu. Przyczem czyni c. k. Prezydium Namiestnictwa uwagę, iż systematyczna regulacja tych dwóch rzek przy współdziałaniu kraju i państwa mogłaby przynieść do skutku tylko na podstawie ustawy krajowej.

Petycja
gminy Gra-
bowiec o sub-
wencje na
ochronę brze-
gów Bystrzy-
cy nadwór-
niańskiej.

Na lokalną regulację Bystrzycy pod Grabowem wstawioną została zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa do budżetu krajowego na r. 1897 subwencja w kwocie 1000 złr. Gdy następnie podaniem z 14. lipca b. r. gmina ta upraszała o wypłatę subwencji, Wydział krajowy odstąpił to podanie c. k. Namiestnictwu do załatwienia, na co odezwą z 9. sierpnia 1897. l. 66437 otrzymał odpowiedź, iż dla braku projektu technicznego i niemożności oce-

nienia, czy wykonać się mające roboty ochronne mogłyby być wciągnięte w system ogólnej regulacji, prośba gminy nie może być uwzględniona.

O tem jak niemniej o niezłatwieniu obok wyrażonej petycji przez Wys. Sejm została gmina za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bohodczanach zawiadomiona.

W tym samym przedmiocie wniósł Wydział powiatowy w Tłumaczu podanie kilkunastu gmin i obszarów dworskich do Wydziału krajowego, na co reskryptem z 19. stycznia 1897 l. 81988 otrzymał odpowiedź, że wedle programowej uchwały Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 regulacja dopływów prawej strony Dniestru ma być podjęta dopiero po ustawowem zapewnieniu regulacji dopływów górnego Dniestru między Rozwadowem i Samborem, w obec czego Wydział kraj. prośbie stron interesowanych o regulację Worony, Serben i Oproszyna bez osobnego upoważnienia Wys. Sejmu zadość uczynić nie może.

Z tego powodu odniósł się Wydział powiatowy tłumacki z petycją wprost do Wys. Sejmu. O tem, że petycja ta przez Wys. Sejm załatwioną nie została, zawiadomił Wydział krajowy petycyonujący Wydz. pow.

O tem, że petycji tej Wys. Sejm nie załatwił, został petent zawiadomionym pod d. 2. marca 1897, do l. 14.405.

Petycja Wydziału pow. w Tłumaczu o regulację rzek Worony, Oproszyny i Serben.

Petycja Piotra Skotnickiego o subwencję na zabezpieczenie prawego brzegu Wilgi w Ludwinowie.

W skutek polecenia Wys. Sejmu przekazującego tę sprawę Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, wezwał Wydział krajowy reskryptem z 16. lutego 1897 l. 9815 Wydział powiatowy w Kałuszu do podania powierzchni zabagnionych gruntów jakoteż do przedłożenia deklaracji stron interesowanych, czy się zobowiązują do pokrycia przynajmniej $\frac{1}{3}$ części kosztów na wypadek zawiązania spółki wodnej.

Odpowiedzi nie otrzymał Wydział krajowy dotąd żadnej, skutkiem czego nie mógł też zarządzić przeprowadzenia pomiarów.

Petycja Wydziału powiatowego w Kałuszu o wypracowanie planów i kosztorysów osuszenia gruntów 12 gmin i obszarów dworskich.

W skutek tej petycji przez Wys. Sejm niezłatwionej, zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę, iż na podstawie projektu przez krajowe biuro melioracyjne sporządzonego może uzyskać $33\frac{1}{3}\%$ zasiłki z krajowej i państwowej dotacji dyspozycyjnej przeznaczonej na popieranie drobnych melioracji.

Petycja gminy Drasymowa o subwencję na osuszenie łąk „bagniskiem“ zwanych.

W skutek tej petycji, tudzież sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego, którego Wys. Sejm nie załatwił, zawiadomił Wydział krajowy petenta, iż gotów jest przystąpić do zbadania projektu celem ewentualnego przedłożenia Wys. Sejmowi wniosków co do finansowego poparcia przedsięwzięcia, jeżeli petent przedłoży projekt z opinią biura hydrotechnicznego c. k. Ministerstwa handlu oraz dostarczy dat uzasadniających rentowność przedsięwzięcia.

Petycja Feliksa Laurenta o poparcie finansowe budowy kanału spławowego między Sanem a Dniestrem.

Petycje te przez Wys. Sejm niezłatwione przesłaliśmy reskryptem z d. 12. marca, 1897. l. 14.344 Wydziałowi powiatowemu w Tarnobrzegu celem wykazania obszarów bagien, których osuszenia gminy się domagają i zdania Wydziałowi krajowemu sprawy po wysłuchaniu życzeń stron interesowanych.

Petycje gmin Wielowieś, Zaleszany, Nagnajów, Machów, Krawce,

Z przedłożonych przez wymieniony Wydział powiatowy sprawozdań

Miechocin, wszystkich gmin powiatu Tarnobrzskiego okazuje się przedewszystkiem, że Motycze szlacheckie, Grębów i Kotowa Wola nie posiadają wcale bagien i nie żądają żadnego osuszenia, w dalszych zaś 3 gminach petycyonujących znajdują się następujące obszary bagien potrzebujących odwodnienia:

w Grębowie	55 morgów	1.498 kw. sążni
we Wielowski	21 "	1.021 "
w Zaleszanach	5 "	812 "

Zdjęcia bagien w Grębowie przeprowadził już przed wniesieniem petycji kierownik regulacji Łęgu, we Wielowski zaś kierownik obwałowania Wisły.

Co się tyczy odwodnienia bagien w innych 19 gminach powiatu Tarnobrzskiego, których obszar wynosi 1.162 morgów 1.154 kwadr. sążni, zawiadomiliśmy Wydział powiatowy Tarnobrzski, że w miarę sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego, tudzież uchwalonych przez Wys. Sejm funduszków, Wydział krajowy gotów jest zarządzić zdjęcia celem zaprojektowania osuszenia tych bagien, jeżeli strony interesowane lub też w ich zastępstwie Wydział powiatowy, zobowiążą się do pokrycia przynajmniej $\frac{1}{3}$ części kosztów robót.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w 1896 roku.

A) Przedsiębiorstwa krajowe.

1. Regulacja Nowego Brnia z dopływami.

Budowa została wstrzymana aż do wejścia w życie uchwalonego przez Wysoki Sejm d. 5. lutego, 1897 projektu ustawy.

2. Regulacja rzeki Białej z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca.

a) Regulacja rzeki Białej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1896, rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	13.892	złr. 17 ct.
II. „ regulacyjne	45.176	„ 24 „
III. Budowa obiektów	4	„ 30 „
IV. Roboty dodatkowe	1.230	„ 11 „
V. Wykupno gruntów	9.203	„ 69 „
VI. Konserwacja	1.618	„ 48 „
VII. Zarząd	4.164	„ 57 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	3.235	„ 41 „
razem	78.524	złr. 97 ct.

W porównaniu z preliminarzem, który na odpowiednie roboty przewiduje kwotę 102.499 złr. 89 ct. Okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 23.974 „ 92 „ Zaoszczędzenie przypada głównie na roboty regulacyjne.

b) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1896 rozdzielone na poszczególne rubryki, przedstawiają się j. n:

I. Roboty ziemne	27.401	złr.	52	ct.
II. „ regulacyjne	—	—	—	—
III. Budowa obiektów	1.893	„	54	„
IV. Roboty dodatkowe	202	„	37	„
V. Wykupno gruntów	8.432	„	75	„
VI. Konserwacja	579	„	99	„
VII. Zarząd	2.038	„	60	„
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	3.231	„	43	„
razem	43.780	złr.	20	ct.

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym,

który wynosi . . . . . 41.204 złr. 94 ct.

Okazuje się przekroczenie w kwocie . . . . . 2.575 „ 26 „

Robotami około regulacji Biały kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Haponowicz, przy obwałowaniu zaś prawego brzegu Dunajca inżynier Tadeusz Gedl.

Kolaudacja robót wykonanych na rzece Białe i przy obwałowaniu prawego brzegu Dunajca w 1896 roku odbyła się w lipcu b. r., a spisane przytem protokoły zostały przesłane c. k. Namiestnictwu.

c) Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Biały.

Według sprawozdania kierownictwa budowy prowadzono w 1896 roku roboty regulacyjne na górnej Białe (na długości 792 m.), tudzież na potokach Berest i Czarna.

Ulewa z d. 11. lipca 1896 zrzuciła znaczne szkody i zmieniła zupełnie stosunki miejscowe, wstrzymując chwilowo dalsze prowadzenie tych robót.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w 1896 roku wynosiły :

I. Roboty ziemne	5.291	złr.	77 $\frac{1}{2}$	ct.
II. „ regulacyjne	8.975	„	55	„
III. Budowa obiektów	2.662	„	17	„
IV. Roboty dodatkowe	3.636	„	69	„
V. Wykupno gruntów	30	„	50	„
VI. Utrzymanie w czasie budowy	4.737	„	28	„
VII. Koszta zarządu	1.617	„	43 $\frac{1}{2}$	„
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	315	„	92	„
razem	27.267	złr.	32	ct.

Porównanie tych wydatków na budowę z preliminarem kosztorysowym będzie zestawione przy kolaudacji robót.

Budowę prowadziła sekcya c. k. oddziału leśnotechnicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemyśle.

3. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Według sprawozdania sekcji c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemyśle, koszta budowy w roku 1896, sprawdzone przez oddział rachunkowy, wynosiły :

I. Roboty ziemne	11.192	złr. 31	ct.
II. Roboty regulacyjne	6.386	" 29	"
III. Budowa obiektów	3.098	" 87	"
IV. Roboty dodatkowe	2.425	" 47	"
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	18	" 23	"
VI. Utrzymanie w czasie budowy	1.161	" 09	"
VII. Koszta Zarządu	1.936	" 17	"
VIII. Różne nieprzewidziane	802	" 55	"
razem	27.020	złr. 98	ct.

W roku 1895 koszta budowy wynosiły	18.485	złr. 64	ct.
razem w 1895 i 1896 roku	45.506	złr. 62	ct.

W obec prelinowanych kosztów budowy na	43.745	" 81	"
okazuje się przekroczenie w kwocie	1.760	" 81	"

4. Uzupelnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w 1896 roku wynosiły:

I. Roboty ziemne	6.978	złr. 74	ct.
II. Budowa obiektów	—	" —	"
III. Roboty dodatkowe	2.422	" 44	"
IV. Wykupno gruntów	1.749	" 21	"
V. Utrzymanie w czasie budowy	4.234	" 27	"
VI. Zarząd i inne wydatki	5.214	" 29	"
razem	20.598	" 95	"

Budowę przytem przedsiębiorstwie prowadził w 1896 roku inżynier adj. Maryan Röhrich.

W miesiącu wrześniu 1897 roku odbyła się kolaudacya robót wykonanych w 1895 i 1896 roku.

Według protokołu komisji kolaudacyjnej, wykonano w tym czasie następujące roboty:

a) prawy wał Wisły między Brzegami i Podgórzem na długości 8740 m. i od ujścia Srawy ku Niepołomicom na długości 460 m.,

b) regulację Srawy na długości 1376 m..

c) ukończono regulację Zabawy i Drwiny na projektowanej długości.

Koszta wykonania tych robót rozdzielone na poszczególne rubryki wynosiły (w 1895 i 1896 r.):

I.* Roboty ziemne	33.347	złr. 52	ct.
II. Budowa obiektów	3.061	" 88	"
III. Roboty dodatkowe (ubezpieczenie skarp)	7.937	" 74	"
IV. Wykupno gruntów	2.908	" 66	"
V. Utrzymanie w czasie budowy	7.229	" 93	"
VI. Koszta zarządu i nieprzewidziane	13 619	" 84	"
razem	68.105	" 57	"

W obec kosztów prelinowanych na kwotę	21.765	złr. 65	ct.
okazuje się przekroczenie w kwocie	46.339	" 92	"

Przytem komisja kolaudacyjna obliczyła, że od początku robót 1893 r. wydano razem	129.731	złr. 10	ct.
a prelinowano	79.696	" 48	"
tak, że ogólne przekroczenie z końcem 1896 roku wynosi	50.034	złr. 62	ct.

Komisyja kolaudacyjna podaje następujące wyjaśnienie tego znacznego przekroczenia :

1) w robotach ziemnych wynikło przekroczenie o 11.319 złr. 62 ct. z powodu, że ilość robót ziemnych przy wykonaniu okazała się znacznie większą od preliminowanej w kosztorysach, szczególnie przy regulacji dopływów Wisły ;

2) przy budowie obiektów przekroczenie 3.196 złr. 93 ct. okazało się z powodu potrzeby wykonania mostów i przepustów nieprzewidzianych w kosztorysie ;

3) w robotach dodatkowych przekroczenie 7.955 złr. 56 ct. wynikło z powodu nieprzewidzianych w kosztorysie płotków i darniowania w celu zabezpieczenia koryta potoków ;

4) przy wykupie gruntów przekroczenie 6.066 złr. 58 ct. nastąpiło z powodu za niskich cen, podanych w kosztorysie ;

5) przy utrzymaniu robót w czasie budowy przekroczenie 5655 złr. 04 cnt. wynikło z powodu szkód zrządzonych przez wylewy, oraz innych wydatków przy utrzymaniu koryt, które w kosztorysie były za nisko podane ;

6) nareszcie w kosztach zarządu i nieprzewidzianych przekroczenie 15.840 złr. 89 cnt. nastąpiło z powodu budowy ramp czyli przejazdów, brodów, przepustów w wałach i innych nieprzewidzianych wydatków szczegółowo w protokole opisanych.

5. Regulacja rzeki Bugu.

Według rachunków sprawdzonych przez oddział rachunkowy, koszta budowy przy tej regulacji w r. 1896 były następujące :

I. Roboty ziemne	6.081 złr. 50 cnt.
II. Roboty regulacyjne	13.401 " 32 "
III. Budowa obiektów	428 " 42 "
IV. Wykupno gruntów	3.106 " 26 1/2 "
V. Utrzymanie w czasie budowy	6.958 " 55 "
VI. Koszta zarządu	3.386 " 26 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	949 " 71 "
	<hr/>
	Razem 34.312 złr. 02 1/2 cnt.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym okazują się przekroczenia w rubrykach robót regulacyjnych, wykupna gruntów, utrzymania w czasie budowy i zarządu. O ile w innych rubrykach będzie oszczędność lub nie, wykaże się przy kolaudacji tych robót.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie regulacyjnem prowadził w r. 1896 inżynier Sylwery Strzelbicki.

6. Zabudowanie potoku górskiego Michalów w Maniowach.

W sprawozdaniu Wydziału krajowego z roku 1896 podano już wynik kolaudacji robót, wykonanych na tym potoku w 1894, 1895 i 1896 r.

Koszt wykonania robót wynosił razem 8333 złr. 89 cnt.

w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 8000 złr.

okazało się przekroczenie 333 złr. 89 cnt.

W r. 1896 wydano tylko kwotę 334 złr. 06 cnt.

Do ukończenia pozostają jeszcze niektóre roboty uzupełniające i konserwacyjne.

Budowę prowadziła sekcya oddziału leśno-technicznego dla zabudowania górskich potoków w Przemyśle.

7. Zabudowanie potoku Nizkówki w powiecie Nowo-Sądeckim.

Według protokołu kolaudacyjnego robót wykonanych przy zabudowaniu tego potoku w 1896 roku i rachunków sprawdzonych przez oddział rachunkowy, koszta budowy były następujące:

I. Roboty ziemne	4.545 zł. 08 ct.
II. „ regulacyjne	985 „ 62 „
III. Budowa obiektów	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe	370 „ 86 „
V. Wykupno gruntów	424 „ 22 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy	325 „ 10 „
VII. Koszta zarządu	1.146 „ 39 „
VIII. Nieprzewidziane	299 „ 96 „
razem	<u>8.097 zł. 23 ct.</u>

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym w kwocie 4.871 zł. 79 ct., okazuje się przekroczenie w kwocie 3.225 zł. 44 ct., powstała głównie z powodu zmiany trasy według zezwolenia Wydziału Krajowego i c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Budowę prowadziła sekcya c. k. oddziału leśno - technicznego dla zabudowania górskich potoków w Przemyśle.

8. Regulaeya Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim.

Koszta budowy robót uzupełniających w roku 1895 i 1896, sprawdzone przez oddział rachunkowy, wyniosły:

A) na przestrzeni dolnej:

I. Roboty ziemne	409 zł. 74 ct.
II. „ regulacyjne	6.472 „ 54 „
III. Utrzymanie robót w czasie budowy	1.093 „ 50 „
IV. Koszta Zarządu	1.435 „ 78 „
V. Rozmaite i nieprawdziwe	3.776 „ 69 „
razem	<u>13.188 zł. 25 ct.</u>

B) na przestrzeni górnej:

I. Roboty ziemne	1.168 zł. 27 ct.
II. „ regulacyjne	22.784 „ 39 „
III. Utrzymanie	689 „ 70 „
IV. Koszta zarządu	1.975 „ 49 „
V. Rozmaite i nieprzewidziane	324 „ 61 „
razem	<u>26.942 zł. 46 ct.</u>

Ogółem wyniosły koszta budowy w dolnej i górnej przestrzeni kwotę 40.130 zł. 71 ct.
Koszta preliminowane na te roboty wynoszą 39.573 „ 22 „
okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 557 „ 49 „

W dolnej przestrzeni uzyskano znaczne oszczędności przy robotach ziemnych i regulacyjnych, natomiast w górnej przestrzeni wynikło znaczne przekroczenie w robotach regulacyjnych z powodu potrzeby wykonania większej ilości tam.

W dolnej przestrzeni przyczynia się do kosztów państwo, kraj i stromy interesowane, a w górnej tylko państwo i kraj.

Budowę prowadził przy tem przedsiębiorstwie inżynier Jan Bochniak.

9. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w 1897 roku wynosiły:

I. Roboty ziemne	11.782 zł. 81 ct.
II. Objekty w wałach	3.338 " 69 "
III. Roboty dodatkowe	246 " 80 "
IV. Wykupno gruntów	5.411 " 91 ¹ / ₂ "
V. Utrzymanie w czasie budowy	216 " 85 "
VI. Koszta zarządu	2.320 " 93 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	3.793 " 12 "
razem	27.111 zł. 11 ¹ / ₂ ct

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym wynoszącym kwotę . . . . .

okazuje się zaoszczędzenie w kwocie	28.595 " 41 "
Według protokołu kolaudacji robót wykonanych w 1895 i 1896 roku	1.484 " 30 "
koszta budowy wyniosły razem kwotę	58.989 zł. 98 ¹ / ₂ ct.

a koszta preliminowane obliczono na . . . . .

zatem zaoszczędzenie wynosi w tych 2 latach kwotę	66.967 " 96 "
zatem zaoszczędzenie wynosi w tych 2 latach kwotę	7.977 " 97 ¹ / ₂ "

W pomimo przekroczenia rubryki rozmaite i nieprzewidziane o 6.962 zł. 50 ct.

Budowę prowadzi przy tem przedsiębiorstwie inżynier -adjunkt biura melioracyjnego Tadeusz Korasadowicz.

10. Osuszenie bagien Łańcucko - Jarosławskich.

Według protokołu kolaudacyjnego robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w 1896 roku i rachunków sprawdzonych przez oddział rachunkowy, koszta budowy wyniosły:

I. Roboty ziemne	10.909 zł. 61 ct.
II. Ubezpieczenie skarp	3.692 " 66 "
III. Budowa obiektów	5.735 " 50 "
IV. Wykupno gruntów	1.764 " 42 "
V. Koszta zarządu	2.991 " 46 "
VI. Nieprzewidziane	3.048 " 10 "
razem	28.141 zł 75 ct.

Gdy preliminowane koszta na tę budowę wynoszą 19.113 zł. 59 ct.

okazuje się przekroczenie w kwocie . . . . . 9.028 " 16 "

które wynika z powodu wykonania nieprzewidzianych w kosztorysie rowów dodatkowych, znacznej ilości ubezpieczenia skarp, — następnie wskutek budowy nieprzewidzianych mostów, wydatków na konserwację robót i t. p.

Budowę kierował przy tem przedsiębiorstwie inżynier Jan Haładej.

11. Regulacja Złotej Lipy.

Koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie w roku 1896, sprawdzone przez oddział rachunkowy, były następujące:

I. Roboty ziemne	24.571 zł. 85 ct.
II. " regulacyjne i ubezpieczenia	3.885 " 94 "
III. Budowa obiektów	82 " 49 "
IV. Wykupno gruntów	2.673 " 73 "
V. Utrzymanie w czasie budowy	2.054 " 24 "
VI. Koszta zarządu	2.784 " 09 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.546 " 25 "
razem	38.598 zł. 59 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym, który obliczona na kwotę . . . . . 54.479 zł. 60 ct okazuje się oszczędność w kwocie . . . . . 15.881 " 01 " Gdy przekroczenie z lat 1894 i 1895 wynosiło . . . . . 5.873 " 04 " pozostaje z końcem r. 1896 zaoszczędzenie . . . . . 10.007 " 97 " Oszczędności te uzyskano przeważnie na robotach ziemnych i zabezpieczających, oraz na wykupnie gruntów.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1896 roku inżynier Dyonizy Howarth.

12. Regulacja potoku Dumnego.

Według rachunków sprawdzonych przez oddział rachunkowy i protokołu kolaudacji robót wykonanych z m. października b. r., koszta budowy w roku 1896 wynosiły:

I. Roboty ziemne	1.944 zł. 45 ct.
II. Budowa obiektów	1.210 " 37 "
III. Roboty dodatkowe	154 " 93 "
IV. Wykupno gruntów	562 " 60 "
V. Utrzymanie robót	1.030 " 41 "
VI. Koszta zarządu	521 " 62 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.881 " 19 "
razem	<u>8.305 zł. 51 ct.</u>

Ogółem wydano w latach 1894, 1895 i 1896 kwotę 44.083 zł. 03 ct. Gdy koszta preliminowane na całą budowę wynoszą . . . . . 57.600 " — " pozostaje do dyspozycji kwota . . . . . 13.516 " 97 " której jednak nie można uważać za oszczędność, ponieważ roboty nie są jeszcze zupełnie wykończone a wykupno gruntów nie zostało przeprowadzone.

W rubryce robót ziemnych i dodatkowych osiągnięto znaczne oszczędności, natomiast w rubryce obiektów, kosztów zarządu i nieprzewidzianych okazały się przekroczenia.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier Dyonizy Howarth.

13. Regulacja potoku Przegnojówki.

Według protokołu kolaudacji robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie od jesieni 1895 roku po koniec 1896, koszta budowy wynosiły:

I. Roboty ziemne	16.392 zł. 12 ct.
II. Budowa obiektów	1.161 " 45 "
III. Roboty dodatkowe	112 " 51 "
IV. Wykupno gruntów	63 " 55 "
V. Utrzymanie robót	2.238 " 23 "
VI. Koszta zarządu	2.307 " 30 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	7.699 " 39 "
razem	<u>29.974 zł. 55 ct.</u>

W obec kosztów preliminowanych w kwocie . . . . . 33.286 zł. 52 ct. okazuje się zaoszczędzenie wynoszące . . . . . 3.311 " 97 "

Przy budowie uzyskano znaczną oszczędność 7.117 zł. 76 ct. w rubryce robót ziemnych i 1.386 zł. 15 ct. w kosztach zarządu. Oszczędności te jednak zostały w znacznej części użyte na przekroczenie w rubryce nieprzewidzianych robót wynoszące 5.322 zł. 89 ct.

Budową kierował przy tem przedsiębiorstwie inżynier adjunkt Władysław Zgorlakiewicz.

14. Regulacja Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Według udzielonego przez c. k. Namiestnictwo zamknięcia rachunkowego za rok 1896 wynosiły koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie jak:

1. Koszta zarządu	7.392 zł. 94 ct.		
2. Remuneracye i zapomogi	735 " — "		
3. Koszta pomiaru	446 " 50 "		
		8.574 zł. 44 ct.	
4. Wykupno gruntów		3.345 " 26 "	
5. Koszta budowy		59.612 " 24 ¹ / ₂ "	
6. Różne		— " — "	
razem		71.531 " 94 ¹ / ₂ ct.	

Pozostała nieprzebudowana kwota . . . . . 289.562 zł. 38¹/₂ ct.

Gdy remuneracye w kwocie 735 zł. zostały przyznane przez Namiestnictwo bez porozumienia się z Wydziałem krajowym, — Wydział krajowy odniósł się do Namiestnictwa o przedstawienie tej sprawy do decyzji interesowanym Ministerstwom.

Budowę w 1896 roku prowadziły jak w latach poprzednich organa techniczne c. k. Namiestnictwa. Główne roboty regulacyjne wykonano na przestrzeni między Holeszowem a Żurawnem.

15. Osuszenie bagien Stojanowskich.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie 1895 i 1896 roku koszta budowy sprawdzone przez oddział rachunkowy wynosiły:

I. Roboty ziemne	19.412 zł. 42 ct.
II. Budowa obiektów	8.055 " 23 "
III. Roboty dodatkowe	172 " 20 "
IV. Wykupno gruntów	732 " 04 "
V. Utrzymanie w czasie budowy	288 " 65 "
VI. Koszta zarządu	3.617 " 83 "
VII. Nieprzewidziane	3.025 " 21 "
razem	35.303 zł. 58 ct.

Do tego niewypłacono jeszcze należności za grunta w kwocie . . . . . 829 zł. 32 ct.

razem . . . . . 36.132 zł. 90 ct.

Gdy preliminowane koszta na tę budowę wynoszą 54.915 zł. 48 ct. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie . . . . . 18.782 " 58 "

Nadto w 1897 roku w m. sierpniu ukończono roboty programowe, oraz wykonano roboty dodatkowe kosztem j. n.

I. Roboty ziemne	1.493 zł. 67 ct.
II. Obiekty	240 " 30 "
III. Roboty dodatkowe	464 " 50 "
IV. Wykupno gruntów	176 " 05 "
V. Utrzymanie	524 " 20 "
VI. Koszta zarządu	1.681 " 66 "
VII. Nieprzewidziane	6.473 " 83 "
razem	11.054 zł. 21 ct.

Tak, że ogółem koszta budowy z remanentem materyałów, narzędzi i sprzętów z 1896 roku w kwocie 300 zł. wynosiły kwotę . . . . . 47.487 zł. 11 ct, a preliminowano razem 60.000.

Ze względu na osiągniętą oszczędność, Wydział krajowy przedstawił Ministerstwu rolnictwa wniosek na przyznanie kierownikowi budowy inżynierowi Maksymilianowi Czernikowi remuneracji w kwocie 300 zł. i zezwolenie na znażenie i obsianie trawami brzegów kanałów kosztem około 5.000 złr.

16. Uzupełnienie regulacji Kisieliny.

Koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie, sprawdzone przez oddział rachunkowy, wynosiły:

I. Roboty ziemne	6.596 złr. 48 ct.
II. Budowa obiektów	3.701 " 98 "
III. Roboty dodatkowe	" " " "
IV. Wykupno gruntów	3.320 " 91 "
V. Utrzymanie robót	879 " 07 "
VI. Koszta zarządu	1.527 " 44 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	121 " 61 "
razem	<u>16.147 złr. 49 ct.</u>

Oдноśne koszta preliminarowane wynoszą . . . . . 23.770 " 41 "
okazuje się zatem zaoszczędzenie w kwocie . . . . . 7.622 " 92 "
osiągnięte głównie na robotach ziemnych i przy budowie obiektów.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie w 1896 roku, kierował inżynier Tadeusz Gedl.

17. Zabudowanie potoku Glińsko.

Budowę rozpoczęto w listopadzie 1896 roku, rachunki sprawdzone wykazują następujące koszta:

III. Budowa obiektów	1016 złr. 62 ct.
IV. Utrzymanie w czasie budowy	1 " 60 "
VII. Koszta zarządu	33 " 30 "
razem	<u>1051 złr. 52 ct.</u>

Budowę prowadziła sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego, dla zabudowania górskich potoków w Przemyślu.

B) Przedsiębiorstwa powiatowe.

18. Obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim.

Według protokołu komisji kolaudacyjnej z m. Maja 1897 roku, sprawdzanego przez oddział rachunkowy, koszta robót wykonanych w 1895 i 1896 roku były następujące:

a) przy obwałowaniu Wisły:

I. Roboty ziemne	55.315 złr. 22 ct.
II. Budowa obiektów	12.200 " 68 "
III. Roboty dodatkowe	1.239 " 63 "
IV. Wykupno gruntów	15.903 " 15 "
V. Utrzymanie robót	1.749 " 82 "
VI. Zarząd	6.119 " 28 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	7.259 " 38 "
razem	<u>99.787 złr. 16 ct.</u>

b) przy obwałowaniu Sanu:

I. Roboty ziemne	32.999	złr.	26	ct.
II. Budowa obiektów	8.771	"	23	"
III. Obsiew wałów	459	"	37	"
VI. Wykupno gruntów	6.555	"	17	"
V. Utrzymanie robót	2.147	"	38	"
VI. Zarząd	1.575	"	58	"
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.098	"	98	"
razem	56.606	złr.	97	ct.

Ogółem wyniosły koszta budowy w r. 1895 i 1896 nad Wisłą i nad Sanem kwotę . . . . . 156.394 złr. 13 ct.

Na te roboty prelinowano:

przy obwałowaniu Wisły	95.964	złr.	85	ct.
przy obwałowaniu Sanu	53.698	"	53	"
razem	149.663	złr.	38	ct.

Przekroczenie wynoszące kwotę . . . . . 6.730 złr. 75 ct. zostało spowodowane większymi wydatkami na zarząd, konserwację robót i nieprzewidziane według wyjaśnień podanych w protokóle kolaudacyjnym. Budową kierował przy tem przedsiębiorstwie, inżynier Karol Boziewicz.

C) Przedsiębiorstwa spółkowe.

19. Regulacja Wisłoka i Pielnicy.

Według protokółu komisji kolaudacyjnej z m. Czerwca 1897 r., wykonała spółka wodna w okresie budowlanym od roku 1885 do Lipca 1896 następujące roboty:

a) regulację Wisłoka na długości 9.250 m., z których tylko przestrzeń od granicy Haczowa do granicy Bzianki na długość 5.750 m. można uważać jako uregulowaną; i

b) regulację Pielnicy na długość 2.900 m.

Koszta wykonania, podane już w poprzednim sprawozdaniu Wydziału krajowego, wyniosły . . . . . 141.517 złr. 49 ct.

Gdy prelinarz wszystkich robót projektowanych był obliczony na kwotę . . . . . 129.000 złr.,

okazuje się przekroczenie w kwocie . . . . . 12.517 " 49 ct.

a według zestawienia spółki, koszta ukończenia robót będą wynosić w przybliżeniu jeszcze kwotę . . . . . 32.500 złr.

Oprócz tego spółka wodna wydała na zarząd kwotę 26.545 " 62 ct. czyli 18, 7% kosztów budowy.

20. Osuszenie bagien Oleskich.

Jak już w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym mieliśmy zaszczyt podać do wiadomości Wysokiego Sejmu, sprawdziła komisja kolaudacyjna, że zamiast prelinowanych w kosztorysie 40.000 złr. wydała spółka wodna dla osuszenia bagien Oleskich na roboty objęte programem 70.976 złr., czyli 30.976 złr. ponad prelinarz kosztorysowy.

Z uwagi, że przekroczenie sumy kosztorysowej nie pochodzi z winy spółki wodnej, lecz spowodowane zostało zbyt niskimi cenami jednostkowymi przyjętymi w kosztorysie, postanowił Wydział krajowy, przychylając się do prośby spółki, przedłożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa, wniosek na udzielenie

dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego melioracyjnego w celu częściowego pokrycia przekroczenia, oraz na podwyższenie przyznanych w ustawie z dnia 10 czerwca 1888, Dz. u. kraj. Nr. 71 zasiłków z 20 na 30% a to ze względu na cel przedsiębiorstwa, przez którego zrealizowanie oprócz osuszenia ma być osiągnięta także ochrona gruntów nadbrzeżnych od zalewu, gdyż postanowienie ustępu 2 a §-fu 4 ustawy z d. 30-go czerwca, 1884. Dz. u. p. Nr. 116, właśnie dla tego rodzaju przedsiębiorstw, przy których chodzi o ochronę od wylewów, przewiduje nie 20%, lecz wyższy 30% wymiar zasiłków publicznych.

Gdy powołaną ustawą krajową przyznano w mowie będącemu przedsiębiorstwu po 8 000 złr. (20% od sumy 40.000 złr.) zasiłków z funduszu krajowego i państwowego melioracyjnego, a 30% datki przy rzeczywistej sumie kosztów budowy 70.976 złr. wynoszą po 21.292 złr. 80 ct., wypadnie podwyższyć te datki o 13.292 złr. 80 ct.

Gdy w analogicznym wypadku, mianowicie przy osuszeniu bagien Rudnickich ustawą z d. 19-go września, 1891, Dz. u. kraj. Nr. 70, podwyższono zasiłki krajowe i państwowe o 30% rzeczywistych kosztów budowy, Wydział krajowy oczekując przychylniej decyzji c. k. Ministerstwa rolnictwa na swą odezwę z d. 27-go stycznia, 1897, l. 77.561 wystosowaną w tej sprawie do c. k. Namiestnictwa, uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie odnośnego projektu ustawy i wstawienie do budżetu krajowego na r. 1898 dotacyi na ten cel w kwocie okragłej 13.293 złr.

IV. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatku funduszu krajowego na rok 1898.

W przedłożonym Wysokiemu Sejmowi preliminarzu wydatków funduszu krajowego na r. 1898, wstawiono do rubryki XIII. sumę 581.083 złr. Po zamknięciu jednak tego preliminarza, otrzymał Wydział krajowy reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 22-go sierpnia 1897, l. 15.392, wedle którego wydatek na dodatkowe roboty przy zabudowaniach potoków górskich w dorzeczu Białej ma być na razie pokryty z funduszu regulacyjnego tej rzeki, wskutek czego odpada wstawiona w poz. 183, pod lit. e) dotacya 12.429 złr., a suma wydatków w rubryce XIII. redukuje się na 568.654 złr.

Preliminowana więc na rok 1898 suma wydatków w tej rubryce 568.654 złr., okazuje w porównaniu z kwotą na r. 1897 uchwaloną 580.899 złr. wydatek mniejszy o 12.245 złr.

Z poszczególnych pozycji uzasadniono potrzebę wydatków zamieszczonych w poz. 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 192 a—f) i 193 w wyjaśnieniach do preliminarza, poz. 192 g) w I. części a poz. 192 h) w III. części niniejszego sprawozdania, poz. 195 zaś w osobnem przedłożeniu o utworzeniu stałego funduszu pożyczkowego dla powiatów, spółek wodnych i gmin; pozostają zatem do wyjaśnienia wydatki preliminowane w poz. 188, 191 i 194.

Do poz. 188.

Wedle udzielonego nam przez c. k. Namiestnictwo, już po zamknięciu preliminarza funduszu krajowego na r. 1898, wykazu wynosić mają w r. 1898

Zasiłek krajowy na utrzymanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego.

koszta galicyjskiej służby hydrograficznej 37.200 złr., a mianowicie:

I. koszta mające się pokryć z państwowej dotacyi na służbę hydrograficzną i z funduszu krajowego:

1. koszta uzupełnienia stacyj ombrometrycznych i śniegoskazowych z wydatkami na naprawę i transport przyrządów	600 złr.
2. koszta remuneracyi obserwatorów:	
a) wodoskazowych	3.670 "
b) ombrometrycznych	5.446 "

3. dyurna:

1	pomocnik techn. po 100 złr. miesięcz. = 1.200 złr.	
2	" kanc. " 60 " " 1.440 "	
	przepisanie raportów ombrometrycznych i wodoskazowych	720 " 3.360 "
4.	koszta map śniegoskazowych	462 "
5.	" zakupna druków polskich	600 "
6.	" wynajmu lokalu	850 "
7.	" zakupna urzędzeń biurowych	300 "
8.	" ogrzania, oświetlenia i czyszczenia biura	180 "
9.	" wynagrodzenia sługi biurowego	300 "
10.	" jazd inspekcyjnych	2.520 "
11.	" ekspedycyi przesyłek pieniężnych	200 "
12.	" zakupna rekwizytów do pisania i rysowania	300 "
13.	rozne pomniejsze wydatki	212 "
14.	koszta zakupna 2 limnigrafów	600 "
	2 ombrografów	500 "
15.	" " 1 młynka hydrometrycznego	500 "
16.	" " map i planów	300 "
17.	" " druków niemieckich	50 "
18.	częściowe koszta wydawnictwa centralnego biura hydrograficznego	2.250 "
	suma I.	23.200 złr.

II. koszta mające się pokryć z państwowej dotacyi budowli wodnych i funduszu krajowego:

19.	koszta remuneracyi 8 stacyj wodoskazowych	220 złr.
20.	" ustawienia 7 limnigrafów	4.500 "
21.	" urządzenia około 20 nowych a wymiany około 60 stacyj wodoskazowych z kosztami utrzymania wszystkich stacyj wodoskazowych	6.500 "
22.	koszta pomiarów hydrometrycznych	2.780 "
	suma II.	14.000 złr.
	do tego " I.	23.200 "
	ogółem	37.200 złr.

Gdy Wys. Sejm uchwałą z d. 4 go lutego, 1895, upoważnił Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego połowy kosztów utrzymania galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego, wypadłoby 50% zasiłek krajowy na r. 1898 w kwocie 18.600 złr. tj. 8.600 złr. ponad kwotę uchwaloną w budżecie r. 1897.

Z uwagi jednak, że wedle powyższego wykazu państwowa dotacya hydrograficzna przyczynić się ma do kosztów utrzymania biura galicyjskiego tylko połową sumy I (23.200 złr.) t. j. kwotę 11.600 złr., resztę zaś wydatku pokryć ma państwowy fundusz budowli wodnych, pozwalamy sobie wyrazić zdanie, że fundusz krajowy nie jest obowiązany do uiszczenia wyższego datku nad 11.600 złr., na który to cel wystarczy wstawiona przez Wydział krajowy do preliminarza dotacya 12.000 złr.

Nie możemy też tu pominąć uwagi, że wydatek na galic. biuro hydrograficzne okazuje wzrost nadzwyczajny, który nie stoi w odpowiednim stosunku do rezultatów jego działalności, zwłaszcza że biuro to nie podjęło dotychczas bardzo ważnych pomiarów hydrometrycznych, od czego w ogóle Wydział krajowy uczynił zawisłą wypłatę zasiłku krajowego.

Odezwą z d. 27 kwietnia 1897 l. 15.539 odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie zestawienia wydatków za r. 1896, wykazu funkcyjujących w r. 1897 stacyj ombrometrycznych i wodoskazowych, oraz krótkiego

sprawozdania z czynności galic. oddziału biura hydrograficznego, do chwili zamknięcia tego sprawozdania jednak nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Do poz. 191.

Zasiłki na lokalne regulacje rzek niespławnych.

W sprawozdaniu o zeszłorocznem przedłożeniu melioracyjnem Wydziału krajowego podniosła komisya gospodarstwa krajowego potrzebę rychłego uregulowania rzeki Dunajca w dolinie Nowosądeckiej, oraz zaleciła podejmowanie lokalnych regulacyj pod dwoma warunkami, mianowicie: żeby lokalne regulacje odbywały się pod nadzorem na podstawie umiejętnie wypracowanych planów i mogły być po latach wielu w system ogólny regulacji dotyczącej rzeki wciągnięte, powtóre żeby konserwacya dokonanych robót była z góry przez strony interesowane zabezpieczoną.

Zaznaczając, że od czasu ustanowienia oddzielnego departamentu wodnego c. k. Namiestnictwo przeprowadza przeważnie takie roboty, które mają na celu racjonalną systematyczną regulację na dłuższych przestrzeniach, a które właśnie odpowiadają intencyom komisji gospodarstwa krajowego, zakomunikował Wydział krajowy powyższe uwagi odezwą z d. 13 kwietnia 1897 l. 11.127 c. k. Namiestnictwu z tą uwagą, że podziela powyższe zapatrywanie komisji, oraz, że w przyszłości wstawiać będzie do preliminarzy krajowych zasiłki tylko na te regulacje lokalne, których projekty i kosztorysy przed układowaniem preliminarzy Wydziałowi krajowemu będą udzielone.

Dotychczas bowiem wstawiane były do preliminarzy krajowych między innymi zasiłki na takie lokalne regulacje, które przez cały szereg lat bądź to z powodu braku projektów technicznych, bądź też długo trwających rokowań ze stronami interesowanymi nie przychodziły do skutku.

Alegat 3.

Na rok 1898 preliminarzuje Wydział krajowy zgodnie z załączonym wykazem c. k. Namiestnictwa następujące 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłki krajowe na regulacje rzek niespławnych:

a) na regulację	Skawy	.	.	.	2.758	złr.
b) " "	Raby	.	.	.	3.788	"
c) " "	Dunajca	.	.	.	12.337	"
d) " "	Wisłoki	.	.	.	9.182	"
e) " "	Sanu	.	.	.	20.715	"
f) " "	Wisłoka	.	.	.	9.392	"
g) " "	Wiszni	.	.	.	2.500	"
h) " "	Świcy	.	.	.	2.500	"
i) " "	Bystrzycy	.	.	.	3.000	"
k) na premiowanie	zawiklenia odsypisk	.	.	.	500	"
l) do dyspozycji	Wydziału kraj.	.	.	.	10.000	"
					Razem	76.672 złr.

W porównaniu z kwotą w budżecie r. 1897 uchwaloną 147.809 złr., która jednak z powodu braku projektów technicznych może zaledwie w połowie będzie użytą, okazuje się preliminowana na r. 1898 dotacya mniejszą o 71.137 złr.

Mimo tego mniejszego nakładu skutek podejmowanych obecnie przez c. k. Namiestnictwo regulacyj lokalnych będzie niewątpliwie pomyslniejszy, gdyż roboty mają być prowadzone systematycznie na dłuższych przestrzeniach i nie będą narażone na ciągłe uszkodzenia, jak w latach poprzednich, kiedy fundusz krajowy na ubezpieczenia brzegów w tej samej miejscowości, zrywane przez lody i wielkie wody, corocznie musiał się przyczyniać datkami.

Życzenie komisji gospodarstwa krajowego co do uregulowania rzeki Dunajca w dolinie Nowosądeckiej uwzględniło też c. k. Namiestnictwo, zarządzając opracowanie projektu systematycznej regulacji tej rzeki od Gólkowic do ujścia Popradu, regulacya bowiem dalszej przestrzeni Dunajca od ujścia Popradu w dół będzie przedmiotem osobnego projektu.

Koszta zaprojektowanej już regulacji Dunajca pod Gołkowicami, Naszacowicami, Mostkami, Podegrodziem, Stadłem, Wygłanowicami, Starym Sączem, Brzezną, Podrzeczem i Biegonicami, tudzież ujścia Popradu pod Starym Sączem i Biegonicami obliczone zostały na 135.706 złr. 77 cnt., z czego na fundusz krajowy przypada datek 45.235 złr. 59 cnt. płatny w pięciu ratach rocznych po 9.047 złr.

Ponieważ Wysoki Sejm uchwalił dla tej przestrzeni Dunajca zasiłki w r. 1896 w kwocie 2800 złr., a w r. 1897 w kwocie 2700 złr., na Poprad zaś w r. 1897 zasiłek 1250 złr., razem 6750 złr., zatem wstawiono w tej pozycji pod lit. c 1) tytułem uzupełnienia pierwszej raty zasiłku krajowego dotację na r. 1898 w kwocie 2297 złr.

Udzielony nam przez c. k. Namiestnictwo wykaz wykonanych w r. 1896 przy pomocy kraju regulacyj lokalnych załączamy pod 4 %.

Alegat 4.

Do poz. 194.

Uchwalana corocznie przez Radę państwa do dyspozycji c. k. Ministerstwa rolnictwa dotacja na popieranie mniejszych robót melioracyjnych okazuje w latach ostatnich wzrost znaczny, bo podniosła się z 260.000 złr. w roku 1896 na 300.000 złr., a preliminowaną jest na rok 1898 w kwocie 350.000 złr.

Zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych.

Z dotacji tej korzystają przeważnie kraje alpejskie, gdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa inicjuje i częstokroć bez żadnego przyczynienia się krajów, lub stron interesowanych przeprowadza osuszenia i nawodnienia gruntów, regulacje rzek i potoków, zabudowania dzikich potoków górskich, urządzenia wodociągów i t. p. Natomiast Galicya natrafia zawsze na znaczne trudności w uzyskaniu zasiłków z tej dotacji, mimo że Wydział krajowy przedkłada c. k. Ministerstwu rolnictwa gotowe już na koszt kraju sporządzone projekty techniczne i subwencyonuje te roboty zasiłkami od 33 $\frac{1}{3}$ % do 50% kosztów. Niemało sprawia trudności reambulacja tego rodzaju projektów po myśli reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 22 października 1894 l. 14.417, jakkolwiek ten reskrypt nie ma zastosowania do projektów drobnych melioracyj, lecz dotyczy wyłącznie projektów ustawowych przedsiębiorstw subwencyonowanych z państwowego funduszu melioracyjnego, co niepomniernie wpływa na przewlekanie załatwienia wniosków subwencyjnych Wydziału krajowego, a na co kilkakrotnie zwracaliśmy uwagę c. k. Namiestnictwa.

Dlatego też udział Galicyi w tej dotacji mimo przeważającego charakteru rolniczego kraju i jak najniepomyślniejszych stosunków materialnych ludności rolniczej jest minimalny, bo wedle sprawozdania komisji budżetowej izby posłów Rady państwa wynosił w r. 1896 na 234.750 złr. 53 cnt. przyznanych wszystkim krajom zaledwie 12.974 złr. 15 cnt.

Jakkolwiek z powyższych powodów staraniem reprezentacji kraju naszego w Radzie państwa być powinno zupełne usunięcie tej dotacji z budżetu państwowego, a natomiast odpowiednie podwyższenie funduszu melioracyjnego, którego sprawiedliwy rozdział na wszystkie kraje koronne zagwarantowany jest postanowieniem §. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116, to jednak jak długo ta pozycja w budżecie państwowym istnieje, Wydział krajowy mimo niedostatecznych sił technicznych biura melioracyjnego dążyć będzie do zapewnienia odpowiedniego udziału krajowi. Miarę tego udziału w r. 1898 będzie wysokość zasiłków krajowych, które wstawiono do preliminarza w sumie 76.226 złr., a które ze względu na decyzję c. k. Ministerstwa rolnictwa co do robót dodatkowych przy zabudowaniach potoków górskich w dorzeczu Białej redukują się do kwoty 63.797 złr., czyli 18,2% dotacji państwowej (350.000 złr.).

Poszczególne zasiłki zamieszczone w poz. 194 uzasadnia się, jak następuje:

Do poz. 194 a.

Na regulację Prutu pod Śniatynem nie preliniuje się II raty w budżecie r. 1898, gdyż nie nadeszła jeszcze decyzja c. k. Ministerstw rolnictwa i spraw wewnętrznych w sprawie udzielenia zasiłków państwowych, a jeżeli ta decyzja w ciągu r. 1898 zapadnie, to do wykonania robót użytą będzie uchwalona przez Wys. Sejm na r. 1897 I rata zasiłku krajowego w kwocie 9600 złr.

Do poz. 194 b.

Wedle wyjaśnienia zamieszczonego w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 32) przyczyniać się ma krajowa i państwowa dotacja melioracyjna do rocznych kosztów utrzymania robót przy osuszeniu bagien Rudnickich, obliczonych na 4200 złr. datkami po $\frac{1}{3}$ części kosztów t. j. po 1400 złr. od r. 1897 do r. 1908, dopóki spółka wodna nie spłaci pożyczki zaciągniętej na uiszczenie datku konkurencyjnego.

Do poz. 194. c.

Na kanałach osuszających spółki wodnej Rudnickiej okazała się potrzeba budowy 13 szluz dla zwilżania nadbrzeżnych łąk, oraz wykonania poleconych przez c. k. Starostwo w Nisku robót ubezpieczających i odbudowania mostu w Rudniku łącznym kosztem 29.686 zł.

Ze względu na niezamożność członków spółki, przedłożył Wydział krajowy odezwy z d. 24 listopada 1896 l. 59.673 i z d. 30 kwietnia 1897 l. 24.703 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wnioszek c. k. Ministerstwu rolnictwa na udzielenie zasiłku w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów i przyrzekł wyjednać na ten cel u Wys. Sejmu dalszą subwencją w tej samej wysokości 9.895 zł.

Gdy wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 24 maja 1897 l. 44.201 i z d. 19 listopada 1897 l. 89.053 c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało już $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek z państwowej dotacji na drobne melioracje, mamy zaszczyt upraszać Wys. Sejm o uchwalenie wstawionego do preliminarza na r. 1898 zasiłku krajowego.

Do poz 194 d.

W myśl ustawy z dnia 12 kwietnia 1893 Dz. u. kraj. Nr. 23. miało być wykonane zabudowanie potoku Niszkówki, dopływu Dunajca, w powiecie Nowosądeckim kosztem 25.726 zł., z czego po połowie pokryły fundusze krajowy i państwowy melioracyjny.

Wedle programu robót na r. 1897 przedłożonego przez sekcję Przemyską c. k. oddziału leśno technicznego dla zabudowań potoków górskich, która z ramienia c. k. Ministerstwa rolnictwa kieruje budową, okazuje się potrzeba nakładu na wykończenie robót w kwocie 11.753 zł. 44 ct., podczas gdy zapasy funduszu budowy wraz z wartością materiałów i narzędzi wynoszą 1.983 zł. 96 ct., tak iż przekroczenie sumy preliniowanej w kosztorysie wynosi 9.769 zł. 48 ct.

Gdy komisya kolaudacyjna stwierdziła potrzebę powyższego nakładu, przedłożyliśmy odezwą z d. 11 sierpnia 1897 l. 48.365 c. k. Namiestnictwu wnioszek na pokrycie wykazanego przekroczenia po połowie z funduszu krajowego i państwowej dotacji na drobne melioracje, oraz zarządzenia wykończenia robót w roku bieżącym przy pomocy zaliczki z tej dotacji.

O zarządzeniu wykończenia robót nie otrzymaliśmy wiadomości; gdy zaś wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 21 sierpnia 1897 l. 67.164 c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z d. 23 lipca 1897 l. 15.064 oświadczyło gotowość pokrycia połowy przekroczenia z funduszków państwowych, upraszamy Wys. Sejm o uchwalenie wstawionej do preliminarza dotacji na pokrycie drugiej połowy przekroczenia w okrągłej kwocie 4.885 zł.

Do poz. 194. e.

Wstawiona do preliminarza dotacya 12.429 zł. na roboty dodatkowe przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Białego odpada, jak to już na wstępie wyjaśniono.

Do poz. 194. f.

Na prośbę gmin Radłów i Siedlec, tudzież obszarów dworskich Radłów, Łęka siedlecka i Siedlec w powiatach Brzeskim i Tarnowskim zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu przedłużenia kanału Radłowskiego wykonanego częściowo na koszt funduszu budowy obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Wedle projektu sporządzonego przez kierownika budowy wymienionego obwałowania wynoszą koszta dalszego wykonania tego kanału na długości 10 kilometrów 8.700 zł.

Gdy gmina Radłów, tudzież interesowane obszary dworskie zobowiązały się pokryć $33\frac{1}{3}\%$ datek konkurencyjny w kwocie 2 190 zł., a włościanie w Siedlcu i Łęce siedleckiej z powodu ubóstwa nie są w stanie przyczynić się do kosztów robót przypadającym na nich datkiem 710 zł., przedłożyliśmy odezwą z d. 11 sierpnia, 1897 l. 45.452 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wniosek na przyznanie z państwowej dotacyi melioracyjnej zasiłku w wysokości połowy niepokrytej potrzeby, t. j. 3.255 zł., wstawiając zarazem dalszy zasiłek w tej samej wysokości do preliminarza krajowego na r. 1898.

Do poz. 194 g.

Przy kolaudacyi robót wykonanych w latach 1895 i 1896 koło obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzskim sprawdziła komisya złożona z delegatów technicznych c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego przekroczenie preliminarza kosztorysowego:

przy obwałowaniu wsteczem Strachockiej rzeki (dopływu Wisły) na	19.905 zł. 26 ct.
przy obwałowaniu zaś Wisły i Sanu na	6.782 „ 73 „
Razem	26.687 „ 99 „

Przekroczenie preliminarza kosztorysowego przy Strachockiej rzece pochodzi z nadwyżki kubatury rzeczywistej wałów ponad kubaturę robót ziemnych przewidzianych w projekcie, przy obwałowaniu zaś Wisły i Sanu spowodowane zostało potrzebą wykonania niezbędnych robót konserwacyjnych, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, budową dodatkowych obiektów i odszkodowaniami za zniszczone plony i przeniesienie domów.

Zgodnie z wnioskiem komisji kolaudacyjnej postanowił Wydział krajowy uchwałą z d. 5 października 1897 do l. 40.038 zaproponować c. k. Rządowi pokrycie tego przekroczenia przez kraj, państwo i powiat Tarnobrzski w stosunku unormowanym ustawą z d. 9 czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 48., tak iż na fundusz krajowy i państwową dotacyą melioracyjną przypadłby 40% zasiłek po 10.675 zł. 20 ct., na powiat Tarnobrzski zaś 20% datek w kwocie 5.337 zł. 59 ct.

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przyzna na ten cel 40% zasiłek, upraszamy wysoki Sejm o uchwalenie wstawionej do preliminarza dotacyi w kwocie okragłej 10.675 zł.

Do poz. 194. h.

Zasiłek 1.440 zł. dla gminy Wrzawy na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacyi Łęgu uzasadniono w II. części tego sprawozdania.

Do poz. 194. i.

Przy wykonaniu regulacji Wisłoka i Pielnicy na podstawie ustawy z dnia 1 lipca 1886 Dz. u kraj. Nr. 68. okazało się sprawdzone przez komisję kolaudacyjną przekroczenie preliminowanej sumy kosztorysowej 129.000 zł. o 12.517 zł. 49 ct.

Gdy spółka wodna oprócz wydatków na właściwą budowę obciążoną jest w myśl powołanej ustawy wyłącznie kosztami zarządu w kwocie 26.545 zł. 62 ct., a roboty wedle opinii komisji kolaudacyjnej zostały zgodnie z projektem i z możliwą oszczędnością wykonane, postanowił Wydział krajowy, przychylając się do prośby spółki, przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na pokrycie tego przekroczenia w stosunku przewidzianym powołaną ustawą t. j. w wysokości 30% i odniósł się odezwą z d. 24 sierpnia, 1897 l. 51.462 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa dalszego na ten cel zasiłku w tej samej wysokości.

W oczekiwaniu przychylniej decyzji c. k. Rządu uprasza Wydział krajowy o uchwalenie wstawionej do preliminarza subwencji w kwocie 3.755 zł.

Do poz. 194. k.

Na prośbę stron interesowanych popartą przez Wydział powiatowy w Jarosławiu zarządził Wydział krajowy zdjęcie rzeki Lubaczówki na znaczniejszej przestrzeni celem stopniowego przeprowadzenia regulacji przy udziale państwa, kraju i adjacjentów.

Ażeby z temi robotami postępować systematycznie, został przedewszystkiem opracowany projekt korekcji ujścia Lubaczówki do Sanu pod Manasterzem, której kosztą obliczono na 14.200 zł.

Projekt ten przesłaliśmy reskryptem z d. 25 czerwca 1897 l. 31.947 Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu, przyrzekając wyjednanie u Wys. Sejmu i c. k. Rządu 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłków po 4.733 zł., jeżeli bądź to strony interesowane, bądź też Wydział powiatowy w ich zastępstwie, zobowiążą się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów.

Sprawozdaniem z d. 11 października 1897 l. 3.327 doniósł nam Wydział powiatowy Jarosławski, że strony interesowane nie są w stanie uiścić jakiegokolwiek datku konkurencyjnego, fundusz powiatowy zaś przyczyni się zasiłkiem 1.000 zł. płatnym w 2 ratach po 500 zł. od r. 1898.

W przypuszczeniu, że c. k. Namiestnictwo ze względu na interes państwowej dotacyi wodnej zaangażowanej w regulacji Sanu pokryje resztę kosztów korekcji ujścia Lubaczówki, upraszamy Wys. Sejm o przyznanie na r. 1898 pierwszej raty 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłku krajowego w kwocie 2.360 zł.

Do poz. 194. l.

W uwzględnieniu prośby gminy Suchej woli powiatu Cieszanowskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia zabagnionych pastwisk i łąk o obszarze 690 morgów w gminach Suchawola i Onyszki ad Stare sioło.

Do kosztów preliminowanych na 12.400 zł. nie mogą się przyczynić ubogie gminy żadnym datkiem, właściciel zaś obszaru dworskiego Suchawola oświadczył gotowość złożenia datku 1.000 zł. (203 zł. 24 ct. ponad przypadający na niego datek 33 $\frac{1}{3}$ % od obszaru 133 morgów łąki).

Chcąc przyjść w pomoc ubogiej ludności na chudej glebie piaskowej w powiecie Cieszanowskim, postanowił Wydział krajowy odnieść się do c. k. Rządu o udzielenie zasiłku w połowie niepokrytej potrzeby i uprasza Wys. Sejm o przyznanie takiego samego zasiłku (5.700 zł.) płatnego w 2 równych ratach po 2.850 zł. w latach 1898 i 1899.

Do poz. 194 m.

Na żądanie Wydziału powiatowego w Jarosławiu zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacji lokalnej rzeki Szkła pod Charytanami ad Laszki i pod Zaleską wolą.

Do kosztów robót pod Charytanami obowiązuje się Wydział powiatowy jarosławski przyczynić datkiem 700 złr., tak iż na kraj i państwo przypadłoby do pokrycia po 1500 złr.

Z kosztów regulacji Szkła pod Zaleską wolą prelininowanych na 5300 złr. pokrywa gmina 500 złr., obszar dworski zaś i fundusz powiatowy po 400 złr., tak iż na skarb kraju i państwa przypada datek po 2000 złr.

W uznaniu potrzeby i użyteczności tych robót odnieśliśmy się odezwą z d. 6 kwietnia 1897 l. 19.059 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie z państwowej dotacyi melioracyjnej zasiłku w kwocie 3500 złr. i taki sam zasiłek wstawiliśmy do preliminarza krajowego na r. 1898.

Do poz. 194 n.

W załatwieniu przekazanej uchwałą Wys. Sejmu z d. 9 lutego 1895 l. S. 1349 petycyi gminy Zadwórze zarządził Wydział krajowy sporządzenie projektu głównych kanałów osuszających w tej gminie na obszarze 2000 morgów gruntów, które włościanie zamierzają stopniowo wydrenować.

Na częściowe pokrycie kosztów prelininowanych w sumie 15.800 złr. uchwaliła Rada gminna w Zadwórze zaciągnąć z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych pożyczkę w kwocie 3000 złr. i uprasza o przyjęcie reszty kosztów 12.800 złr. na skarb kraju i państwa.

W uwzględnieniu kłęski nieurodzaju, jaka właśnie z powodu braku odpływu wody z gruntów o glebie z natury bardzo urodzajnej włościan Zadwórze przez kilka lat ostatnich dotknęła, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie zasiłku 6400 złr., płatnego w dwóch ratach po 3200 złr. w latach 1898 i 1899, a zarazem odniósł się odezwą z d. 17 września 1897 l. 53.110 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa dalszego zasiłku w tej samej wysokości z dotacyi dyspozycyjnej na popieranie drobnych melioracyj.

Pierwsza rata proponowanej subwencji krajowej wstawioną tedy została do preliminarza na r. 1898.

Do poz. 194 o.

Sporządzony przez stanisławowską ekspozyturę kraj. biura melioracyjnego projekt osuszenia gruntów w Martynowie ma na celu odwodnienie 458 hektarów urodzajnych gruntów o glebie napływowej nad Dniestrem kosztem 6800 złr. W osuszeniu tem interesowani są:

obszar dworski z powierzchnią	258,9808	ha.
probostwo	22,1307	"
włościanie	177,1114	"

Gdy Wydział powiatowy rohatyński przedłożył deklaracje właścicieli interesowanych gruntów co do pokrycia $\frac{1}{3}$ części kosztów, postanowiliśmy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego w kwocie 2267 złr. i odnieśliśmy się zarazem odezwą z d. 30 czerwca 1897 l. 38.454 do c. k. Namiestnictwa o przyznanie subwencji państwowej w tej samej wysokości.

Do poz. 194. p.

W skutek prośby gminy Tudorów popartej przez Wydział powiatowy Husiatyński zarządził Wydział krajowy na podstawie zdjęć przeprowadzonych przez Stanisławowską ekspozyturę kraj. biura melioracyjnego sporządzenie projektu lokalnej regulacji rzeki Seretu, której koszta obliczono na 15.400 zł.

Z zaprojektowanych robót zamierzonym jest wykonanie w r. 1898 jednego przekopu i tamy z 3 trawersami kosztem 8.730 złr. w. a., w drugim zaś roku 1899 reszta budowli kosztem 6.670 złr. w. a.

Ponieważ Wydział powiatowy Husiatyński i właściciel obszar dworskiego Byczkowce zobowiązali się złożyć datek konkurencyjny w kwocie 1.100 złr. w. a. a niezamożni mieszkańcy Tudorowa nie są w stanie przyczynić się do kosztów robót żadną kwotą, zatem wynosiłaby niepokryta potrzeba w r. 1898 w kwocie 7.630 złr. w. a., w r. 1899 zaś w kwocie 6.670 złr. w. a.

Ze względu na znaczne szkody, jakie Seret mieszkańcom Tudorowa przez obrywanie brzegów corocznie wyrządza, upraszamy Wysoki Sejm o przyznanie na ten cel zasiłków krajowych na r. 1898 w kwocie 3.815 złr. w. a. na r. 1899 zaś w kwocie 3.335 złr. w. a. przyczem nadmieniamy, że o wyjednanie takich samych zasiłków z państwowej dotacyi melioracyjnej odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 15 października 1897, l. 63.271.

Doj poz. 194. r.

Dotacya 5.500 złr. w. a. na subwencyonowanie doświadczeń z kulturą torfowisk i na pokrycie połowy poborów nauczyciela wędrownego dla rozpowszechniania tego rodzaju kultur uzasadnioną została w I części niniejszego sprawozdania.

Do poz. 194. s.

Ze względu na znaczną ilość zasiłków wstawionych w poz. 194 a. do r. na wykonanie poszczególnych drobnych melioracyj preliminarzu Wydział krajowy dotacyą dyspozycyjną w kwocie 5.000 złr. w. a. t. j. o 5.000 złr. w. a. niższą, aniżeli na r. 1897.

Z dotacyi tej udzielane będą zasiłki prawie wyłącznie na przeprowadzenie drenowań włościańskich, które jak to z wykazu czynności biura melioracyjnego okazuje się, z każdym rokiem się pomnażają.

V. Czynności biura melioracyjnego od dnia 1. lipca 1896 do 30. czerwca 1897.

W r. 1896—7 zajętych było w biurze melioracyjnym 33 urzędników technicznych (z tych 1 elew techniczny tylko pół roku) i jeden elew komasacyjny (do końca marca 1897).

2 urzędników technicznych (dyrektor i 1 nadinżynier) prowadziło referat i zajmowało się kolaudacją i inspekcją publicznych robót melioracyjnych; — 4 urzędników wykonywało zdjęcia dla robót publicznych (2 dla regulacyi Uzwicy i obwałowania Wisły od Niepołomic do Woli rogowskiej, 2 zaś dla regulacyi Styru z dopływami); 3 urzędników zajmowało się opracowaniem projektu regulacyi Pełtwi; — 12 techników prowadziło budowę przy publicznych robotach melioracyjnych a 12 techników i 1 elew komasacyjny zajmowało się wyłącznie zdjęciami, projektowaniem i wykonaniem melioracyi prywatnych i drobnych (2 techników w Krakowie, po 1 techniku w Tarnowie, Jasle i Sanoku, 1 technik i 1 elew komasacyjny w Stanisławowie, 5 zaś techników obok inżyniera fachowego dla kultury i eksploatacyi torfowisk w biurze centralnem).

Czynności biura przy zdjęciach, projektowaniu i wykonaniu robót, tudzież rozmaitych badaniach i komisjach przedstawiają się następująco:

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych.

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
1	Wydział krajowy: regulacja Uszwicy . . .	15,7	—	—	—	—	
	„ „ dopływy Uszwicy . . .	8,8	—	—	—	—	
	„ „ wały Uszwicy . . .	13,5	—	—	—	—	
	„ „ prawy wał Raby . . .	6,0	—	—	—	—	
2	„ „ Gróbka i dopływy regulacja Drwinki . . .	31,7	—	—	—	—	
	„ „ lewy wał Raby . . .	6,6	—	—	—	—	
3	„ „ dopływy Łęgu . . .	14,5	—	—	—	—	
4	„ „ „ Trześniówki . . .	4,0	—	—	—	—	
5	„ „ obwałowanie lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic . . .	5,5	—	—	—	—	
6	„ „ kanał Radłowski . . .	20,6	—	—	—	—	
7	„ „ obwałowanie Wisły pow. Dąbrowa . . .	10,0	130	—	—	—	
8	„ „ regulacja Styru i dopływów . . .	14,6	—	—	—	—	
9	„ „ regulacja Lubaczówki . . .	35,7	5100	—	—	—	
10	„ „ regulacja Oporu w Tuchli . . .	6,0	—	—	—	—	
11	„ „ rowy drugorzędne na bagnach Stojanowskich . . .	3,0	—	—	—	—	
12	„ „ dopływy Gniłej Lipy . . .	9,4	—	—	—	—	
13	„ „ dopływy Gniłej Lipy . . .	5,1	—	—	—	—	
14	Jerzy Piwocki w Starej wsi górnej . . .	—	—	12	98	8	
15	Oskar Rudziński w Osieku . . .	—	—	—	233	—	
16	Probstwo w Osieku . . .	—	—	—	19	—	
17	Franciszek Kramarczyk w Osieku . . .	—	—	—	6	—	
18	Stanisław Dumin w Głębolicach dolnych . . .	—	—	—	230	—	
19	Antoni Wrotnowski w Łękach . . .	—	—	—	30	—	
20	Edmund Jastrzębski w Dębnie . . .	—	—	—	192	—	
21	Dr. Klemens Rutowski w Łączce górnej . . .	—	—	—	121	—	
22	PP. Norbertanki w Czatkowicach . . .	—	—	—	74	—	
23	Dr. Stefan Skrzyński w Karniowicach . . .	—	—	125	—	—	
24	Zofia Popiel w Ruszczy . . .	—	—	—	79	—	
25	„ „ w Przylasku rusieckim . . .	—	—	—	25	—	
26	J. C. W. Arcyks. Rainer w Izdebniku . . .	—	—	—	15	—	
27	„ „ „ w Jastrzębiu . . .	—	—	—	195	—	
28	Józef Górkiewicz w Toporzysku . . .	—	—	30	294	—	
29	Stefan Konopka w Głogoczowie . . .	—	—	—	200	—	
30	Wojciech Brandys w Brodach . . .	—	—	—	145	—	
31	Wincenty Schmidt w Krzywaczce . . .	—	—	—	2	—	
32	Czesław Górkiewicz w Witanowicach . . .	—	—	—	204	—	
33	August hr. Potocki w Geraltowickach . . .	—	—	—	260	—	
34	Stanisław Dąbski w Rudnej małej . . .	—	—	—	161	—	
35	J. E. Eustachy książę Sanguszko w Krzyżu . . .	—	—	—	30	—	
	Jau Władysław hr. Zamojski w Trzebusce . . .	—	—	—	226,5	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
36	Jan Władysław hr. Zamojski w Nienadówce	—	—	—	121,3	—	
37	Roman Jordan w Roztoce	—	—	100	—	—	
38	Franciszek Gaszyński w Czyżowie	—	—	—	83	—	
39	Jan Wróblewski w Strusinie	—	—	—	5	—	
40	Władysław Rozwadowski w Siedliskach	—	—	4	59,5	—	
41	Zarząd hrabstwa Tarnowskiego w Rzędzinie	—	—	—	25,5	—	
42	" " " w Gumni- skach	—	—	—	17	—	
43	Władysław Zaklika w Łękach dolnych	—	—	—	—	30	
44	Ludwika hr. Bobrowska w Bogoniowicach	—	—	—	40	20	stawy
45	Adolf Lgocki w Tymowy	—	—	—	300	—	
46	Aleksander Dąbski w Nosówce	—	—	—	10	—	
47	Andrzej ks. Lubomirski w Grzęskiej	—	—	100	—	—	
48	" " " w Kosinie	—	—	—	66	—	
49	" " " w Gaci	—	—	—	40	—	
50	" " " w Gorliczynie	0,7	—	—	25	—	
51	Roman hr. Potocki w Krasnem	0,9	—	—	40	—	
52	Dr. Modest Humiecki w Wojaszówce	0,9	—	—	65	—	
53	August Gorayski w Moderówce	—	—	—	—	60	
54	" " w Chrzastówce	—	—	—	28	8	
55	" " w Bierówce	—	—	—	—	7	
56	Ks. Stanisław Ziemieński w Strzemieszynie	—	—	—	19	—	
57	Józef Czaja w Niewódnej	—	—	—	6	—	
58	Stanisław Wasilewski w Markuszowej	—	—	—	15	—	
59	Waleryan Stawiarski w Chlebnej	—	—	—	40	—	
60	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	8	—	
61	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	2,5	—	—	72	—	
62	" " w Szklarach	—	—	—	20	—	
63	Władysław Rieger w Zimnejwodzie	—	—	—	20	—	
64	Waleryan Stawiarski w Chorkówce	—	—	40	—	—	
65	Gmina Muszyna (regulacja Popradu i Mu- szynki)	2,5	—	—	—	—	
66	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	34	—	
67	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	51	—	
68	Adam Wiktor w Załużu	—	—	—	33	—	
69	Kazimierz Wiktor w Zarszynie	2	—	—	36	—	
70	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	4	50	—	
71	Stanisław Ostaszewski w Klmkówce	—	—	—	—	70	
72	Kazimierz Wiktor w Długiem	—	—	—	21	—	
73	Dr. Władysław Kraiński w Jabłonce	—	—	—	17	—	
74	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	12	18	—	
75	Marya hr. Dzieduszycka w Jasionowie	—	—	—	56	—	
76	Marya Ostaszewska w Wzdowie	—	—	—	43	—	
77	Dr. Wincenty Kraiński w Leszczowatem	—	—	—	30	—	
78	Jan Iwantejko w Leszczowatem	—	—	—	2	—	
79	Antoni Kustroń w Krościenku	—	—	—	12	—	
80	Władysław Tchórznicki w Nadybach	1,5	—	—	83	—	
81	" " w Wojutyczach	2	—	—	40	—	
82	Wiktor Stecyszyn w Wojutyczach	—	—	—	11	—	
83	Czesław Kozłowiecki w Rakowy	2,5	—	—	216	46	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
84	Jan hr. Dunin w Głębokiej	—	—	—	60	—	
85	Aleksander Krzeczunowicz w Sosnowie	—	—	400	—	—	
86	Ks. Lubomirska w Chomiakówce	—	—	—	100	—	
87	„ „ w Pszenicznikach	—	—	—	120	—	
88	Władysław Gołębski w Leszczańcach	—	—	—	95	—	
89	Henryk Mierzeński w Dubowicy	—	—	—	200	—	
90	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	28	—	
91	Gmina Połowce powiat Czortków	—	—	—	140	—	
92	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	130	—	
93	Jan Dubanowicz w Hołoskowie	—	—	—	21	—	
94	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	—	45	—	
95	Karol Mencil w Niskołyzach	—	—	—	—	100	
96	„ „ w Pawełczu	—	—	—	212	—	
97	Zdzisław Ładomirski w Kossówce	—	—	—	60	—	
98	Julianowa kn. Puzynina w Czarnołożcach	—	—	0,5	—	—	stawek
99	Włościanie w Czarnołożcach	—	—	—	8	—	
100	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni	—	—	—	200	—	
101	Gmina Tudorów w powiecie Husiatyńskim (lokalne regulacje Seretu)	2,5	—	—	—	—	
102	Wydział powiatowy w Husiatynie, usuwisko w Horodnicy	—	—	—	—	—	
103	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach	—	—	—	90	—	
104	Miasto Śniatyn, lokalna regulacja Prutu, zdjęcie uzupełniające	1,0	—	—	—	—	
105	Edwin br. Hohendorff w Byszowie	—	—	—	25	—	
106	Artur Cielecki w Hadyńkowcach	—	—	20	—	—	staw
107	Jerzy książę Czartoryski w Ryszkowej woli	—	—	—	80	—	
108	Władysław Balko w Budomierzu	—	—	—	—	—	stawek
109	Gmina Korczyna w powiecie Sokalskim	—	—	100	—	—	
110	Gmina Rzęsna polska	—	—	100	—	—	
111	Gmina Cyków w powiecie Przemyskim	3	—	—	—	—	
112	Gmina Budomierz w pow. Lubaczowskim	—	—	100	—	—	
113	Gmina Hruszów w powiecie Lubaczowskim	—	—	40	—	—	
114	Spółka wodna kanału Zyblikiewicza	3,5	—	—	—	—	
115	Gmina Niedomice w powiecie Tarnowskim	1,65	—	—	—	—	
116	Gminy Łęg i Niedomice, rów osuszający na granicy tych gmin	3,0	—	—	—	—	
117	Oskar Schnell w Firlejówce	—	—	37	—	—	
118	Franciszek hr. Potulicki w Glinianach	—	—	—	84	—	
119	Gmina Siedleszczany i Suchorzów	—	—	26,5	—	—	
120	Gmina Sobów	—	—	28	—	—	
121	Gmina Suchorzów	—	—	20	—	—	
122	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	70	—	
123	Dr. Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	25	—	
124	Antoni hr. Skrzyński w Żurawnie	—	—	—	115	—	
125	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	140	—	
126	Franciszek hr. Czosnowski w Ożomli	—	—	—	53	—	
127	Julian kn. Puzyna w Rogóźnie	—	—	—	37	—	
128	Feliks Gniewosz w Łabaczu	—	—	—	—	200	
129	Bolesław Pilatowski w Dubiu	—	—	—	—	25	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
130	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	180	—	kultura torfowa
131	Jan Vivien w Sasowie	—	—	—	—	45	
132	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	20	—	
133	Emil Olszewski w Dubiu	—	—	—	145	—	
134	Antoni Jaksa Chamiec w Skowiatynie	—	—	—	60	—	
135	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	—	—	—	250	—	
136	Gmina Chodorów	—	—	10	—	—	
137	Fundacya hr. Skarbka w Oparach	—	—	411	—	—	
138	Władysław Rozwadowski w Siedliskach	—	—	30	—	—	
139	Gminy i obszary dworskie w Bielinach, Bukwinie, Gliniance i Ulanowie	—	—	350	—	—	
140	Adam hr. Gołuchowski w Husiatynie	—	—	—	162	—	
141	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	70	—	
142	Gminy Reichenbach i Nowosiółki	4	—	120	—	—	
143	Gminy Medyka i Siedliska	13	—	500	—	—	
144	Jan Klucznik w Mistyczach	—	—	—	4	—	
145	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	30	—	
146	Seweryn br. Brunicki w Szoloniencach	—	—	60	—	—	
147	Gminy Rusiłów, Ostrów, Skniłów, Bałuczyn i Kutkorz	—	—	750	—	—	
148	Gmina i obszar dworski w Sannikach	6,468	—	—	—	—	
	Gmina i obszar dworski w Podwysokiem, Saskiej dominikalnej i Nowosiółkach oparskich	—	—	200	—	—	
149	Emil Obertyński w Dalniczu	—	—	—	417	—	
151	Stanisław Pawlikowski w Bereźnicy królewskiej	—	—	—	400	—	
152	Stefan Myczkowski w Jajkowcach	—	—	—	343	—	
154	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	175	—	
153	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	15	—	
155	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	29	—	
156	Ludwik br. Wattmann w Niemstowie	—	—	—	30	—	
157	Jerzy ks. Czartoryski w Pełkiniach	1,7	—	—	—	—	
158	Henryk Dolański w Grębowie	5,6	—	44	—	—	
159	Zdzisław Horodyński w Zbydniowie	4,6	—	—	—	—	
160	Książ Julian Puzyna w Ożomli	—	—	150	—	—	
161	Dr. Marjański w Porudnie i w Porudniku	—	—	500	—	—	
162	Władysław Gniewosz w Kadłubiskach	—	—	25	—	—	
163	„ „ w Kontach	—	—	40	—	—	
164	Wacław hr. Baworowski w Kołtowiu	—	—	300	—	—	
165	J. E. hr. Stanisław Badeni w Peratynie	—	—	450	—	—	
166	Stanisław Polanowski w Ubiniu	—	—	—	—	240	
	Ogółem	270,218	5230	5239	9185,8	859	
	Z robót powyższych przypada :						
	Na biuro centralne (1—12 i 107—166)	251,218	5230	4391,5	2934	510,0	
	„ ekspozyturę krakowską (13—32)	—	—	167	2422	8	
	„ „ tarnowską (33—46)	—	—	104	1078,8	50	
	„ „ jasielską (47—65)	7,5	—	140	464	75	
	„ „ sanocką (66—84)	8,0	—	16	813	116	
	„ „ stanisławowską (85—106)	3,5	—	420,5	1474	100	

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
1	Wydział krajowy: regulacja Pełtwi	—	—	—	—	—	kontynuowano
2	„ „ kolmatacja bagien nad-dniestrzańskich	—	—	—	—	—	
3	„ „ regulacja Uszwicy z dopływami	—	—	—	—	—	
4	„ „ obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim	—	—	—	—	—	rozpoczęto
5	„ „ kanał Radłowski	10,0	130	—	—	—	kontynuowano
6	„ „ przerobienie częściowej regulacji Sanoczka	—	—	—	—	—	
7	„ „ przerobienie częściowej regulacji Jasiołki pod Żarnowem	—	—	—	—	—	
8	„ „ dopływy Łęgu	4,0	—	—	—	—	
9	„ „ dopływy Trześniówki	5,5	—	—	—	—	
10	„ „ projekt regulacji Sanoczka	2,0	—	—	—	—	
11	„ „ regulacja ujścia Lubaczówki	4,0	—	—	—	—	
12	„ „ regulacja rzeki Oporu	3,0	—	—	—	—	nieukoń.
13	„ „ rowy drugorzędne na bagnach Stojanowskich	9,4	—	—	—	—	
14	„ „ dopływy Gniłej Lipy	5,1	—	—	—	—	
15	Szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	2	—	—	proj. parku
16	Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	5	4	—	osusz ogrod.
17	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	103	—	
18	Dr. Klemens Rutowski w Łątkce górnej	—	—	—	104	—	
19	Dr. Kazimierz Olearski w Zborzcycach	—	—	—	200	—	
20	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	125	—	
21	Franciszek Kramarczyk w Osieku	—	—	—	5	—	
22	Rz. kat. Probstwo w Osieku	—	—	—	19	—	
23	Antoni Wrotnowski w Łękach	—	—	—	30	—	
24	Dr. Stefan Skrzyński w Karniowicach	—	—	125	—	—	
25	Zofia Popiel w Ruszczy	—	—	—	68	—	
26	Dr. Jan Zduń w Rabie wyższej	—	—	—	242	—	
27	„ „ „ w Sieniawie i Bielance	—	—	—	44	—	
28	Zdzisław Brzeziński w Osieczanach	—	—	—	40	—	
29	Czesław Górkiewicz w Lgocie	—	—	—	94	—	
30	Dr. Stanisław Larysz Niedzielski w Zabawie	—	—	—	113	—	
31	PP. Norbertanki w Czatkowicach	—	—	—	74	—	
32	Wojciech Brandys w Brodach	—	—	—	104	—	
33	J. C. W. Arcyks. Rainer w Izdebniku	—	—	—	15	—	
34	Zarząd dóbr w Mędrzechowie, w Wulce Mędrzychowskiej	—	—	—	—	51,7	wykończono
35	August hr. Breza w Witowicach dolnych	—	—	—	—	38,0	
36	Stanisław Żaba w Zbylitowskiej górze	—	—	—	—	12,3	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
37	Stanisław Żaba w Zawodziu	—	—	—	—	26,6	wykończ.
38	Adam Jordan w Łukanowicach	—	—	—	—	49,0	"
39	J. E. Eustachy ks. Sanguszko w Krzyżu	—	—	—	30	—	szkie
40	Jan Wróblewski w Strusinie	—	—	—	5	—	"
41	Roman Jordan w Roztoce	—	—	100	—	—	"
42	Mikołaj hr. Rey w Chotowy	—	—	—	136	—	
43	Stanisław Dąbski w Rudnej małej	—	—	—	161	—	
44	Zarząd dóbr hrabstwa Tarnowskiego w Gu- [mniskach	—	—	—	17	—	
45	" " " " w Rzędzinie	—	—	—	25,5	—	
46	Stanisław Jakubowski w Zabawie	—	—	—	—	283,4	
47	Jan Władysław hr. Zamoyski w Trzebusce	—	—	—	226,5	30,2	
48	" " " " w Nienadó- wce	—	—	—	121,3	—	
49	Władysław Rozwadowski w Siedliskach	—	—	4,0	59,5	—	
50	Franciszek Gaszyński w Czyżowie	—	—	—	83	—	
51	Ludwika hr. Bobrowska w Bogoniowicach	—	—	—	—	4	stawy
52	Aleksander Dąbski w Nosówce	—	—	—	10	—	szkie
53	Andrzej ks. Lubomirski w Grzęskiej	—	—	100	—	—	"
54	" " " w Kosinie	1,0	—	—	66	—	
55	" " " w Gorliczynie	—	—	—	25	—	
56	" " " w Gaci	0,4	—	—	40	—	
57	Roman hr. Potocki w Krasnem	0,9	—	—	40	—	
58	Dr. Modest Humieniecki w Wojaszówce	0,9	—	—	63	—	
59	August Gorayski, regulacja Szebnianki i Granicznika w, Moderówce, Chrzastówce i Winnicy	6,0	—	—	—	—	
60	August Gorayski w Moderówce	—	—	—	—	60	
61	" " w Chrzastówce	—	—	—	8	8	
62	" " w Bierówce	—	—	—	—	7	
63	Ks. Stanisław Ziemiński w Strzemieszynie	—	—	—	19	—	
64	Bolesław Rozwadowski w Kopytowej	—	—	—	25	—	
65	Józef Czafa w Niewodnej	—	—	—	6	—	
66	Stanisław Wasilewski w Markuszowej	—	—	—	15	—	"
67	Waleryan Stawiarski w Chlebnej	—	—	—	40	—	
68	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	8	—	"
69	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	22	—	
70	" " " "	2,5	—	—	50	—	"
71	Władysław Rieger w Zimnejwodzie	—	—	—	20	—	"
72	Gmina Muszyna (regulacja Popradu i Mu- szynki)	2,5	—	—	—	—	
73	Spadkobiercy śp. Duklana Słoneckiego w Jurowcach	—	—	—	54	—	
74	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	31	—	
75	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	32	—	
76	Adam Wiktor w Żałużu	—	—	—	34	—	
77	Kazimierz Wiktor w Długiem i Zarszynie	2,0	—	—	41	—	
78	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	—	52	—	
79	Dr. Władysław Kraiński w Jabłonce	—	—	—	17	—	
80	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	12	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
81	Marya hr. Dzieduszycka w Jasionowie	—	—	—	14	—	
82	Marya Ostaszewska w Wzdowie	—	—	—	49	—	
83	Dr. Wincenty Krański w Leszczowatem	—	—	—	10	—	
84	Antoni Kustroń w Krościenku	—	—	—	12	—	
85	Wiktor Stecyszyn w Wojutyczach	—	—	—	11	—	
86	Władysław Tchórznicki w Nadybach	1,5	—	—	39	—	
87	„ „ w Wojutyczach	—	—	—	121	—	
88	Czesław Kozłowski w Rakowy	2,5	—	60	104	65	
89	Jan hr. Dunin w Głębokiej	—	—	—	60	—	
90	Gmina Martynów stary	—	—	575	—	—	
91	Marmarosz i Kohn w Kamionkach wielkich	—	—	—	99	—	
92	Seweryn Markowski w Temerowcach	—	—	—	58	—	
93	Edwin br. Hohendorff w Byszowie	—	—	—	26	—	
94	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	23	—	
95	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	79	—	
96	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym	—	—	—	132	—	
97	Władysław Gołębski w Leszczańcach	—	—	—	94	—	
98	„ „ w Krasnolesiu	—	—	—	102	—	
99	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	118	—	
100	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	—	45	—	
101	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach	—	—	—	68	—	
102	Włodzimierz Gniewosz w Potoku złotym	—	—	—	42	—	
103	Księżna Lubomirska w Chomiakówce i Pszenicznikach	—	—	—	215	—	
104	Henryk Mierzeński w Dubowicy	—	—	—	182	—	
105	Kazimierz Gołębski w Szumianach	—	—	—	76	—	
106	Zdzisław Ładomirski w Kossówce	—	—	—	49	—	
107	Włościanie w Czarnołożcach	—	—	—	9	—	
108	Julian Gołębski w Sławentynie	—	—	—	327	—	
109	Hr. Csaki i Coudenhove w Żyścu	—	—	—	218	—	
110	Jan Pinterhoffer w Winogrodzie leśnym	—	—	83	—	—	
111	Gmina Połowce powiat Czortków	—	—	—	117	—	
112	Józef Giżowski w Czernicy i Piasecznej	—	—	—	70	—	
113	Emil Obertyński w Dalniczu	—	—	—	417	—	
114	Stanisław Pawlikowski w Bereźnicy król.	—	—	—	400	—	
115	Stefan Myczkowski w Jajkowcach	—	—	—	343	—	
116	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	175	—	
117	Gmina i obszar dworski w Sannikach	6,468	—	—	—	—	
118	Gmina i obszar dworski w Podwysokiem	—	—	200	—	—	
119	Julian br. Brunicki w Strzałkowie	—	—	—	—	1,5	
120	Ks. Władysław Sapieha w gminy Onyszki ad Staresioło i Sucha wola II część	—	—	690	—	—	
121	Gmina Suchawola I część	—	—	362	—	—	
122	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	15	—	
123	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	29	—	
124	Ludwik bar. Wattmann w Niemstowie	—	—	—	30	—	
125	Dawid Abrahamowicz w Siemianówce	—	—	420	—	—	nieukoń.
126	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	273	—	
127	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	144	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
128	Franciszek hr. Czosnowski w Ożomli	—	—	—	53	—	
129	Julian ku. Puzyna w Rogoźnie	—	—	—	37	—	
130	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	147	—	
131	Elżbieta br. de Veaux w Mołodyńcach	—	—	—	—	43	
132	Stanisław Bał w Tuligłowach	—	—	—	—	42	
133	Gminy Mołodyńce, Holeszów i Bortniki	2,8	1000	—	—	—	
134	Henryk Dolański w Klonowem	5,6	44	—	—	—	
135	Adam hr. Gołuchowski w Husiatynie	—	—	30	51	—	
136	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	66	—	
137	Fundacya hr. Skarbka w Oparach	—	—	350	—	—	
138	Jan Klucznik w Mistyczach	—	—	—	4	—	
139	Zdzisław hr. Tarnowski w Chmielowie	—	—	—	111,4	—	
140	Emil Olszewski w Dubiu	—	—	—	123,5	—	
141	Stefan Sękowski w Rzyskach	—	—	—	49,7	—	
142	Dr. Mieczysław Brzeski w Łączkach brzeskich	—	—	—	88,1	—	
143	Antoni Jaksa Chamiec w Skowiatynie	—	—	—	41,8	—	
144	Gmina i obszar dworski w Ulanowie i Gliniance	—	—	900	—	38	
145	Gmina Chodorów	—	—	15	—	—	
146	Gminy Siedleszczany i Suchorzów	—	—	26,5	—	—	
147	Gmina Sobów	—	—	28	—	—	
148	Gmina Siedleszczany obwałowanie	—	14,2	—	—	—	
149	Oskar Schnell w Firlejówce	—	—	37	—	—	
150	Spółka kanału Zyblikiewicza, osuszenie jeziora w Lubiczku	3,5	—	—	—	—	
151	Gmina Niedomice, rów „na Marszowcu“	1,65	—	—	—	—	
152	Gmina Korczyn w pow. Sokalskim	—	—	100	—	—	
153	Gmina Rzęsna polska	—	—	160	—	—	
154	Władysław Balko w Budomierzu	—	—	—	—	—	stawek ryb.
155	JO. ks. Jerzy Czartoryski w Ryszkowej woli	—	—	—	80	—	
156	JW. kn. Julian Puzyna w Ożomli	—	—	150	—	—	} kulura tor fowa
157	Dr. Marjański w Porudnie i Porudniku	—	—	500	—	—	
158	Władysław Gniewosz w Kadłubiskach	—	—	25	—	—	
159	„ „ w Kontach	—	—	40	—	—	
160	Stanisław Polanowski w Ubiniu	—	—	—	—	60	
Ogółem		83,216	1188,2	5099,5	8214,3	819,7	
Z tego przypadku:							
Na biuro centralne (1—14 i 112—160)		63,016	1188,2	4033,5	2748,5	184,5	
„ ekspozyturę Krakowską (15—33)		—	—	132	1384	—	
„ „ Tarnowską (33—52)		—	—	104	874,8	495,2	
„ „ Jasielską (53—72)		14,2	—	100	447	75	
„ „ Sanocką (73—89)		6	—	72	681	65	
„ „ Stanisławowską (90—111)		—	—	658	2079	—	

C) Nadzorowano lub prowadzono roboty :

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych :

- 1) przy obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie Tarnowskim (kierownictwo i kontrola).
- 2) przy regulacji Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (kierownictwo i kontrola).
- 3) przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (kierownictwo i kontrola).
- 4) przy regulacji Bugu (kierownictwo i kontrola).
- 5) " " Złotej Lipy (kierownictwo i kontrola).
- 6) " osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (kierownictwo i kontrola).
- 7) " obwałowaniu lewego brzegu Dunajca (kierownictwo i kontrola).
- 8) " regulacji Przegnojówki (kierownictwo i kontrola).
- 9) " osuszeniu bagien Stojanowskich (kierownictwo i kontrola).
- 10) " uzupełnieniu regulacji Łęgu (kierownictwo i kontrola).
- 11) " " regulacji Kisieliny (kierownictwo i kontrola).
- 12) " konserwacji robót regulacyjnych na Trześniówce (kierownictwo).
- 13) " " " " na Gniłej Lipie " "
- 14) " " " " Krzemienicy " "
- 15) " " " " Nowym Brniu " "
- 16) " " " " potoku Dumnym " "

b) przy innych robotach publicznych i prywatnych :

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
1	Wydział krajowy rowy drugorzędne na bagnach Stojanowskich	9,4	—	—	—	—	
2	dopływy Gniłej Lipy	2,0	—	—	—	—	
3	Dr. "Klemens" Rutowski w Łąktce górnej	—	—	—	98	—	wytyczeniu i kontrola
4	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	104	—	"
5	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżnej	—	—	—	72	—	"
6	Rz. kat. probostwo w Porębie	—	—	—	32	—	"
7	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	88	—	"
8	Jan Götz w Okocimie	—	—	—	37	—	"
9	JCW. Arcyks. Rainer w Izdebniku	—	—	—	48	—	"
10	Wincenty Schmidt w Krzywaczce	—	—	—	7	—	"
11	Jerzy Piwocki w Starejwsiej górnej	—	—	—	25	—	"
12	Józef Krzemień w Piszczowicach	—	—	—	10	—	"
13	August hr. Potocki w Przeciszowie	—	—	280	—	49	staw. ryb.
14	Andrzej Wysocki w Lenczu	—	—	—	16	—	
15	Dr. Stefan Skrzyński w Karniowicach	—	—	125	—	—	
16	Stanisław Dąbbski w Rudnej małej	—	—	—	30	—	
17	Adam Jordan w Więckowicach	—	—	—	20	—	
18	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Krzyżu	—	—	—	20	—	
19	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowie	—	—	—	52	—	
20	Henryk Schwarz w Staszówce	—	—	—	35	—	
21	Roman Jordan w Roztoce	—	—	100	—	—	
22	Jan Wróblewski w Strusinie (ad Tarnów)	—	—	—	5	—	
23	Władysław Rozwadowski w Tuchowie	—	—	—	16	—	
24	" " w Siedliskach	—	—	4	—	—	
25	Władysław Zaklika w Łękach dolnych	—	—	—	13	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
26	Zarząd dóbr hrabstwa Tarnowskiego w Rzędzinie	—	—	—	25,5	—	
27	" " " " w Gumniskach	—	—	—	17,5	—	
28	Ludwika hr. Bobrowska w Bogoniowicach	—	—	—	—	4	
29	Mikołaj hr. Rey w Przyborowiu	—	—	—	12	—	
30	Aleksander Dąbski w Nosówce	—	—	—	10	—	
31	Andrzej ks. Lubomirski w Grzęskiej	—	—	100	—	—	
32	" " " w Kosinie	1,0	—	—	16	—	
33	" " " w Gorliczynie	0,7	—	—	75	—	
34	" " " w Gaci	0,4	—	—	20	—	
35	Roman hr. Potocki w Krasnem	2,9	—	60	40	—	
36	August Gorayski w Szebniach (Jasiółka)	3,0	—	—	—	—	dokończ.
37	" " w Moderówce (Szebnianka i Granicznik)	3,0	—	—	—	10	
38	Stanisław Wasilewski w Markuszowej	—	—	—	15	—	
39	Waleryan Stawiarski w Chlebnej	0,6	—	—	40	—	
40	Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie	—	—	—	8	—	
41	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	2,5	—	—	68	—	
42	Władysław Rieger w Zimnejwodzie	—	—	—	20	—	
43	Franciszek hr. Mycielski w Cieszynie	—	—	—	15	—	
44	Jan Skwara w Targowiskach	0,6	—	—	25	—	
45	Stanisław Lisowiecki w Niegłowicach	—	—	—	8	—	
46	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	27	—	
47	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	31	—	
48	Adam Wiktor w Załużu	—	—	—	22	—	
49	Kazimierz Wiktor w Zarszynie	—	—	—	20	—	
50	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	60	112	—	
51	Dr. Władysław Kraiński w Jabłonce	—	—	—	17	—	
52	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	12	—	—	
53	Marya hr. Dzieduszycka w Jasionowie	—	—	—	4	—	
54	Marya Ostaszewska we Wzdowie	—	—	—	20	—	
55	Dr. Wincenty Kraiński w Leszczowatam	—	—	—	10	—	
56	Jan Skwara w Targowiskach	—	—	—	12	—	
57	Franciszek hr. Mycielski w Cieszynie	—	—	—	21	—	
58	Władysław Tchórzniński w Nadybach	—	—	—	40	—	
59	" " w Wojutyczach	—	—	—	72	—	
60	Wiktor Stecyszyn w Wojutyczach	—	—	—	11	—	
61	Stanisław Miezin w Krościenku	—	—	—	9	—	
62	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	—	20	—	
63	Zdzisław Ładomirski w Kossówce	—	—	—	55	—	
64	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni	—	—	—	10	—	
65	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	46	—	
66	Marmarosz i Kohn w Kamionkach	—	—	—	51	—	
67	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	18	—	
68	Jan Klecki w Wierbiażu	—	—	—	35	—	
69	Edwin hr. Hohendorff w Byszowie	—	—	—	48	—	
70	Włodzimierz Gniewosz w Potoku Złotym	—	—	—	20	—	
71	Mieczysław Brykczyński w Pacykowie	—	—	—	35	—	
72	Jerzy ks. Czartoryski w Pełkiniach	0,64	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszanie rowami	drenowanie	nawodnienie	
73	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	—	10	—	
74	Marya hr. Gołuchowska w Baszni	—	—	—	15	—	
75	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	120	—	
76	Franciszek hr. Czosnowski w Rogoźnem	—	—	—	100	—	
77	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	65	—	
78	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	57	—	
79	Zdzisław Obertyński w Hujcu	—	—	—	28	—	
80	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	40	—	
81	Elżbieta hr. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	65	—	
82	Dr Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	65	—	
83	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	25	—	
84	JE. Kazimierz hr. Badeni w Jabłonówce	—	—	—	30	—	
85	Jan Urbański w Poddębcah	—	—	—	30	—	
86	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	30	—	
87	Jan Vivien w Sassowie	—	—	50	—	45	
88	Tadeusz Starzyński w Derewni	4,0	800	—	—	—	
89	Jan Gizowski w Gizowie	1,5	400	—	—	—	
90	Henryk Dolański w Grębowie	5,6	—	44	—	—	
91	Julian hr. Brunicki w Strzałkowie	—	—	—	50	—	
92	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	35	—	
93	Jan Paygert w Streptowie	—	—	—	—	15	
94	JE. Kazimierz hr. Badeni w Jabłonówce	—	—	—	80	—	
95	Krajowa szkoła rolnicza w Dublinach	—	—	—	6	—	
96	Emil Olszewski w Dubiu	—	—	—	50	—	
97	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	160	—	
98	Jan Paygert w Streptowie	—	—	—	20	—	
99	Mikołaj i Stanisław hr. Raczyński w Grabinach	—	—	—	20	—	
100	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Strusinie	—	—	—	10	—	
101	JE. Kazimierz hr. Badeni w Żuratynie	0,35	—	—	—	—	
102	„ „ „ w Jabłonówce	1,04	—	—	—	—	
103	„ Fundacya „ Lipińskich „ w Urłowie	3,50	—	—	—	—	
104	Ludwika Dzierzkowska w Chylczycach	2,00	—	—	—	—	
105	Gminy Siedleszczany i Suchorzów	—	—	26,5	—	—	
106	Gmina Radomyśl nad Sanem, obwałowanie	—	120	—	—	—	
107	Oskar Schnell w Skniłowie	—	—	37	—	—	
108	Jan Vivien w Sassowie	—	—	—	—	40	
109	Gmina Niedomice	1,65	—	—	—	—	
110	Witołd ks. Czartoryski w Wierzbny	3,00	—	—	—	—	
111	Seweryn hr. Brunicki w Dubaniowicach	—	—	—	30	—	
112	Stanisław Polanowski w Ubiniu	—	—	—	—	60	
113	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	—	50	—	
	Ogółem	49,38	1320	898,5	3100,0	223	
	Z powyższego przypadku:						
	Na biuro centralne (1—2 i 72—113)	34,68	1320	157,5	1191	160	
	„ ekspozyturę Krakowską (3—15)	—	—	405	537	49	
	„ „ Tarnowską (16—30)	—	—	104	256	4	
	„ „ Jasielską (31—45)	14,7	—	160	350	10	
	„ „ Sanocką (46—61)	—	—	72	428	—	
	„ „ Stanisławowską (62—71)	—	—	—	338	—	

D) Wykonano badanie wstępne lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej :

- 1) Brano udział w obradach komisji międzynarodowej dla regulacji granicznej przestrzeń rzeki Wisły między Niepołomicami a Zawichostem.
- 2) Interweniowano przy reambulacji projektu regulacji górnego Dniestru i Strwiąża na przestrzeni między Rozwadowem a Kornalowicami a względnie Biskowicami,
- 3) Przeprowadzono kolaudację: robót przy regulacji Złotej Lipy, robót wykonanych przez spółkę wodną dla osuszenia bagien Oleskich; tudzież przez spółkę wodną dla regulacji górnego Wisłoka i Pielnicy,
- 4) Wzięto udział w kolaudacji zabudowania górskich potoków w dorzeczu Stryja,
- 5) Wzięto udział w badaniu programu robót, kontroli i kolaudacji robót, dla regulacji Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem,
- 6) zbadano roboty dodatkowe i konserwacyjne spółki wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich,
- 7) Zbadano projekt zabudowania potoków górskich w dorzeczu Łomnicy,
- 8) Przeprowadzono badanie łąk gminnych w Dubiu, tudzież łąk dworskich w Bucowie i Stanawie,
- 9) Badano sprawę osuszenia domów w Drohowyżu,
- 10) Komisyonowano w sprawie założenia fabryki drenów w Cewkowie, tudzież w sprawie kontroli fabryk drenów w Ożomli i Dydzatyczack,
- 11) Komisyonowano w sprawie ochronego wału od zalewu Sanu we wsi Stubienku,
- 12) Przeprowadzono badanie co do możliwości drenowania pól w Butynach,
- 13) Badano obszary torfowe w Rogoźnie w kierunku przydatności torfu jako materiału opałowy i zarządzono próbną eksploatację,
- 14) Przeprowadzono badanie torfowisk na bagnach Stojanowskich co do ich przyszłego zużytkowania pod kulturę,
- 15) Brano udział w trzykrotnej inspekcji stacji doświadczalnych dla kultury torfowisk w Rudniku, Nowym Targu, Chorostkowie, Korsowie, Olesku i Kontach,
- 16) Komisyonowano w sprawie stawu przy browarze w Lisienicach (fundacja im Głowińskiego),
- 17) Zaprojektowano budowę pieca i suszarni rurek drenowych w Trzebusce,
- 18) Wykonano drenowanie i skanalizowanie parceli budowlanej w Tarnowie,
- 19) Udzielono fachowej porady w sprawie drenowania
  - a) w Nosówce
  - b) w Bogoniowicach
  - c) w Rzepienniku biskupim
- 20) Odrenowano
  - a) 2 domy z ogrodami w Tarnowie
  - b) budynki kółka rolniczego w Szynwałdzie
  - c) piwnice i podwórze w Dyamencie
  - d) dom i podwórze w Łękach dolnych
  - e) budynek sądowy w Dąbrowie
- 21) Udzielono fachowej porady w sprawie jazu w Kaśny.
- 22) Sporządzono sprawozdanie o nieszkodliwym odprowadzeniu wód potokiem Turza i Rzepiennik w Rzepienniku biskupim,
- 23) Wzięto udział w komisji w sprawie rowu odpływowego w Gumniskach,
- 24) Udzielono pomocy technicznej przy konserwacji nawodniania łąk w Markuszowy,

- 25) Udzielono porady fachowej przy rekonstrukcyi i konserwacyi drenowania 16 mórgów roli, wykonanego przed 15 laty w Dobrzechowie,
- 26) Udzielono porady fachowej dla rekonstrukcyi i naprawy drenowania 40 morgów roli w Wiśniowy,
- 27) Badano i udzielono opinii technicznej co do potrzeby drenowania 80 morgów roli, należących do plebanii w Krasnej,
- 28) Przeprowadzono kolaudacyę robót przy regulacyi Jasiołki pod Szebniami i Dobrucową,
- 29) Brano udział w komisji o naruszenie prawa posiadania wodociągu w Gorajowicach,
- 30) Przeprowadzono badanie wstępne w sprawie regulacyi potoku Jasionicy w gminach Woli Rajnowej, Humieńcu, Wojutyczach i Biskowicach dla melioracyi 800 morgów łąk,
- 31) Zbadano sprawę budowy szluzu przy młynie w Nadybach tudzież rekonstrukcyi szluzu w Rakowej,
- 32) Badano sprawę odpływu wody z drenów w Cieszynie,
- 33) Udzielono fachowej porady w sprawie upustów stawowych i wodociągów w Rakowej,
- 34) Badano sprawę użycia odchodów z kanałów miejskich do irygacyi w Rymanowie,
- 35) Sporządzono plany starych łożysk Jasiołki w Szebniach oraz zestawiono rachunki do kolaudacyi robót regulacyjnych,
- 36) Udzielano fachowej porady spółce wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy przy opracowaniu operatu wykonawczego, brano udział w posiedzeniach Wydziału spółki, jakoteż przy kolaudacyi pomienionych robót regulacyjnych,
- 37) Interweniowano przy komisji dla regulacyi Jasiołki w Żarnowcu, Dobieszynie i Świerzowej tudzież
- 38) w sprawie unormowania cen w subwencyonowanych fabrykach rurek drenowych w Jurowcach i Leszczowatem.
- Czynności i badania pod 1—16 przeprowadziło biuro centralne, pod 17—23 ekspozytura Tarnowska, pod 24—29 ekspozytura Jasielska, pod 30—39 ekspozytura Sanocka.
- Oprócz czynności wykazanych pod A, B, C i D prowadziło biuro melioracyjne, podobnie jak w latach podrzednich, referat wszystkich spraw wodnych i melioracyjnych.

Roku 1897 działalność referenta fachowego w sprawach podniesienia gospodarstwa rybnego w kraju sprowadzoną została do bardzo szczupłych rozmiarów.

Czynności referenta fachowego dla spraw rybactwa.

Wydział krajowy mając w tym roku w dziale szkół rolniczych do wykonania kilka ważnych budowli i projektów budowlanych, a nie mając w gronie swych urzędników technicznych — budowniczego — użył do robót tych zastępczo referenta dla spraw rybackich.

Zaraz po złożeniu rachunków budowy krajowej niższej szkoły rolnej w Bereznicy t. j. w Styczniu 1897 r. — otrzymał referent rybactwa polecenie Wydziału krajowego wypracowania zupełnie nowego projektu zabudowań krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole wraz z odpowiednimi planami szczegółowymi i kosztorysem — następnie polecenie wypracowania projektu i kosztorysu budowy zabudowań dla szkoły sadowniczej w Zaleszczykach, a nadto polecenie kierowania budową krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole gdzie był zajęтым od dnia 1-go Lipca do 21-go Listopada 1897 roku.

Oprócz tego wykonać musiał tenże referent kilka drobniejszych poleceń dotyczących spraw techniczno-budowlanych jak częściowe wymierzenie gruntów krajowych we Lwowie (szkoła lasowa) i w Dublinach i t. p.

Wobec tylu zajęć nie mających związku ze sprawami rybackimi jednakże dla funduszu krajowego bardzo ważnych nie wiele czasu pozostało na wykonanie zdjęć pod budowę nowych stawów, na wypracowanie projektów i na

udzielanie porady fachowej właścicielom obiektów wodnych w sprawach gospodarstwa rybnego, tem bardziej, że czynność kancelaryjna z powodu ukończenia wydzierżawienia prawa rybołówstwa na rewirach rybackich Raby, Skawy, Dunajca, Wisły i Bugu wzrosły dość znacznie.

Mimo to wykonał referent rybactwa:

- 1) zdjęcie i projekt budowy stawów rybnych w dobrach Rawa ruska około 15 morgów,
- 2) wytyczył budowę grobli przy stawach w Strzałkowie i Bereznicy (wedle projektu wypracowanego w r. 1896) na przestrzeni 3 morgów,
- 8) Wykonał zdjęcie dla projektu częściowego osuszenia, jako też zalania stawami 150 morgów łąk w Udnowie (pow. Żółkiewski),
- 4) udzielił porady fachowej w sprawach gospodarstwa rybnego właścicielom dóbr w Korsowie, Wysocku i w Dubiu (powiat brodzki) następnie w Pobocz, Sasowie, Kołtowie, Trościańcu i Kniażu (powiat złoczowski) jako też w Kaluikowie (pow. Mościska).

Zmiany
w personalu
biura melioracyjnego.

Mianowany dekretem z 18 września 1896 l. 58.050 prow. inżynierem asystentem Rafał Łopaciński zmarł w stanie wolnym dnia 17 czerwca 1897 r. zaś mianowany dekretem z 18 Lutego 1896 l. 3.528 elewem technicznym Maksymilian Koszła opuścił służbę krajową z dniem 31 Stycznia 1897 przenosząc się do służby budowniczej przy c. k. Namiestnictwie w charakterze adjunkta budownictwa.

W granicach przyzwołonego kredytu zamianował Wydział krajowy:

- 1) dotychczasowego inżyniera-asystenta Władysława Zgorlankiewicza dekretem z 5 Marca 1897 l. 14.599 inżynierem-adjunktem extra statum;
  - 2) dotychczasowego inżyniera-adjunkta Jana Piszta dekretem z 24 Sierpnia 1897 l. 52.241 inżynierem drugiej klasy;
- Powołał zaś dekretem z d. 11 sierpnia, 1897 l. 46.741. ukończonego słuchacza Wydziału inżynieryi szkoły politechnicznej Władysława Bigo na elewa technicznego w krajowym biurze mel. z adjutem o rocznych 600 zł.

Personal techniczny dla komasacji gruntów.

Dekretem z 11 sierpnia 1897 l. 48.441 zamianował Wydział krajowy ukończonego słuchacza c. k. wiedeńskiej akademii rolniczej Jana Krudysza elewem komasacyjnym i przydzielił go Stanisławowskiej ekspozyturze biura melioracyjnego.

Elewa Józefa Gumowskiego wysłał Wydział kraj. z początkiem kwietnia b. r. na jednoroczną praktykę przy komasacji gruntów do Austrii dolnej.

Jakkolwiek uchwałą Wys. Sejmu z d. 4 lutego, 1895 Wydział kraj. upoważniony został do zamianowania dwóch tylko elewów komasacyjnych, mianowicie stypendystów krajowych Gumowskiego i Krudysza to jednak z uwagi na spodziewane w niedalekiej przyszłości wejście w życie ustawy krajowej o komasacji gruntów, tudzież ogólny brak techników skorzystał Wydział kraj. z nadarzającej się sposobności i powołał dekretem z d. 19 grudnia 1896 l. 76.770, ukończonego słuchacza Wydziału melioracyjnego wiedeńskiej akademii rolniczej, Tadeusza Langa na pomocnika technicznego w biurze melioracyjnym nadając mu jedno z adjutów przeznaczonych dla elewów technicznych.

Wrazie przyjęcia przez Wys. Sejm proponowanej zmiany etatu biura melioracyjnego otrzyma wymieniony pomocnik techniczny systemizowaną posadę praktykanta komasacyjnego.

Służba dozorców melioracyjnych.

Etat dozorców melioracyjnych czynnych w służbie krajowej liczy obecnie 26-ciu a to 11 z pierwszego a 15 dozorców z drugiego triennium. Jeden z tych dozorców przydzielony został do służby rządowej przy regulacji Dniestru. Z pierwszego bowiem triennium dwóch dozorców opuściło służbę dobrowolnie a dwóch zostało wydalonych. Z drugiego zaś triennium, z którego wyszło 18 dozorców, jeden opuścił służbę krajową a dwóch pozostaje w służbie wojskowej.

Stosownie do instukcyi służbowej z 30 stycznia 1894 zamianował Wydział krajowy dozorcami melioracyjnymi ukończonych uczniów drugiego trzylecia Jana Postawę, Eugeniusza Korybutiaka, Stanisława Skrzepińskiego, Kornela Abrahamowicza, Józefa Rusińskiego i Józefa Szlęzaka, zaś starszymi dozorcami melioracyjnymi: Jana Szerbę, Stanisława Slisza, Władysława Ortyńskiego, Tomasza Mazura i Mieczysława Miksiewicza.

Dwaj ostatni są uczniami drugiego trzyletniego kursu, tamci zaś pierwszego.

Na posiedzeniu z d. 5 lutego 1897 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: Zmiana etatu biura melioracyjnego.

„Sejm wzywa Wydział krajowy, aby obmyślił środki w celu pozyskania sił technicznych dla krajowego biura melioracyjnego i stosownie przedłożył wnioski Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi“.

Że brak sił technicznych dotkliwie czuć się dawał w administracyi krajowej, a zwłaszcza w dziale kultury krajowej, który ze względu na obecny stan rolnictwa szczególniejszej wymaga opieki kraju i państwa, zaznaczył już niejednokrotnie Wydział krajowy w sprawozdaniach przedkładanych Wys. Sejmowi. Tem dotkliwszym może zaś okazać się ten brak w przyszłości, ile że rozmiary prywatnych robót melioracyjnych, a szczególnie drenowania, zwiększają się z każdym rokiem i niewątpliwie wzrosną jeszcze bardziej po zorganizowaniu kredytu melioracyjnego w Banku krajowym, a publiczne roboty melioracyjne subwencyonowane z państwowego funduszu melioracyjnego zaabsorbują już w najbliższych latach znaczniejszą, niż dotychczas ilość personalu biura melioracyjnego, gdy wniesiony przez c. k. Rząd projekt ustawy, który podwyższa roczną dotację tego funduszu z 750.000 złr. na jeden milion złr. t. j. o 33 1/3% uzyska konstytucyjne zatwierdzenie.

Tymczasem uchwalony przez Wys. Sejm d. 6 kwietnia 1892 etat personalu w liczbie 36, a późniejszymi uchwałami podwyższony do liczby 40, dalekim jest od skompletowania, bo nie osiągnął jeszcze liczby w r. 1892 uchwalonej (liczy zaledwie 34 techników), a nawet zamiast powiększenia, okazuje w porównaniu z r. 1896 zmniejszenie o jednego technika.

Tem się tłumaczy, że Wydział krajowy nie jest w stanie uczynić za dość licznym poleceniom Wys. Sejmu w sprawie wygotowania projektów regulacyi Pełtwi, Uszwicy i Styru, że dla przyspieszenia opracowania projektu regulacyi Pełtwi budowa przy dwóch publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych (regulacyi Gniłej i Żółtej Lipy) musiała być w roku bieżącym zasyntowana i dwóch techników od zdjęć Uszwicy i Styru odwołanych, a zdjęcie kilku tysięcy morgów zgłoszonych melioracyi prywatnych musiało być w roku 1897 odłożonem do lat następnych.

To też przytoczona uchwała Wys. Sejmu odpowiada tylko uznanej przez Wydział krajowy potrzebie, który już przedtem nad jej zaspokojeniem się zastanawiał i zamierzał wystąpić przed Wys. Sejmem ze stosownymi wnioskami.

Badając powody braku techników w służbie krajowej, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że objaw ten jest wynikiem z jednej strony słabej frekwencyi szkół politechnicznych, z drugiej strony zaś nieodpowiedniego rozdziału posad w poszczególnych rangach biur technicznych krajowych, a szczególnie wprowadzenia do służby technicznej krajowej XI raugi (asystentów), która w służbie państwowej istnieje tylko w oddziałach manipulacyjnych i rachunkowych (kandydaci bowiem z wyższymi studjami, jak juryści i technicy, po odbyciu praktyki w służbie państwowej otrzymują posady w randze X).

Powiększenie frekwencji szkół politechnicznych i pozyskanie tyle ważnych w nowoczesnym życiu ekonomicznym sił technicznych spoczywa w rękach Administracji państwa i krajów, gdyż zależy tylko od zapewnienia technikom stanowiska równorzędnego z urzędnikami politycznymi i sądowymi, których dostarczają przepelnione fakultety jurystyczne. Naturalną jest bowiem rzeczą, że gdy w całej państwowej służbie budowniczej w państwie istnieją tylko dwie posady w V randze, a w galicyjskiej krajowej służbie autonomicznej technik osiągnąć może przeciętnie VIII rangi, abiturycenci szkół średnich wybierać muszą czteroletni wydział prawa, a nie trudne i mozolne pięcioletnie studium inżynierii.

Wychodząc z tego zapatrywania, pozwala sobie Wydział krajowy zaproponować Wys. Sejmowi zmianę etatu płac biura melioracyjnego w następujących trzech kierunkach:

1) zupełne zniesienie XI rangi asystentów, która wcale nie istnieje w państwowej służbie budowniczej;

2) powiększenie liczby posad w randze VII starszych inżynierów, ażeby przynajmniej część urzędników biura melioracyjnego po 35 latach służby mogła dojść do tej rangi (obecnie bowiem istnieją tylko 3 takie posady na 40 urzędników);

3) zredukowanie do minimalnej liczby posad adjutowanych elewów technicznych, którym na wzór służby państwowej proponuje Wydział krajowy nadanie tytułu praktykantów, gdyż obecnie i tak te miejsca są przeważnie nieobsadzone, a c. k. Namiestnictwo ukończonych słuchaczy inżynierii z drugim egzaminem państwowym powołuje na adjunktów budownictwa w X-tej randze.

Nadto proponuje Wydział krajowy utworzenie posady zastępcy dyrektora w randze VII starszego inżyniera z dodatkiem osobistym o rocznych 400 zlr., jakiego to funkcjonariusza posiada już techniczne biuro drogowe i biuro kolejowe.

Co się tyczy liczby urzędników w randze VII, to proponuje Wydział krajowy ustanowienie sześciu starszych inżynierów, z których dwóch prowadziłoby referat i inspekcję robót (jeden publicznych, drugi melioracji prywatnych, gdyż te ostatnie wykonywane przy pomocy kredytu wymagać będą ciągłego nadzoru i poświadczeń dla asygnowania przez Bank krajowy zaliczek), — dwóch kierowałoby głównymi ekspozyturami w kraju, t. j. we Lwowie i w Krakowie, — wreszcie ostatnich dwóch zajmowałoby się wyłącznie pomiarami i projektami robót publicznych (jeden we wschodniej, drugi w zachodniej części kraju).

Etatem płac i osób biura melioracyjnego obejmuje Wydział krajowy także funkcjonujących trzech elewów komasacyjnych, z których jeden mający przeszło dwa lata służby i kończący w marcu 1898 r. praktykę komasacyjną w Austrii dolnej miałby otrzymać proponowaną posadę asystenta komasacyjnego w XI randze (gdyż ta ranga istnieje dla personelu geometrycznego w służbie państwowej), dwóch zaś zajęłoby posady adjutowanych praktykantów komasacyjnych.

Proponowany zatem przez Wydział krajowy nowy etat płac i osób biura melioracyjnego obejmujący oprócz techników komasacyjnych, referentów dla kultury torfowisk i dla spraw rybactwa, bez zmiany liczby personelu, przedstawiałby się w porównaniu z dotychczasowym etatem następująco:

	Wniosek Wydziału kraj.	Etat dotychczasowy
1. Dyrektor	1	1
2. Zastępca dyrektora	1	—
3. Starszych inżynierów	6	3
4. Inżynierów I klasy	9	9
5. " II klasy	10	9
6. Inżynierów-adjunktów	11	8
7. a) Inżynierów- asystentów	—	6
b) Asystentów komasacyjnych	1	—
8. Praktykantów (elewów)	4	7
2 technicznych i 2 komasacyjnych		
Razem	43	43

Powyższa zmiana etatu wyrównująca wedle możliwości liczbę osób w poszczególnych rangach (od starszego inżyniera do inżyniera -adjunkta) pociąga za sobą większe obciążenie roczne funduszu krajowego o kwotę 8.740 zł. wa.

Ze względu na to obciążenie, tudzież z uwagi, że personal techniczny liczący obecnie 34 techników (z elewami komasacyjnymi 37) w ciągu jednego roku nie może być skompletowanym do etatowej liczby 40 urzędników technicznych (a 43 z urzędnikami komasacyjnymi), proponuje Wydział krajowy stopniowe wprowadzenie w życie tego etatu w ciągu lat trzech 1898 do 1900.

Wedle przedłożonego Wysokiemu Sejmowi preliminarza funduszu krajowego na r. 1898 byłyby w tym roku obsadzone posady:

1) dyrektora	1
2) starszych inżynierów	5
3) inżynierów I klasy (łącznie z inżynierem torfowym)	9
4) inżynierów II klasy (łącznie referentem rybactwa)	9
5) inżynierów-adjunktów	10
6) asystenta komasacyjnego	1
7) praktykantów	4
razem	39

tak, iż w porównaniu z funkcjonującym dziś personelem 34 urzędników technicznych a 3. komasacyjnych miałyby Wydział krajowy dwie posady do obsadzenia w r. 1898, dalsze zaś cztery etatowe posady zostałyby nadane w latach 1899 i 1900.

VI. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1897 (alegat 1.610 do stenogr. protokółów Izby posłów XI. sesya, 1896) przyznane zostały dalsze zaśliki z tego funduszu dla następujących przedsięwzięć melioracyjnych:

L. p.	Nazwa przedsięwzięcia	Koszt całego przedsięwzięcia		Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		złr. w. a.	%	złr. w. a.	
1.	a) w Gorycyi: Odprowadzenie potoku Mondina do rzeki Isonzo	49.600	50	24.800	

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa		Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		złr. w. a.	%	złr. w. a.	
	b) w Czechach:				
2.	Regulacja rzeki Polzen w Czeskiej Lipie	300.000	30	90.000	
3.	Uzupełnienie regulacji potoków Gold- i Wiesener-Bach	37.180	30	11.154	
	c) w Styryi:				
4.	Zabudowanie potoku Kaltenbach	8.600	50	4.300	
	d) w Salzburgu:				
5.	Zabudowanie potoku Trogbach	22.000	40	8.800	
	e) w Austrii dolnej:				
6.	Osuszenie 213 hektarów w gminie Haselbach	33.000	30	9.900	
7.	Regulacja rowu Roggendorf	13.500	30	4.050	
8.	Regulacja potoku Zwettlbach	7.300	40	2.920	
9.	Osuszenie gruntów w gminach Immen-Schaladorf	106.000	30	31.800	
10.	Uzupełnienie regulacji potoków Tullnbach	135.000	40	54.000	
11.	Regulacja potoku Poybach	12.000	40	4.800	
12.	Uzupełnienie zabudowań dopływów rzeki Pitten*)	30.000	50	15.000	
13.	Zabudowanie potoku Zöbernbach*)	102.000	50	51.300	
	f) na Morawie:				
14.	Dalszy ciąg zabudowań w dorzeczu Beczwy	300.000	50	150.000	
15.	Wykończenie regulacji Taji*)	367.000	40	146.800	
	g) w Dalmacji:				
16.	Zabudowanie potoków w dorzeczu Cetiny	61.600	50	30.800	
	h) w Karyntyi:				
17.	Zabudowanie potoków Oselitzen i Vorderbergerbach*)	200.000	50	100.000	
	i) w Galicyi:				
18.	Uzupełnienie regulacji Krzemienicy z dopływami	195.000	30	58.500	
	razem	1,979.780		798.924	
	do r. 1896 włącznie	25,972.001		9,634.682 1/2	
	Ogółem	27,951.781		10,433.606 1/2	

*) Projekty ustaw przez Sejmy jeszcze nie uchwalone.

Z tego wynosi koszt przedsiębiorstw galicyjskich 8,816.827 zł. (wobec 8,621.827 zł. w r. 1896), udział zaś tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym 3,072.979 zł. czyli 29,4% zaangażowanej sumy 10,433.606 $\frac{1}{2}$ zł. (wobec 3,014.479 zł. czyli 31,29% w r. 1896) bez uwzględnienia pożyczek udzielanych z tego funduszu i kosztów utrzymania oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Zauważa się przy tem, że wiele przedsiębiorstw melioracyjnych galicyjskich, dla których Wys. Sejm projekty ustaw już uchwalił, nie uwzględniono w preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1897, podczas gdy dla 2 przedsiębiorstw dolno austryackich, 1 morawskiego i 1 czeskiego c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło pierwsze raty zasiłków państwowych z tego funduszu uprzedzając nawet decyzją Sejmów, które odnośnych projektów ustaw jeszcze nie uchwałyły.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 26 listopada, 1897 l. 71.758 o popieraniu kultury krajowej na polu budowy wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6 października 1882, w rubr. XIII. poz. 191 wydatków na rok 1898 następujące zasiłki:

a) na regulacją Skawy:

między Wadowicami a Witanowicami, II rata . . . . . 2.758 zł.

b) na regulacją Raby:

pod Winiarami i Niezdowem, I rata . . . . . 3.788 „

c) na regulacją Dunajca:

1) od Gołkowic do ujścia Popradu uzupełnienie I. raty	2.297 zł.	
2) pod Tęgoborzem, II rata (ostatnia)	1.250 „	
3) pod Drużkowem i Filipowicami, uzupełnienie I. raty	4.045 „	
4) pod Wielką wsią i Dąbrówką szczepanowską, III. rata (ostatnia)	1.698 „	
6) między Zawodziem a Zgłobicami, uzupełnienie I. raty	3.047 „	12.337 zł.

d) na regulacją Wisłoki:

1) pod Brzyskami, III. rata (ostatnia)	1.463 zł.
2) pod Bukową	1.119 „
3) pod Skurową, Zawadką i Przeczycą, IV. rata (ostatnia)	1.380 „
4) pod Dęborzynem, II. rata	1.500 „

5) pod Brzeźnicą, Bobrową i Wolą bobrowską, III. rata	3.720 „	9.182 zł.
---	---------	-----------

e) na regulację Sanu:

1) pod Nozdrzcem i Dąbrówką starzeńską, II. rata	3.000 zł.	
2) pod Korytnikami, II. rata	5.395 „	
3) pod Ostrowem, II. rata (ostatnia)	7.959 „	
4) pod Przemysłem	4.361 „	20.715 „

f) na regulację Wisłoka:

1) pod Wiśniową, Jazową i Cieszyną	1.099 zł.	
2) od Babicy do Zarzecza, III. rata	4.793 „	
3) pod Dobrzechowem, II. rata	1.000 „	
4) pod Trzebowniskiem i Łukawcem, II. rata	2.500 „	9.392 „

g) na regulację Wiszni:

pod Nienowicami i Michałówką, II. rata	2.500 „
--	---------

h) na regulację Swicy:

pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi. IV. rata	2.500 „
---	---------

i) na regulację Bystrzycy:

pod Jamnicą, Sielcem i Jezupolem, II. rata	3.000 „
a) na premiowanie zawiklenia odsypisk	500 „
b) do dyspozycji Wydziału krajowego	10.000 „
Ogółem	76.672 zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26 listopada 1889 w rubr. XIII. poz. 194 wydatków na rok 1898 następujące zasiłki:

a) na konserwację robót przy osuszeniu bagien Rudnickich	1.400 zł.
b) na roboty dodatkowe przy osuszeniu bagien Rudnickich	9.895 „
c) 50% zasiłek na dokończenie zabudowania potoku Niszkówki	4.885 „
d) na przedłużenie kanału Radłowskiego	3.255 „
e) zasiłek 40% na dodatkowe roboty przy obwałowaniu Wisły i Sanu	10.675 „
f) zasiłek dla gminy Wrzawy na częściowe pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów regulacji Łęgu	1.440 „
g) zasiłek dla spółki wodnej dla regulacji Wisłoka i Pielnicy	3.755 „

h) na regulacją Lubaczówki pod Manasterzem	2.360 zł.
i) zasiłek na osuszenie pastwisk gminnych w Suchej woli i Starem siole, I. rata	2.850 "
k) na regulacją Szklą pod Charytanami i Zaleską wola	3.500 "
l) na osuszenie gruntów w gminie Zadwórze, I. rata	3.200 "
m) na osuszenie gruntów w Martynowie starym	2.267 "
n) na osuszenie gruntów w gminie Zadwórze, I. rata	3.815 "
w Nowym Targu	500 zł.
w Olesku i Kontach	1.000 "
w Stojanowie i Wolicy baryłowej	500 "
w Ożomli	500 "
w innych miejscowościach kraju	2.000 "
połowa wynagrodzenia nauczyciela wędrow- nego dla kultury torfowisk	1.000 "
	5.500 "
p) do dyspozycji Wydziału krajowego	5.000 "
Ogółem	63.797 zł.

IV. A) § 1. uchwalonego przez Sejm d. 6 kwietnia 1892 etatu osób i płac krajowego biura melioracyjnego zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

§ 1. Etat krajowego biura melioracyjnego składać się będzie:

z dyrektora biura,
z zastępcy dyrektora w randze starszego inżyniera z dodatkiem osobistym o rocznych 400 zł.,

z 6 starszych inżynierów,
z 9 inżynierów I. klasy,
z 10 inżynierów II. klasy,
z 11 inżynierów-adjunktów,
z 1 asystenta komasacyjnego,
z 4 adjutowanych praktykantów (2 technicznych i 2 komasacyjnych).

B) Postanowienia etatu krajowego biura melioracyjnego odnoszące się do inżynierów-asytentów obowiązywać będą asystenta komasacyjnego, postanowienia zaś dotyczące elewów technicznych obowiązywać będą praktykantów.

c) Etat powyższy wejść ma w życie stopniowo w ciągu lat trzech 1898 do 1900, w roku 1898 zaś upoważnionym zostaje Wydział krajowy nadać posady:

5 starszych inżynierów,
9 inżynierów I. klasy,
9 inżynierów II. klasy,
10 inżynierów-adjunktów,
1 asystenta komasacyjnego i,
4 praktykantów.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do ustanowienia w ciągu roku 1898 nauczyciela wędrownego dla kultury torfowisk z płacą roczną 1.500 zł. w. a. i rocznym dodatkiem na objazdy w kwocie 500 zł., pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd pokrywać będzie ze skarbu państwa połowę powyższych poborów tego funkcyonaryusza.

Alegat 5. VI. Sejm uchwała załączony % projekt ustawy o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na osuszenie bagien Oleskich.

VII. Sejm przyznaje na rok 1898 tytułem dodatkowego zasiłku krajowego na osuszenie bagien Oleskich dotacją w kwocie 13.293 zł. w. a.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII. dziale B. na r. 1898 do końca lutego 1900, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 26 listopada 1897.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

E. Jędrzejowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy Wydziału krajowego

z d. 15 listopada 1897 l. 35.236 do c. k. Namiestnictwa
w sprawie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie
Mieleckim.

Z udzielonego nam szanowną odezwą z d. 1 czerwca b. r. l. 45.697 reskryptu Wysok. c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16 maja b. r. l. 10.823 powzięliśmy wiadomość, że jakkolwiek w tutejszym projekcie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim z r. 1895 niweletę wału nadwiślańskiego obliczono ściśle wedle opinii ministeryalnego departamentu wodnego, zamieszczonej w reskrypcie tego Ministerstwa z d. 14 września 1894 l. 8.967 a trasa wału odpowiada obowiązującej wówczas uchwale komisji międzynarodowej dla regulacji Wisły (nie przekracza linii zielonej określonej w udzielone nam przez Światne c. k. Namiestnictwo plany sytuacyjne w skali 1:7.200), to jednak ministeryalny departament wodny uważa obecnie na potrzebne podwyższenie niwelety wału nadwiślańskiego na całej przestrzeni i przesunięcie trasy tego wału ku Wiśle (w Zadusznikach i Rozniatach poniżej Wisłoki, a w Surowy i Woli stańskiej powyżej Wisłoki) gdyż w międzyczasie, a mianowicie w lipcu i sierpniu 1896 r. komisja międzynarodowa objawiła odmienną opinię co do podstaw obliczenia niwelety wałów Wisły i ustanowiła nową trasę tych wałów.

Podwyższenie kosztów, jakie powyższa zmiana projektu tj. podniesienie niwelety i przesunięcie trasy za sobą pociągnie, oblicza ministeryalny departament wodny w przybliżeniu na 107.000 zł., nie podwyższa jednak o tę kwotę preliminowanej przez kraj. biuro melioracyjne sumy kosztorysowej (897.400 zł.), przypuszczając, że ta kwota może być oszczędzoną przy budowie, a mianowicie:

- 1) przy wykonaniu 77.850 metrów bieżących rowów dopływowych do obiektów wałowych i rowów drugorzędnych po 35 ct. wa., tudzież 8.920 metrów bieżących rowów odpływowych od obiektów wałowych po 64 ct. wa. na 1 metr bież. razem 32.900 zł. wa.
- 2) przy nasypie wałów, biorąc miarę z kosztów tego rodzaju robót przy regulacji Biały w powiecie Tarnobrzekim, 10⁰/₀,
- 3) przy budowie obiektów wałowych, wedle rzeczywistych cen przy regulacji Biały (obwałowaniu Dunajca), 15⁰/₀;
- 4) przy budowie obiektów na rowach osuszających (mostów), 10⁰/₀;
- 5) wreszcie przy wykupnie gruntów 20⁰/₀.

Z powodu częstych zmian w decyzjach co do trasy i niwelety wałów nadwiślańskich, rekonstrukcyja tych wałów uznana przez Wys. Sejm za najpilniejszą sprawę wodną, doznaje ciągłej zwłoki, pozwalamy sobie przedewszystkiem zwrócić uwagę Światnego c. k.

Namiestnictwa, że wedle doświadczeń zrobionych przy publicznych robotach melioracyjnych na Powiślu, niemożliwym jest osiągnięcie powyższych oszczędności przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, a mianowicie:

ad 1) Przypuszczenie, jakoby przy rowach dopływowych i odpływowych od obiektów wałowych możliwą była oszczędność 32.900 zł. wa., opiera się na uwadze c. k. radcy budownictwa p. Henryka Stahla, że przeciętna głębokość rowów dopływowych wynosić będzie 1,70 m. (zamiast głębokości 2 m. przyjętej w projekcie), głębokość zaś rowów odpływowych 2,5 m. (zamiast projektowanej 3,0 m.), wskutek czego bryłowatość 1 metra bież. rowu dopływowego wynosić będzie 4,6 m³ (zamiast 6,6 m³ po 14 ct. wa.), rowu zaś odpływowego 9,75 m³ (zamiast 14,4 m³ po 14 ct. wa.).

Tymczasem ta głębokość rowów nie jest dowolną, lecz zależy od położenia progów obiektów wałowych, położenie zaś progów, od którego zależy odwodnienie całej niziny, unormowano we wszystkich dotychczasowych galicyjskich projektach melioracyjnych wedle stanu średniej wody wegetacyjnej (od kwietnia do października każdego roku).

Przeciętnie położone są progi obiektów wałowych nad Wisłą 3,0 m. pod terenem, nad Wisłoką zaś 2,5 m. pod terenem. Ponieważ zaś rów odpływowy leży 0,2 m. pod progiem, zatem głębokość rowu odpływowego wynosi nad Wisłą 3,20 m., nad Wisłoką 2,70 m. — średnio 3,0 m. Głębokość rowu dopływowego przy obiekcie wałowym mniejszą jest od głębokości rowu odpływowego o wysokość progów (0,2 m.), wynosi zatem 2,8 m.; gdy zaś minimalna głębokość rowu dopływowego na górnym początku ze względu na przeważającą kulturę rolną wynosić winna 1,2 m., zatem przeciętna głębokość rowu dopływowego mierzyć będzie

$$\frac{2,8 + 1,2}{2} = 2,0 \text{ m.}$$

jako przyjęto w projekcie.

Gdyby nawet jednak redukcja głębokości tych rowów była możliwą, to uzyskanie jakiegokolwiek oszczędności przy ich wykonaniu będzie hardzo trudne, gdyż podglebie gruntów nad Wisłą i Wisłoką, w którym znajdować się będzie dno rowów, jest piaskowe i niewątpliwie okaże się potrzeba ubezpieczenia obustronnych skarp płótkami (po 12 ct. wa. 1 m. bież. jednego brzegu, a więc po 24 ct. wa. za 1 m. bież. obu brzegów) i darniami (przynajmniej pasu 0,5 m. szerokiego, a więc 1 m.² po obu brzegach po cenie 8,6 ct. wa.), co przy łącznej długości 86.770 metrów bieżących tych rowów przedstawia wydatek (po 32,6 ct. wa. na 1 metr bież.) 28.287 zł. 2 ct. wa.

Przy wykonaniu tych rowów nietylko więc nie może być o zaoszczędzeniu, lecz znaczna część kosztów ich ubezpieczenia musi obciążyć rubrykę wydatków rozmaitych i nieprzewidzianych preliminowaną w dość skromnej kwocie 20.655 zł. 87 ct. wa. dla całego przedsiębiorstwa, które obejmuje 84,406 kilometrów wałów a 206,23 kilometrów kanałów i rowów osuszających.

ad 2) Redukcją przyjętej w kosztorysie ceny 26 ct. wa. za 1 m.³ wału o 10% tj. na 23,4 ct. wa. opiera ministeryalny departament wodny na cenach rzeczywistych praktykowanych przy regulacji Białej, tudzież cenie 20 ct. wa., po której powiat Tarnobrzelski objął wykonanie wałów nad Wisłą i Sanem w przedsiębiorstwo. Ceny nasypu wałów nad Białą wzięto jednak z okresu budowlanego 1892 do 1894, kiedy wał sypano całkiem nowy, wykonanie zatem roboty było łatwiejsze i dowóz ziemi o połowę bliższy, niż przy rekonstrukcji wałów w powiecie Mieleckim, ceny zaś w powiecie Tarnobrzelskim z roku 1889, kiedy roboty ziemne oddano powiatowi w przedsiębiorstwo.

Tymczasem w ostatnich latach okazuje się na Powiślu w powiatach Tarnobrzelskim i Mieleckim z powodu otwarcia cukrowni w Przeworsku i powstałych wskutek tego licznych plantacji buraków cukrowych, tudzież emigracji włościan do Saksonii, tak wielki brak robotników, iż Wydział powiatowy Tarnobrzelski przy obwałowaniu Strachockiej rzeki płacić musiał za 1 m.³ wykopu z transportem ziemi (bez ubijania i skarpowania) po 26 ct. wa., Wydział krajowy zaś przy uzupełnieniu regulacji Krzemienicy w powiecie Mieleckim zmuszony był podwyższyć cenę za 1 m.³ wykopu z odrzuceniem na brzeg do 20 ct. wa. Wobec tego pogorszenia się stosunków robotniczych Wydział krajowy oświadczyć się musi przeciw obniżeniu cen ruchu ziemi, jeżeli roboty w granicach sumy kosztorysowej mają być wykonane.

ad 3 i 4) Proponowane obniżenie kosztów obiektów wałowych na podstawie cen betonu i muru uzyskanych przy regulacji Białej i obwałowaniu Dunajca o 15% nie jest

uzasadnioną dla obwałowania Wisły i Wisłoki. Przy Białej i Dunajcu bowiem dostarczano żwir dla betonu z bezpośredniego sąsiedztwa tj. zwirowisk obu tych rzek, podczas gdy przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki musi się ten materiał transportować ze znacznych odległości, tj. żwir dyluwialny z Majdanu w powiecie Kolbuszowskim, albo żwir rzeczny z Wisłoki pod Dębicą; — kamień zaś łamany Ciężkowicki dowożono dla Białej i Dunajca tylko do Tarnowa, podczas gdy dla wałów Mieleckich musi się ten kamień transportować koleją przez Tarnów na większe odległości do stacyj w Mielcu i Jaślanach, skąd rozwozić się go będzie furami.

Podobnie niemożliwym będzie uzyskanie 10%-wej oszczędności przy mostach na kanałach osuszających przez zastąpienie ich drogami równoległymi. gdyż pominiawszy już narzekania ludności z powodu utrudnienia w gospodarstwie, władze polityczne z reguły nakładają na Wydział krajowy przy tego rodzaju robotach obowiązek budowania mostów dla utrzymania komunikacji nawet wówczas, kiedy te objekty nie były projektem objęte.

ad 5) Przepuszczalne zniżenie cen za grunta, które przyjęto w kosztorysie po 1.000 złr. za hektar pod wały (575 1/2 złr. za morg), a po 600 złr. za hektar pod rowy (345 złr. 86 ct. za morg) o 20% jest wprost niemożliwe, gdyż z powodu nadzwyczajnego rozdrobnienia ziemi na Powiślu, z drugiej zaś strony znacznych zarobków, z jakimi emigranci wracają ze Saksonii i z Ameryki, sami właściciele kupują między sobą morg gruntu po 600 do 1.000 złr., a Wydział powiatowy Tarnobrzesci przy wykupnie gruntów włościańskich pod wał nadwiślański w Kole ad Dymitrów mały zmuszony był na podstawie sądowego oszacowania uiszczyć tytułem odszkodowania za morg gruntu 800 złr. wa., przyczem użytkowanie wału (zbieranie trawy) zastrzeżono dotychczasowym właścicielom.

Jeżeli się nadto zważy, że dla 86.770 metrów bieżących rowów dopływowych i odpływowych, które przy dnie = 0,3 m. w skarpach 1:1 1/2 zajmują 5,34 ha (77.850 m. bież. rowów dopływowych 49,0455 ha, a 8.920 metrów odpływowych 8,2956 ha), nie liczono w kosztorysie wykupna gruntów, ani odszkodowania za plony przysypane ziemią, w przypuszczeniu, iż właściciele w uznaniu wielkich korzyści z tych rowów odstąpią grunta bezpłatnie, a nie jest wykluczoną ewentualność, iż drobnym właścicielom z tego tytułu przeciw wypadnie przyznać pewne odszkodowanie — musi się przyjść do przekonania, że rubryka wykupna gruntów i odszkodowań wcale nie jest za wysoko prelimitowaną, oraz, że przekroczenie tej rubryki da się tylko uniknąć przez oddanie wykupna gruntów za ryczałt kosztorysowy Wydziałowi powiatowemu, dla którego wedle wszelkiego prawdopodobieństwa przynajmniej więksi właściciele oddadzą grunta po niższych cenach.

Przechodząc do kwestyi niwelety wałów nadwiślańskich, która w myśl powołanego na wstępie reskryptu ministeryalnego ma być nieco podwyższoną, pozwalamy sobie wyrazić zdanie, że gdy ani niweleta projektu na reskrypcie ministeryalnym z 14-go września, 1894 l. 8.967, ani też niweleta komisji międzynarodowej nie jest dostateczną, aby przeprowadzić maksymalną wodę Wisły w profilu uregulowanym z uwzględnieniem przyszłego namulenia, jak to wykazano w sprawozdaniu udzielonem Świątnemu c. k. Namieśtnictwu tutejszą odezwą z d. 10-go bm. l. 58.157, z drugiej zaś strony niweleta projektu wystarcza na całe decennia do powstrzymania wylewów; dopóki teren innundacyjny między wałami się nie zamuli, — nie byłaby wskazaną zmiana projektu w tym kierunku lecz albo wykonanie wałów wedle zaprojektowanej, przez bióro melioracyjne w r. 1895 niwelety w granicach prelimitowanej sumy kosztorysowej, jak to Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa zadecydowało przy obwałowaniu Wisły w pow. Tarnobrzescim, albo też jeżeli w ogóle projekt i suma kosztorysowa mają być zmienione, wedle niwelety definitywnej z r. 1893, która zabezpieczy nizinę nadwiślańską nawet po zupełnem namuleniu profilu innundacyjnego przed maksymalnymi wodami, jakie przewidzieć można.

Co się tyczy wprowadzonej przez komisję międzynarodową w r. 1896, zmian trasy wału nadwiślańskiego, to istniejąca trasa wału nadwiślańskiego w Surowy nie przekracza dozwolonej nadwyżki 25% roztawienia wałów, trasa wału w Woli otależkiej nieznacznie okazuje różnicę, tak, iż tylko w Roźniatach i Zadusznikach nowy wał nadwiślański musi być zbudowany, którego nadwyżka kosztów mogłaby ewentualnie być pokrytą z państwowej i krajowej dotacyi melioracyjnej, tudzież przez powiat Mielecki w stosunku unormowanym w projekcie ustawy.

W razie gdyby Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zgodziło się na wykonanie wału nadwiślańskiego w powiecie Mieleckim wedle niwelety zaprojektowanej w r.

1895, lecz miało się domagać podwyższenia do wysokości proponowanej przez komisję międzynarodową, okazuje się potrzeba, podwyższenia sumy kosztorysowej na roboty ziemne, wykupno gruntów, przedłużenie obiektów wałowych, a tem samym na konserwację, wydatki rozmaite i nieprzewidziane, a przede wszystkim na zarząd, gdyż budowa przy najmniej o jeden rok dłużej potrwa.

Nadwyżka kosztów obliczona wedle zamieszczonych w powołanym na wstępie reskrypcie dat ministerjalnego departamentu wodnego przedstawia się następująco:

Rub. I. Roboty ziemne:

a) Nasyp wałów wiślanych i Nowego Brnia	269.080,0 m ³		
nasyp prawego wału Wisłoki	8.121,0 „		
	<u>277.201,0 „</u>		
od tego mniej ruchu ziemi na lewym			
wale Wisłoki	5.991,0 „		
	<u>271.210,0 „</u>		
zostaje			
po 28 ct. w. a.			75.938 złr. 80 ct.
b) Zdjęcie darni nad Wisłą	26.185,0 m ³		
nad Wisłoką 658,5—470 =	188,0 „		
	<u>26.373,5 „</u>		
razem			
po 14 ct. w. a.			3.692 „ 29 „

Rub. II. Budowa obiektów:

Przedłużenie 8 przepustów łącznej długości 9.11 m. po			
18 złr 98 ct.		172 „	91 „
Przedłużenie 3 szluz po 0,8/0,9 m. łącznej długości			
3,84 m. po 180 złr. 24 ct.		692 „	12 „
Jedna szluza o 3 otworach na 0,9/1,0 m. na kanale			
Chorzelskim w nowym wale Wisły na granicy Zadusz- sznik i Roźniat (potrzebna z powodu przesunięcia wa- łu ku Wiśle) długości 17,95 m. przy-			
czółki	2,624.25 złr.		
szluza dług. 17,95 m. po 307,93 zł.	5,527.35 „	8.151 „	60 „
		<u>88.647 „</u>	<u>72 „</u>

Rub. IV. Wykupno gruntów i odszkodowania:

a) Wykupno gruntów pod wały Wisły i No- wego Brnia	10,0395 ha		
pod wały Wisłoki 0,1713—0,1112 ha =	0,0601 „		
razem	<u>10,0996 ha</u>		
po 1.000 złr. w. a.			10.099 zł. 60 ct.
b) Odszkodowania za rowy materyałowe:			
pod wały Wisły i Nowego Brnia	26,9080 ha		
pod wały Wisłoki 0,8121—0,5991 ha =	0,2130 „		
razem	<u>27,1210 ha</u>		
po 500 złr. w. a.		13.560 „	50 „

Rub. V. Konserwacja:

2% z Rub. I. (79.631 złr. 9 ct.)		1.592 „	62 „
----------------------------------	--	---------	------

Rub. VI. Zarząd:

6% z Rub. I i II. (88.647 złr. 72 ct.)		5.318 „	86 „
--	--	---------	------

Rub. VII. Rozmaite i nieprzewidziane :

3% z Rub. I i II. . . . . 2.659 zł. 43 ct.

razem . . . . . 121.878 zł. 73 "

czyli okrągło . . . . . 121.900 " — "

więcej o 14.900 złr. w. a. aniżeli wykazano w reskrypcie ministeryalnym, w którym pominięto budowę nowej szluzy na kanale Chorzelowskim.

Wykazane w projekcie koszta . . . . . 897.400 zł. w. a.

powiększyłyby się o . . . . . 121.900 " w. a.

razem na 1,019.300 zł. w. a.

i tę sumę należałoby przyjąć, jeżeli wały nadwiślańskie w powiecie Mieleckim mają być wykonane wedle niwelety komisji międzynarodowej dla regulacji Wisły.

Co się tyczy wcześniej poruszonej przez Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa kwestyi zmiany §. 7. projektu ustawy ze względu na konserwację robót wykonanych przez spółki wodne dla regulacji Starego Brnia i odpływu wód między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, to gdy wszystkie te roboty wedle projektu uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki mają być poddane rekonstrukcyi, sądzimy, że proponowane postanowienie tego §. nie wymaga zmiany. Natomiast okazuje się potrzeba zmiany §. 1. tak ze względu na ustanowiony w tym §. termin rozpoczęcia robót z r. 1897, który nie może być dotrzymanym, jak i ewentualnie sumy kosztorysowej, oraz okresu budowy, który w razie przyjęcia wyższej niwelety wałów nadwiślańskich i podwyższenia sumy kosztorysowej musi być przedłużony z lat ośmiu przynajmniej na lat dziewięć.

Przesyłając tedy w załączeniu odnośne kosztorysy i sprawozdania techniczne, które posłużą do sprawdzenia powyższego obliczenia nadwyżki kosztów, mamy zaszczyt upraszać uprzejmie Światne c. k. Namiestnictwo o jak najrychlejsze przedłożenie tej sprawy Wys. c. k. Ministerstwu rolnictwa, aby za nadejściem decyzyi mógł być Wys. Sejmowi przedłożony nowy projekt ustawy ze zmianą §. 1. na najbliższej sesyi, roboty zaś z wiosną r. 1898 zostały podjęte.

Jak najrychlejsze rozpoczęcie robót zwłaszcza koło projektowanej sieci kanałów osuszających, okazuje się tem naglejsze, ile że w roku bieżącym z powodu braku tych kanałów dzikie wody błakające się po szerokiej nizinie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim z powodu ulewnych i długotrwałych deszczów zniszczyły prawie doszczętnie plony w 41 gminach, które wedle urzędowych wykazów c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego poniosły szkody na 610.409 złr. w. a.

Roboty więc projektowane z jednej strony usuną przyczynę tego rodzaju klęsk, elementarnych, z drugiej zaś strony przyniosą ulgę skarbowi państwa i kraju, które w razie przeciwnym musiałyby przyjść ludności z pomocą znacznymi zasiłkami pieniężnymi.

Lwów dnia 15-go listopada 1897.

Odpis odezwy Wydziału krajowego

z d. 13 maja 1897 l. 6.911 do c. k. Namiestnictwa
w sprawie regulacji Soły i Łomnicy.

Odnosnie do szacownej odezwy z d. 26 stycznia r. b. l. 7.382, którą nam Światne c. k. Namiestnictwo zakomunikowało postanowienie Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych co do udzielenia 4% zasiłków na regulację systematyczną Soły i Łomnicy z państwowej dotacji z budowy wodnych, mamy zaszczyt przede wszystkim upraszać uprzejmie Światne c. k. Namiestnictwo o wyrażenie naszego najżywszego podziękowania J. E. p. Prezydentowi Ministrów, jako kierownikowi c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, za tak łaskawą decyzję, która w trzynastcie lat po pamiętnej powodzi z r. 1884 i po uchwaleniu przez Sejm całego szeregu uchwał w sprawie regulacji wód w kraju umożliwia nareszcie podjęcie stopniowej wprawdzie, lecz systematycznej pracy koło regulacji groźnych rzek karpackich.

Co się tyczy projektów technicznych których rewizye z nadzwyczajnym pośpiechem, bo niespełna w pół roku, i z wielką starannością przeprowadził ministeryalny nadinżynier p. Artur Herbst, to zgadzając się w zupełności na rozmiary zaprojektowanych robót i sumy kosztorysowe pozwalamy sobie przedłożyć następujące uwagi co do kierunków trasy normalnych przekrojów poprzecznych, dyspozycji budowy i kosztorysów.

1. Proponowana w zrewidowanym projekcie trasa wyzyskuje wprawdzie wedle możliwości istniejące łożyska, to jednak na pewnych przestrzeniach zanadto chwiejną i zbyt często przechodzi z łuku w łuk przeciwny, w skutek czego przy wielkiej wodzie, której nurt jest krótszy od nurtu małej wody, budowle mogą być narażone na uszkodzenie.

Z tego powodu przy wykonaniu robót wypadaloby zbliżyć się do tendencji trasy zaprojektowanej przez departament techniczny Światnego c. k. Namiestnictwa, a oznaczonej w planach sytuacyjnych linią niebieską.

2. Za podstawę do obliczenia normalnych przekrojów poprzecznych przyjęto w zrewidowanym projekcie średnią wodę wielką, podobnie jak przy rzekach alpejskich.

Zasada ta zastosowana przy rzekach alpejskich wypływających z lodowców, które przez większą część roku mają wysokie stany wody w skutek topnienia śniegów i lodów w górach, jest całkiem słuszną, bo przekrój poprzeczny ujęty budowlami odpowiada właśnie najczęściej powtarzającemu się stanowi wody (średniej normalnej) przy którym wyrabia się łożysko.

Ponieważ jednak na rzekach karpackich takie stany średnich wód wielkich są krótko trwałe i tem samem bez wpływu na wyrobienie się i utrzymanie łożyska, a jak z doświadczenia wiadomo, przyczyniają się tylko do zrealizowania (rozszerzenia) przekopów samoczynnych, za tem powyższa zasada odpowiednia dla rzek alpejskich wypływających

z lodowców nie może być zastosowaną do rzek karpackich. na których charakterystyczna średnia woda normalna (najczęściej powtarzająca się w roku) zbliża się do średniej wody arytmetycznej.

Za podstawę więc do obliczenia normalnych przekrojów poprzecznych Soły i Łomnicy należałoby przyjąć rzeczywistą, tym rzekom odpowiadającą średnią wodę normalną wypośredkowaną z obserwacji wodoskazowych, przy pomocy mających się przeprowadzić uzupełniających studyów hydrometrycznych.

Szerokość trasy regulacyjnej wypadnie przy tem założeniu znacznie mniejsza a zarazem uzyska się większą głębokość. która w zrewidowanym projekcie dla spławu jest niedostateczną (0.4 do 0.16 m. na Sole, a 0.6 do 0.29 m. na Łomnicy przy małej wodzie w przekroju trapezowym), a do której z dwu względów dążyć wypada, raz że na tych rzekach a zwłaszcza na Łomnicy spław trawem na wielką skalę się odbywa, a po wtóre, że właśnie wyłącznie z tytułu spławu Wys. c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przyznało dla tych regulacji 40% zasiłki z państwowej dotacji budowli wodnych.

3. W odciętych przekopami łożyskach nie przewidziano w zrewidowanym projekcie budowli poprzecznych, których wykonanie jest niezbędne, zwłaszcza gdyby zastosowano otwory w zamknięciach starych łożysk służące do przyspieszenia zamulenia, gdyż przy wezbraniu woda łatwo mogłaby się przerzucić tymi otworami do starych łożysk a przekopy byłyby wtenczas narażone na zasypianie żwirem, jak się to już niejednokrotnie wydarzyło przy regulacji potoków górskich, gdzie starych łożysk budowlami poprzecznymi nie pozamykano.

Przy zastosowaniu normalnych przekrojów poprzecznych do rzeczywistej średniej wody normalnej odpadnie nadto potrzeba pozostawiania otworów dla zamulenia, gdyż praktykowana dotychczas na rzekach galicyjskich wysokość budowli (0.3 do 0.6 m. nad średnią normalną) nie przeszkadza przelewaniu się wody przy wyższych stanach do odciętych łożysk, a zamulenie tych łożysk bez otworów bardzo szybko postępuje.

4. Preliminowana na zarząd kwota w stosunku 10 względnie 9% kosztów budowy i wykupna gruntów jest za wysoką, gdyż np. przy podobnej regulacji rzeki Białej 5% okazuje się na ten cel dostatecznem. Przyjąwszy, że przy zaaprobowanym już rozkładzie robót, który wymaga rocznego nakładu około 100.000 zł. na każdą rzekę, wystarczy do prowadzenia budowy po dwu techników, których pobory z dodatkami budowlanymi wyniosą po 5.000 zł. rocznie, otrzyma się dla regulacji Soły przy 18-letnim okresie budowy wydatek na zarząd 90.000 zł. (zamiast preliminowanych 140.000 zł.) dla regulacji zaś Łomnicy przy 24-letnim okresie budowy 120.000 zł. (zamiast preliminowanych 180.000 zł.).

Zdaniem Wydziału krajowego należałoby tedy w powyższym kierunku zredukować rubrykę kosztów zarządu, a odpowiednio powiększyć rubrykę budowli regulacyjnych zwłaszcza że w kosztorysie tych budowli nie wszędzie uwzględniono głębokości istniejące, lecz obliczono kubaturę według głębokości zaprojektowanej, która z reguły jest mniejsza od istniejącej.

Uwagi powyższe nie alterują całości projektu ani też nie kwestyonują obu uchwalonych już przez Wysoki Sejm przedsięwzięci, lecz dotyczą przeważnie opracowania szczegółowych projektów, z wyjątkiem ustalenia normalnych przekrojów poprzecznych, dla którego to celu raczy Światne c. k. Namiestnictwo jak najrychlej zarządzić przeprowadzenie uzupełniających studyów hydrometrycznych.

Załączniki powołanej szacownej odezwy zwracamy.

Lwów dnia 15 listopada 1897.

Wykaz

zasilków z funduszu krajowego potrzebnych w roku 1898 na
częścią w roku 1898,

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne	Z ogólnych kosztów	
			koszta bu-	fundusz	fundusz
			dowy	budowli	krajowy
			zł.	zł.	zł.
1	Skawa	Wadowice-Witanowice	40215	13925	13145
2	Raba	Winiary Niezdów	30020	12136	11362
3	Dunajec	od Gołkowic do ujścia Po- pradu	138973	48502	45236
4	"	Tęgoborza-Strugi	6900	2400	2250
5	"	Dzurków-Filipowice	64597	22330	21134
6	"	Wielka wieś	21945	7749	7098
7	"	Zgłobice Szczepanowice-Zawodzie	90081	31782	28186
8	Wisłoka	Bukowa	3450	1212	1119
9	"	Brzyski	10550	3624	3463
10	"	Dęboszyn	10000	3500	3250
11	"	Brzeźnica-Bokowa Wola bobrowska	36886	16645	15700

Nr. I.

lokalne regulacye niespławnych rzek, które mają być wykonane
a częścią w roku 1899.

przypada na		U w a g i
prywatne konkurencyę	Z części przypadającej na fundusz krajowy wstawić do preliminarza na r. 1898	
zł.	zł.	
13145	2758	Zasiłek krajowy przyznano odezwą z 7. maja 1897. L. 26.272. Na rok 1897 przyznano 2113 zł. od r. 1898 do 1891 mają być wstawione 4 raty po 2758 zł. 2 rata.
6522	3788	Zasiłek krajowy przyznano odezwą z 14. września 1897. L. 41240. W preliminarzu na rok 1897 była I. rata 1000 zł.
45235	2297	Zasiłek krajowy przyznano odezwą z 11. maja 1897. L. 28371. uzupełnienie I-szej raty. Zasiłek krajowy płatny w 5 równych ratach od r. 1898 do r. 1902. Z części przypadającej na prywatną konkurencyę ma ewentualnie pokryć Ministerstwo rolnictwa 6659 zł. względnie 10580 zł.
2250	1250	II-ga rata. Operat będzie dopiero przedłożony.
21133	4045	Zasiłek przyznano odezwą z 27. września 1897. L. 50.932. obecnie uzupełnienie I-szej raty w preliminarzu na r. 1897 było 3000 zł.
7098	1698	Raty następne w latach 1899 i 1900 po 7045 zł. Część przypadająca na konkurencyę 19002 zł. ma pokryć Ministerstwo rolnictwa. III-cia i ostatnia rata. Zasiłek przyznano odezwą z 6. marca 1896. L. 6065.
30113	3047	Zasiłek przyznano odezwą z 30. kwietnia 1897. L. 24079. obecnie uzupełnienie I-szej raty. Zasiłek krajowy płatny w 4 ratach po 7046.60 zł. w latach 1898, 1901.
1119	1119	jednorazowo. Zasiłek przyznano odezwą z 17. sierpnia 1897. L. 49839.
3463	1463	Zasiłek przyznany odezwą z 11. sierpnia 1897. L. 45882. ostatnia rata. W latach 1896 i 1897 było razem 2000 zł.
3250	1500	II-ga rata. Zasiłek przyznano odezwą z 28. lipca 1896. L. 34412. W preliminarzu na rok 1897 była I-sza rata 1000 zł.
4541	3720	obecnie III-cia rata. Zasiłek przyznano odezwą z 11. maja 1897. L. 55921. W latach 1896 i 97 były 2 raty po 3720 zł.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne	Z ogólnych kosztów	
			koszta bu-	fundusz	fundusz
			dowy	budowli	krajowy
			zł.	zł.	zł.
12	San	Nozdrzec-Dąbrowa starzeńska	30317	10316	10000
13	"	Korytniki-Krasiczyn	53000	18193	17620
14	"	Ostrów	53000	34840	17907
15	"	Przemyśl	13461	9100	4361
16	Wisznia	Nieniowice-Michałówka	29000	14500	14500
17	Wisłok	Wiśniowa-Jazowa-Cieszyna	—	—	—
18	"	od Babic do Zarzecza	102700	34700	34000
19	"	Trzebowńska-Łukawiec	35000	11700	11650
20	"	Dobrzechów	6000	2000	2000
21	Świca	Sokołów-Łany sokołowskie	47381	22609	21172
22	Bystrzyca	Jamnica-Sielec-Jezupol	15000	5000	5000
23		Prem. zawiklenia odsypisk	1000	500	500
24	Wisłoka	Skurowa-Zawadka-Przeczyca	14115	5721	5380
25		Do dyspozycji Wydz. kraj.	—	—	—
		Razem	853590	332984	296033

przypada na		U w a g i
prywatne konkurencyę	Z części przypadającej na fundusz krajowy wstawić do preliminarza na r. 1898	
zł.	zł.	
10000	3000	obecnie II-ga rata. Zasiłek przyznano odezwą z 17. kwietnia 1896. L. 17940. W roku 1897 była I-sza rata 8000 zł.
17187	5395	obecnie II-rata. Zasiłek przyznano odezwą z 8. stycznia 1897. L. 74176/96. W latach 1896 i 1897 było 5000 zł.
253	8433	Zasiłek przyznano odezwą z 2. października 1896. L. 55038. reszta zasiłku. Z zasiłku krajowego pokrywa krajowy fundusz drogowy kwotę 474 zł.
—	4361	Operat udzielono odezwą z 19. czerwca 1897. L. 37820.
—	2500	II-rata. Odnośnie do odezwy z 13. listopada 1896. L. 65397. Operat będzie przerobiony. W roku 1897 była I-sza rata 2500 zł.
—	1099	Jednorazowy zasiłek dla robót już wykonanych, przyznano odezwą z 17. sierpnia 1897. L. 16.596.
34000	4793	Zasiłek przyznano odezwą z 2. kwietnia 1897. L. 17962. obecnie III-rata. W latach 1896 i 1897 było razem, 5000 zł. Reszta płatna w ratach po 4793 zł. w latach 1899—1901.
11650	2500	II-ga rata. Sporządzenie operatu zarządzono, zdjęcia już wykonane. W roku 1897 była I-sza rata 3000 zł.
2000	1000	II-rata. Sporządzenie operatu zarządzono, zdjęcia już wykonane. W roku 1897 była I-sza rata 1000 zł.
3600	2500	Zasiłek przyznano odezwą z 1. grudnia 1894. L. 49909. IV-rata. W preliminarzach na rok 1895 I-sza rata 2500 zł. na rok 1896. II-rata 2500 zł. na rok 1897. III-rata 3000 zł.
5000	3000	obecnie II-ga rata. Operat będzie dopiero udzielony. W r. 1897. była I-sza rata 2000 zł.
—	500	
3014	1380	III-cia rata. Zasiłek przyznano odezwą z 11. października 1895 L. 55.922.
—	10000	
224573	77146	Z tego pokrywa kraj. fundusz drogowy 474 zł., na Rubrykę XIII. przypada zatem 76.672 zł.

Z e s t a -

Liczba porz.		Ogólne koszta bu- dowy	Z ogólnych kosztów	
			fundusz budowli wo- dnych	fundusz krajowy
		zł.	zł.	zł.
	Z powyższych kwot przypada:			
1	na Skawę	40215	13925	13145
2	„ Rabę	30020	12136	11362
3	„ Dunajec	322496	112763	103904
4	„ Wisłokę	75001	30702	28912
5	„ San	149777	72449	49888
6	„ Wisznię	29000	14500	14500
7	„ Wisłok	143700	48400	47650
8	„ Świce	47381	22609	21172
9	„ Bystrzycę	15000	5000	5000
10	„ Premiowanie zawiaklenia	1000	500	500
11	„ na kwotę dyspozycyjną	—	—	—
	Razem	853590	332984	296033

w i e n i e .

przypada na	Z części przy- padającej na fundusz krajowy wstawić do pre- liminarza na rok 1898	U w a g i
prywatną konkurencyę		
zł.	zł.	
13145	2758	
6522	3788	
105829	12337	
15387	9182	
27440	21189	
—	2500	
47650	9392	
3600	2500	
5000	3000	
—	500	
—	10000	
224573	77146	

Wykaz

wykonanych w roku 1896 przy współudziale

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość	
			wykona- nych budowli	do zabez- pieczonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
1	Soła	Cięcina-Radziechów	1230	1373
2	Raba	Dobczyce	638	600
3	"	Dąbrowica	427	700
4	"	Krzyżanowice małe	322	300
5	"	Ujście solne	230	230
6	Dunajec	Zabelcze	296	300
7	"	Dąbrowa	150	220
8	"	Kurów	90	100
9	"	Tęgoborze	380	430
10	"	Rożnów	627	650
11	"	Tropie-Drużków-Będziszyna	102	200
12	"	Drużków	13	—
13	"	Biskupice-Domosławice	87	180
14	"	Stróże	15	30
15	"	Charzewice	50	100
16	"	Melsztyn	250	400
17	"	Melsztyn-Zawoda	82	150
18	"	Wesołów	53	80
19	"	Lustawice	40	—
20	"	Brotoka	115	—

działu krajowego l. 71.758/97.

Nr. II.

funduszu krajowego budowli wodnych.

Powierzchnia		U w a g a
uzyska- nych odsypisk	spodzie- wanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
15·0	45·0	
—	2·0	
—	2·0	
—	0·4	
—	0·2	
—	0·6	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
0·4	0·1	
0·2	0·1	
0·5	0·2	
—	—	
0·1	0·1	
0·2	1·0	
—	0·4	
—	0·1	i 70 m. narzutu kamiennego na tamy faszynowe
—	—	narzut kamienny na tamie 11.
—	—	" " " " 12—14.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość	
			wykona- nych budowli	do zabez- pieczonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
21	Dunajec	Wróblowice	80	80
22	"	Olszyny	22	60
23	"	Sukmanice	120	120
24	"	Gierowa janowicka	100	150
25	"	Wielka wieś	74	100
26	"	Dąbrówka szczepanowska	141	300
27	Poprad	Biegonice-Myślec	140	240
28	Skawa	Jaroszowice	615	1700
29	"	Wadowice	205	250
30	Wisłoka	Rakowa	92	100
31	"	Kłęcie	133	—
32	"	Skurowa	166	120
33	"	Przeczyca	148	120
34	"	Brzeźnica	481	500
35	San	Witryłów	113	300
36	"	Krzemienna	270	400
37	"	Jabłonica ruska	87	90
38	"	Niewistka	159	700
39	"	Bachórzec	470	600
40	"	Krzywca	117	400
41	Stryj	Chodowice	719	1200
42	"	Kawczykąt	796	2000
43	Świca	Hoszów-Tiapie	599	800
44	"	Sokołów	588	2000
Razem			11632	18373

Powierzchnia		U w a g a
uzyska- nych odsypisk	spodzie- wanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
—	—	
0·1	—	
0·4	—	
0·4	0·2	
0·2	0·2	
0·7	0·2	
—	—	
5·4	6·9	
1·2	1·2	
6·0	3·0	
—	—	naprawa uszkodzonych tam
—	0·2	
5·0	5·0	
—	2·0	
0·7	1·5	
0·5	2·5	
0·3	0·7	
1·0	1·0	
1·5	1·0	
0·5	1·0	
16·8	—	
40·0	—	
4·8	—	
56·0	—	
157·7	78·8	
236·5 hektarów.		

Ustawa

z dnia . . . . . o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na osuszenie bagien Oleskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zawiązany na podstawie ustawy z dnia 10. czerwca 1888 Dz. u. kr. Nr. 71 spółce wodnej dla osuszenia bagien Oleskich, przyznane zostają oprócz zasiłków oznaczonych w §. 3 pod lit. a) i b) przytoczonej ustawy na wykonanie tego przedsięwzięcia melioracyjnego tak z funduszu krajowego, jak i w myśl §. 6 ustępu 2 i §. 4 ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 z państwowego funduszu melioracyjnego dalsze zasiłki bezzwrotne po 13.292 zł. 80 ct w. a., jako uzupełnienie datków kraju i państwa do wysokości trzydziestu procent właściwych kosztów budowy obliczonych przez komisją kolaudacyjną na 70.976 zł. w. a.

§. 2.

Termin płatności powyższych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego, oznaczonym zostanie przez Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa, w każdym zaś wypadku zasiłki te dopiero wówczas mają być wypłacone, skoro spółka wodna wykończy roboty programem objęte.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

